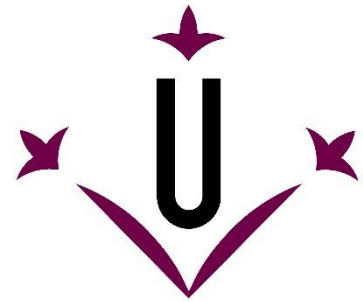




**INEFC**  
Lleida



Generalitat  
de Catalunya



**Universitat de Lleida**

# La cooperació en l'aprenentatge dels castells

Alumne: Joan Baliu Mas  
Tutor: Antoni Costes Rodríguez  
Lleida, maig del 2016



## Resum

### Català:

Paraules clau: **castells, educació, cooperació, aprenentatge, canalla.**

A continuació es presenta un estudi efectuat durant el quart curs de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport a l'INEFC de Lleida com a treball de final de grau.

Aquest estudi es centra en una pràctica cada vegada més extensa i popular del nostre territori, els castells. Una activitat amb moltes variables però amb molt poca documentació o investigacions al respecte, tot i que és una pràctica on s'hi podrien realitzar molts estudis; sociològics, de rendiment esportiu, de biomecànica, emocionals o d'educació, entre d'altres.

Aquest treball s'emmarca en l'aprenentatge de la pràctica dels castells, on l'objectiu principal és catalogar els processos d'aprenentatge de la canalla en les colles castelleres i determinar també, si aquests processos d'aprenentatge són cooperatius o no.

Mitjançant entrevistes semi estructurades a responsables de canalla descobreixo la realitat de 8 colles diferents que em permeten determinar fins a quin punt la cooperació és present en el moment d'aprendre a fer castells.

Estructures com l'individualisme o la competició hi prenen un paper molt important. Però la paradoxa és que després de fer un anàlisi de la lògica interna i demostrar que és una pràctica 100% cooperativa i l'aprenentatge cooperatiu hi encaixa perfectament, a l'hora d'ensenyar a fer castells pràcticament no s'utilitza. Sí que hi és molt present el treball en grup però, per moltes semblances que tingui amb el treball cooperatiu, no tenen les mateixes característiques.

### Castellà:

Palabras clave: **castells, educación, cooperación, aprendizaje, niños.**

A continuación se presenta un estudio realizado durante el cuarto curso de Ciencias de la Actividad Física y el Deporte en el INEFC de Lleida como trabajo de fin de grado.

Este estudio se centra en una práctica cada vez más extensa y popular de nuestro territorio, los castells. Una actividad con muchas variables pero con muy poca documentación o investigaciones al respecto, aunque es una práctica donde se podrían realizar muchos estudios; sociológicos, de rendimiento deportivo, de biomecánica, emocionales o de educación, entre otros.

Este trabajo se enmarca en el aprendizaje de la práctica de los "castells", donde el objetivo principal es catalogar los procesos de aprendizaje de los niños en los grupos de castellers y determinar también si estos procesos de aprendizaje son cooperativos o no.

Mediante entrevistas semi estructuradas a responsables de los niños (canalla) descubro la realidad de 8 grupos diferentes que me permiten determinar hasta qué punto la cooperación es presente en el momento de aprender a hacer castillos.



Estructuras como el individualismo o la competición toman un papel muy importante. Pero la paradoja es que después de hacer un análisis de la lógica interna y demostrar que es una práctica 100% cooperativa y el aprendizaje cooperativo encaja perfectamente, en el momento de enseñar a hacer castillos prácticamente no se utiliza. Sí que está muy presente el trabajo en grupo pero, por muchas similitudes que tenga con el trabajo cooperativo, tienen características distintas.

### Anglès:

**Keywords: human towers, education, cooperation, learning, children.**

It is presented a study conducted during the fourth year of Sciences of Physical Activity and Sports in INEFC Lleida as a final grade project.

This study focuses on a practice becoming more extensive and popular in our area, human towers (castells). It is an activity with many variables but with little documentation or research about it, although it is a practice that allows a wide variety of studies: sociological, performance sports, biomechanics, emotional or educational, among others.

Education is precisely the scope of this work, in which the main objective is to catalogue the learning processes of children in the human towers group and also determine if these learning processes are cooperative or not.

With semi-structured interviews to children's responsables I discover the reality of eight different groups that let me determine the extent of cooperation during the learning processes.

Structures such as individualism and competition take a very important role. However, the paradox is that after doing an analysis of the internal logic and demonstrate that it is 100% cooperative and also that the cooperative learning fits perfectly, when human towers are taught it is not hardly ever used. It is true that the group work is in the practice but, although it is similar to cooperative work, they have different features.



## Agraïments

A tots el caps de canalla per les entrevistes que em van concedir, sense la seva aportació aquest treball no tindria sentit.

Al Pere Lavega i la Queralt Prat pels consells i revisions acadèmiques de l'apartat praxeologic.

Al professorat i als companys de classe per tot el que m'han ensenyat i ajudat al llarg de tot el procés.

A tots els castellers amb qui he compartit els avenços i opinions d'aquest treball.



## Índex

Resum .....	2
Català: .....	2
Castellà: .....	2
Anglès: .....	3
Agraïments .....	4
0. Introducció .....	7
1. Anàlisi de la lògica interna dels castells.....	8
1.1 Situació inicial .....	8
1.2 Classificació de P.Parlebas (CAI).....	8
1.3 Els universals ludomotors en els castells .....	10
1.4 Presa de decisions en els castells .....	12
1.5 Conclusió de l'anàlisi de la lògica interna del castells .....	18
2. Estructures d'aprenentatge .....	19
3. Aprenentatge cooperatiu .....	21
3.1 Tipus de grups d'aprenentatge cooperatiu: .....	23
3.2 Què es vol aconseguir amb l'aprenentatge cooperatiu?.....	25
3.3 Aprenentatge Cooperatiu vs Treball en grup.....	26
4. Metodologia .....	28
4.1 Abans d'investigar .....	28
4.2 Metodologia qualitativa .....	28
4.3 Instruments per obtenir informació.....	29
4.4 Tipus d'entrevistes .....	29
4.5 Anàlisi de contingut .....	30
4.6 Participants.....	31
5. Resultats .....	32
6. Discussió .....	44
7. Conclusions .....	49
8. Referències .....	50
Annexos.....	52
Annex 1. Recull d'entrevistes.....	53
Entrevista Colla 1.....	53
Entrevista Colla 2.....	58
Entrevista Colla 3.....	65
Entrevista Colla 4.....	70



Entrevista Colla 5.....	74
Entrevista Colla 6.....	79
Entrevista Colla 7.....	83
Entrevista Colla 8.....	90
Annex 2. Justificació de les colles entrevistades.....	94
Annex 3. Guia d'entrevista.....	96

## Llistat de taules

Taula 1. Construccions castelleres. Elaboració pròpia.....	17
Taula 2. Comparació Treball en grup vs Aprenentatge cooperatiu. Elaboració pròpia a partir de Velázquez (2013). .....	27
Taula 3. Estructures d'aprenentatge. Elaboració pròpia. ....	32
Taula 4. Característiques dels responsables de canalla. Elaboració pròpia.....	42
Taula 5. Característiques d'assaig. Elaboració pròpia. ....	43

## Llistat de figures

Figura 1. Representació gràfica classificació en CAI. Elaboració pròpia. ....	10
Figura 2. Representació gràfica sistema de comunicació motriu i interacció de marca dels castells. Elaboració pròpia. ....	11

## Llistat d'imatges

Imatge 1 Pom de dalt dels Moixiganguers d'Igualada. Autor: Pau Corcelles .....	18
Imatge 2 Estil d'aprenentatge de reproducció de model. Autor Joan Baliu .....	48
Imatge 3 Estil d'aprenentatge cooperatiu. Autor: Joan Baliu .....	48



## 0. Introducció

Els castells són una de les manifestacions culturals més espectaculars del nostre territori, amb més de 200 anys d'història, capaç de moure unes grans quantitats de persones. L'any 2010, la UNESCO els va incloure a la llista representativa del Patrimoni Immaterial de la Humanitat. Per tant, alguna cosa deuen tenir els castells més enllà de l'espectacularitat visual de la pràctica.

El fet casteller és un activitat que ha sabut adaptar-se als nous temps, aconseguint un gran reconeixement i acceptació per part de la població. Els castells posen de manifest valors humans que haurien de ser presents en totes les societats, valors tals com el civisme, el respecte, compromís, solidaritat, esperit de superació, treball en equip i cooperació, entre d'altres.

És precisament el treball en equip i la cooperació el que destaca més d'aquesta pràctica, i en el que més ens centrarem en aquest treball. Però aquesta cooperació és present en tots els àmbits dels castells? A l'hora de carregar i descarregar un castell resulta imprescindible que tots els integrants cooperin per assolir l'èxit de la construcció, però i a l'hora d'aprendre a fer castells, realment es coopera els uns amb els altres o es tendeix a altres estructures d'aprenentatge? Aquest és precisament l'objectiu d'aquest treball, conèixer i aprofundir en les realitats dels processos d'aprenentatge de les colles castelleres, centrant-nos bàsicament en al canalla, és a dir els més petits de la colla, i d'aquesta manera poder determinar quin tipus d'estructura d'aprenentatge és la que més dominància té i quins avantatges i/o inconvenients mostren.

L'educació ha evolucionat molt en els darrers anys, i en el món de l'educació física el canvi encara ha estat més evident. Contreras (1998) afirma que actualment l'escola adquireix una nova dimensió en la que destaquen valors relacionats amb la solidaritat i el treball en equip en contraposició amb els basats en l'individualisme i la reproducció de models. És a dir, ara es tendeix a models més constructivistes on tots els alumnes creen un aprenentatge integral basant-se en la relació de conceptes ja adquirits anteriorment i construint el coneixement entre tots, a diferència de models més tradicionals que eren més associatius. Precisament Bonnet (1983) ens fa una crítica d'aquest estil, i ens diu que és un model basat en la repetició de moviments analítics on l'alumne s'acaba tornant ignorant del què està fent, sent incapaç de detectar problemes motors esdevinguts de la pràctica ja que només es fixa en el moviment tècnic.

Per tant, l'educació en les escoles ha patit una evolució en els darrers anys, passant d'un model associatiu a un constructivista. Però els castells, una pràctica tan tradicional, també ha patit aquesta evolució? Es continua seguint models d'ensenyament tradicionals o s'ha adaptat als nous temps? Crec que cal fer un replantejament del model que es segueix actualment, per tal d'obtenir resultats on l'aprenentatge sigui més qualitatiu i integral per a tota la canalla. D'aquesta manera s'aconseguirien crear castellers formats d'una manera més completa. L'aprenentatge cooperatiu podria ser una bona eina per aconseguir-ho, ens proposa Johnson, Johnson and Holubec (1984).

En resum, l'objectiu d'aquest treball és catalogar els processos d'aprenentatge de la canalla en les colles castelleres i determinar, també, si aquests processos d'aprenentatge són cooperatius o no.



## 1. Anàlisi de la lògica interna dels castells

### 1.1 Situació inicial

Podem afirmar que totes les situacions motrius tenen unes característiques que les defineixen i les fan diferenciar de la resta, les fan semblar, i fins i tot ser totalment idèntiques. Cal establir un seguit de paràmetres per poder determinar com s'organitza aquesta situació motriu, quins comportaments presenten els participants, com interactuen, quina relació tenen amb l'espai, el material, etc.

Per això tindrem present la lògica interna de l'acció motriu, Lagardera i Lavega (2003) ens mostren que totes les situacions motrius tenen un esquema bàsic de comportament, fet que fa que cada acció tingui unes característiques o altres. Un patró organitzatiu que farà que sempre segueixi una seqüència lògica en l'ordre intern de la pràctica.

Aquesta lògica interna ens permet conèixer per endavant el seguit d'accions que es poden dur a terme, totes elles seran conductes motrius, i per tan es poden entrenar i assajar. És qüestió de dur a terme la pràctica motriu acord amb la lògica interna del sistema praxeologic proposat.

A l'hora d'analitzar una activitat física o esportiva, cal estudiar totes les seves accions motrius, observables de totes les situacions motrius i acompanyar-ho d'una classificació coherent i rigorosa per diferenciar i sistematitzar aquestes pràctiques. D'aquesta manera ens ajudarà a clarificar i a entendre millor la pràctica a estudiar. Això és precisament el que es pretén en aquest punt de l'estudi. Fer un anàlisi de la lògica interna mitjançant la praxeologia motriu per poder fer una classificació de l'activitat castellera.

Abans de començar cal conèixer què significa el concepte praxeologia motriu, ja que al llarg d'aquest apartat en parlarem en diverses ocasions. Parlebas (2010, p. 354) al seu llibre la defineix com la ciència de l'acció motriu, especialment de les condicions, les maneres de funcionar i els resultats de dur-les a terme.

### 1.2 Classificació de P. Parlebas (CAI)

Per començar, s'utilitzarà la classificació proposada pel creador de la praxeologia motriu, Pierre Parlebas. Ens proposa una classificació on el participant es relaciona globalment amb l'entorn físic i amb possibles altres participants. Aquest tipus de classificació pren com a objecte de referència el propi protagonista de l'acció, i l'autor es fixa en si hi ha presència o no de companys (C), adversaris (A), i si l'espai on es desenvolupa d'acció té presència o absència d'incertesa amb el medi (I).

Interacció amb els altres (CA):

En la pràctica dels castells podem observar clarament que mostra una clara relació amb altres participants, ja que una persona sola no podria realitzar cap construcció castellera, per tant podem afirmar que és una pràctica sociomotriu, ja que exigeix la interacció entre al menys dues persones. Dins de les pràctiques sociomotrius en podem trobar de tres tipus diferents:





- Situacions de cooperació o comunicació motriu: on els participants tenen interacció entre ells, intentant cooperar per aconseguir un objectiu comú. Podríem per tant dir que els castells encaixen en aquest grup, ja que tots els membres del castell persegueixen el mateix objectiu, carregar i descarregar el castell. Els castellers interactuen de manera positiva entre ells a través d'una interacció cos a cos, és a dir, interacció corporal.
- Situacions d'oposició o contra comunicació motriu: la interacció es realitza al menys amb un adversari que s'oposa a l'objectiu proposat. Aquesta pràctica és contrària als castells, ja que en cas de que els membres d'un castell s'oposessin no es podria dur a terme la pràctica correctament, no s'assoliria l'objectiu del castell.
- Situacions de cooperació-oposició: La interacció es dona en situacions de col·laboració amb els companys, i oposició amb els adversaris. En els castells tampoc trobaríem situacions amb aquestes característiques, ja que en aquest cas l'adversari seria una altra colla castellera, i es produeix tot el contrari, existeix la col·laboració a les pinyes entre diferents colles.

#### Incertesa amb l'entorn físic:

- Situacions amb un medi estable: la pràctica es realitza en un medi regular, previsible i sense presència d'incertesa. El participant no ha de prendre decisions en funció de l'entorn físic. Aquesta situació és possible en els castells, però només en situacions on es fan castells a l'interior d'un edifici, ja sigui en un local d'assaig, poliesportiu... per tan podem dir que no hi ha haurà incertesa amb el medi durant els assajos, ja que es fan a cobert, o excepcionalment en actuacions a cobert, però no es habitual de fer-se així.  
El concepte d'incertesa (espai estable o inestable) està associat a un procés o continuïtat que suposa considerar un gradient de menor a major grau d'imprevistos. Una pràctica pot realitzar-se en un medi més o menys inestable segons el grau de decisions que existeixi associades a desxifrar o interpretar missatges que provenen de l'entorn físic. En el cas dels castells la majoria de construccions es fan en un espai estable; ara bé, en alguns casos quan es fan en una plaça o en altres espais propis d'una localitat podríem identificar un cert grau d'incertesa. És un espai no estandarditzat i allunyat dels models poliesportius indica Costes (2004). De vegades es pot arribar a construir el castell en una plaça on la superfície té una mica de pendent, aquesta circumstància posa a prova als castellers de manera que s'ha d'estudiar com s'orientarà la distribució dels components del castell.

En aquest estudi, tindrem en compte que no hi ha incertesa amb l'entorn físic, ja que les situacions que analitzarem seran sempre en el moment d'assaig, entenent que l'assaig es realitza dins el local de la colla i per tan en absència total d'incertesa.



Un cop hem analitzat la relació amb els altres i amb la incertesa amb l'entorn físic, Parlebas ens proposa 8 categories de situacions motrius en funció de les diferents combinacions possibles. Hem de tenir present les paraules de Lagardera i Lavega (2003: p. 81) on ens clarifiquen que les diferents situacions motrius “són portadores de tendències específiques en la lògica interna, aunque singular en cada caso, o lo que es lo mismo, exigen que los protagonistas se adapten a condiciones y estructuras muy distintas.” Per tant entem que dins un grup podem trobar pràctiques amb característiques semblants però no amb la mateixa lògica interna, és el que es denomina com a accions homogènies.

Tal i com dèiem anteriorment, seguint al classificació de Parlebas, es fa una combinació binària els criteris de C, A, I. Per facilitar la interpretació, es representa l'absència d'un dels criteris amb una línia sobre o sota de les lletra que correspon.

Per tant la pràctica castellera quedaria classificada com a  $\overline{CAI}$ , ja que no hi ha presència d'adversaris ni incertesa amb el medi, i per tant Lagardera i Lavega (2003: p. 85) ens defineixen aquesta categoria com “un dominio de acción sociomotriz, en la que se presentan interacciones motrices de cooperación, en un entorno estable, sin incertidumbre.” En la figura 1 es pot veure la representació gràfica de la classificació en CAI d'aquest tipus de pràctica.

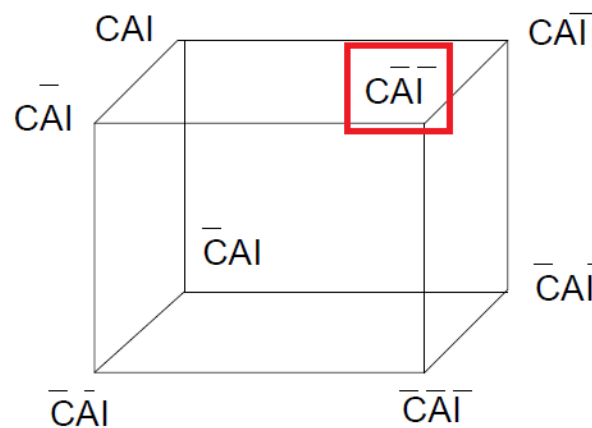


Figura 1. Representació gràfica classificació en CAI. Elaboració pròpia.

### 1.3 Els universals ludomotors en els castells

Una vegada s'ha identificat la pràctica dels castells com una activitat sociomotriu de cooperació en un medi estable, estem en condicions d'aprofundir en la identificació de la seva estructura profunda. Per aquest motiu els universals ludomotors poden contribuir a identificar les característiques estructurals d'aquesta pràctica. Es tracta de models operatius que contenen els trets distintius de la lògica interna dels castells.



- **El sistema de comunicacions motrius**

El primer universal denominat xarxa de comunicacions motrius, permet aprofundir en el sistema d'interaccions que presenten els castells. Aquest universal considera el número de persones que participen i el tipus d'interaccions de col·laboració i oposició que existeixen entre elles. El primer tret a identificar és el tipus de xarxa de comunicacions motrius. Els castells corresponen a una xarxa de comunicació exclusiva ja que qualsevol casteller només estableix una interacció de cooperació amb la resta de participants. En segon lloc aquesta xarxa és estable, doncs, la relació de cooperació no varia durant el procés de carregar i descarregar el castell.

En la figura 2 es mostra la representació gràfica d'aquest sistema de comunicació motriu. S'observa que independentment del tipus de castell que es faci els protagonistes sempre interactuen de manera positiva entre ells. Tothom es veu afectat per la relació cooperativa, ja que els castellers es relacionen tan amb les persones que ocupen el mateix pis del castell com amb les persones dels pisos immediatament superiors o inferiors. La relació també s'estableix amb els pisos en que no estan directament en contacte, és a dir, la pinya (pis nº1) tindrà relació amb les accions que realitzin el pisos superiors (2,3,4...) ja que les accions que es produeixen en altres pisos poden afectar el conjunt del castell.

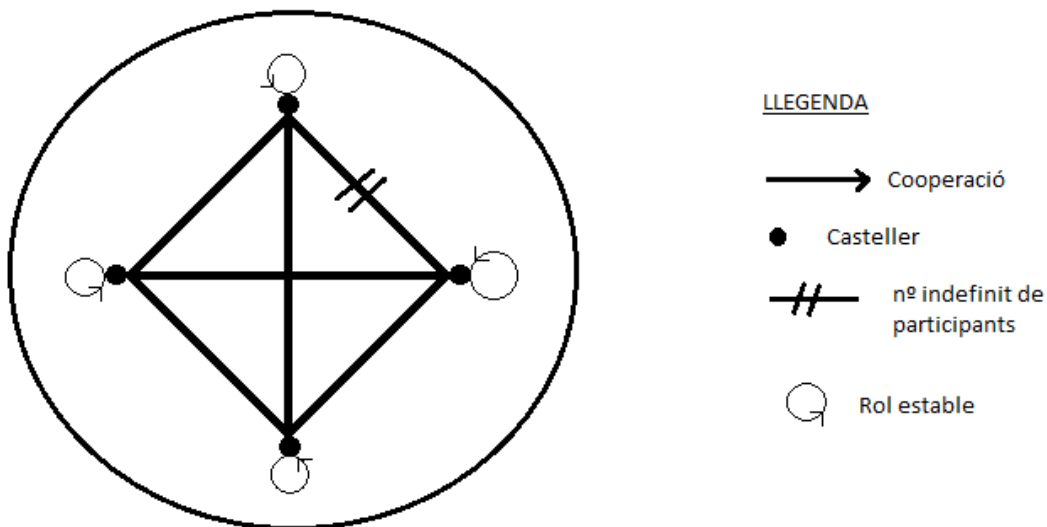


Figura 2. Representació gràfica sistema de comunicació motriu i interacció de marca dels castells. Elaboració pròpia.

- **Xarxa d'interacció de marca:** en aquest cas també es tenen en compte les relacions que s'estableixen entre els participants, però aquest cop les relacions que tenen per guanyar o perdre.

Per complementar la identificació del sistema de comunicacions motrius dels castells es pot identificar les característiques de la xarxa d'interacció de marca dels castells. Es tracta d'un subconjunt del sistema de comunicacions motrius que només considera el tipus d'interaccions que "marquen", és a dir, aquelles que determinen l'èxit o fracàs en una



pràctica motriu. En el cas dels castells a l'ésser una pràctica cooperativa la xarxa d'interacció de marxa és també de cooperació. L'èxit s'aconsegueix quan tots els participants del castell carreguen i descarreguen la construcció prevista. En aquets cas la representació gràfica de la xarxa d'interacció de marxa, coincideix amb la representació de la xarxa de comunicacions motrius (figura 2).

#### 1.4 Presa de decisions en els castells

Per estudiar la càrrega d'intel·ligència motriu que exigeix la pràctica dels castells interessa estudiar els universals de xarxa de canvis de rol sociomotor, els rols estratègics i la xarxa de canvis de sotsrols.

- **Xarxa de canvi de rol sociomotor:** en qualsevol situació social hi ha determinats rols, que impliquen un comportament i una relació concreta amb els altres. Lagardera i Lavega (2003: p. 115) citant a Parlebas ens defineixen el concepte de rol sociomotor com “el conjunto de comportamientos motores que en un juego deportivo, están asociados a un estatus sociomotor concreto” sent aquest “el conjunto de contenciones, derechos, y prohibiciones prescritas a un jugador por las reglas del juego deportivo considerado, prescripciones que definen el campo de los actos motores autorizados.”

Els castells permeten que qualsevol persona pugui ocupar (potencialment) qualsevol part de l'estructura del castell. Per aquest motiu s'identifica un únic rol ludomotor: el casteller.

Ara bé, en funció de la constitució física; pes, alçada, habilitats motrius, serà improbable que una persona ocupi qualsevol part de la construcció, així que la canalla difícilment formarà part de la pinya i una persona de 100kg mai serà enxaneta. Ateses aquestes consideracions interessa identificar el conjunt de rols estratègics.

- **Rols estratègics en els castells:**

A l'hora de diferenciar els rols estratègic que configuren la pràctica castellera, podem diferenciar-los en dos grans grups. Els que formen part del castell en el moment de l'execució i els que s'encarreguen de la part preparatòria.

Els que formen part del castell en el moment de l'execució són els que intervenen directament en realitzar la construcció, sense la seva intervenció no seria possible fer el castell. Són els següents rols, extrets a partir de Brotons (1995) i Brotons (2001): Pinya, folre, manilles, tronc, pom de dalt (dosos, acotxador i enxaneta).

L'altre gran grup de rols que permeten que es dugui a terme la practica castellera són els que s'encarreguen de la preparació, coordinació i planificació de cada grup de persones de la colla. Són els següents rols: cap de colla, cap de canalla, cap de pinyes, folres o manilles, cap de gralles i tabals, junta administrativa... Dins d'aquest grup cada colla pot tenir diferents rols estratègic en funció de les seves característiques i necessitats.



- Sotsrols

Associats a aquest rols estratègics s'identifiquen els sotsrols. Es tracta de les unitats mínimes de decisió, els veritables indicadors del nivell de complexitat decisional que té qualsevol pràctica motriu. En el cas dels castells cada rol estratègic exigeix prendre un conjunt de decisions particulars. Aquestes són les que s'haurien d'assajar quan s'intenta millorar els diferents tipus de construccions castelleres.

A continuació podem veure un llistat de tots els sotsrols que intervenen en l'execució d'un castell de manera seqüencial. Els diferenciarem segons el moment del castell, així que podem veure els que participen en la carregada del castell i en la descarregada. Aquests sots rols poden veure's afectats o modificats en funció de cada construcció castellera o de cada colla, per tant, poden ser variables.

**CARREGADA:** Començant per la base del castell (pinya) i acabant amb el pom de dalt.

Pinya:

- Col·locar-se a lloc (1): Cada persona que forma la pinya té un lloc assignat on ha de realitzar una funció determinada.
- Tancar pinya (2): De manera ordenada es va compactant la pinya.
- Empènyer o tibar (3): exercir més o menys força en funció de les demandes del casteller sobre el qual s'intervé.

Folre:

- Pujar (4): Acció de situar-se a sobre d'una o més persones.
- Col·locar-se a lloc (1): Cada persona que forma el folre té un lloc assignat on ha de realitzar una funció determinada.
- Muntar folre (4): De manera ordenada es compacta el folre
- Empènyer o tibar (3): exercir més o menys força en funció de les demandes del casteller sobre el qual s'intervé.
- Variar la posició del cos (5): adaptar-se, si es possible, a la posició idònia per facilitar l'execució del castell, recol·locant mans, peus...
- Reequilibrar (6): mantenir l'equilibri del cos en tot moment, adaptant-se als canvis que hi puguin haver-hi al llarg del castell.
- Compensar pes (7): redistribuir la força que exerceix el cos sobre la persona de pisos inferiors amb el repartiment de pes corporal.

Manilles:

- Pujar (4): Acció de situar-se a sobre d'una o més persones.
- Col·locar-se a lloc (1): Cada persona que forma les manilles té un lloc assignat on ha de realitzar una funció determinada.
- Muntar manilles (8): De manera ordenada es compacten les manilles
- Empènyer o tibar (3): exercir més o menys força en funció de les demandes del casteller sobre el qual s'intervé.
- Variar la posició del cos (5): adaptar-se, si es possible, a la posició idònia per facilitar l'execució del castell, recol·locant mans, peus...



- Reequilibrar (6): mantenir l'equilibri del cos en tot moment, adaptant-se als canvis que hi puguin haver-hi al llarg del castell.
- Compensar pes (7): redistribuir la força que exerceix el cos sobre la persona de pisos inferiors amb el repartiment de pes corporal.

#### Tronc:

- Pujar (4): Acció de situar-se a sobre d'una o més persones.
- Variar la posició del cos (5): adaptar-se, si es possible, a la posició idònia per facilitar l'execució del castell, recol·locant mans, peus...
- Reequilibrar (6): mantenir l'equilibri del cos en tot moment, adaptant-se als canvis que hi puguin haver-hi al llarg del castell.
- Compensar pes (7): redistribuir la força que exerceix el cos sobre la persona de pisos inferiors amb el repartiment de pes corporal.

#### Pom de dalt: Dosos, acotxador i enxaneta

- Pujar (4): Acció de situar-se a sobre d'una o més persones.
- Variar la posició del cos (5): adaptar-se, si es possible, a la posició idònia per facilitar l'execució del castell, recol·locant mans, peus...
- Reequilibrar (6): mantenir l'equilibri del cos en tot moment, adaptant-se als canvis que hi puguin haver-hi al llarg del castell.
- Compensar pes (7): redistribuir la força que exerceix el cos sobre la persona de pisos inferiors amb el repartiment de pes corporal.

#### Acotxador

- Encongir-se (9): Ocupar el menor espai possible.

#### Enxaneta

- Fer l'aleta (10): Aixecar la mà a l'arribar a dalt del castell, símbol d'haver carregat el castell.

#### **DESCARREGADA:** Comença amb el descens del pom de dalt i finalitza amb la pinya.

#### Pom de dalt:

- Baixar (11): Acció de descendir del castell, anar cap a un punt més baix.
- Variar la posició del cos (5): adaptar-se, si es possible, a la posició idònia per facilitar l'execució del castell, recol·locant mans, peus...
- Reequilibrar (6): mantenir l'equilibri del cos en tot moment, adaptant-se als canvis que hi puguin haver-hi al llarg del castell.
- Compensar pes (7): redistribuir la força que exerceix el cos sobre la persona de pisos inferiors amb el repartiment de pes corporal.

#### Tronc:

- Baixar (11): Acció de descendir del castell, anar cap a un punt més baix.



- Variar la posició del cos (5): adaptar-se, si es possible, a la posició idònia per facilitar l'execució del castell, recol·locant mans, peus...
- Reequilibrar (6): mantenir l'equilibri del cos en tot moment, adaptant-se als canvis que hi puguin haver-hi al llarg del castell.
- Compensar pes (7): redistribuir la força que exerceix el cos sobre la persona de pisos inferiors amb el repartiment de pes corporal.

#### Manilles:

- Empènyer o tibar (3): exercir més o menys força en funció de les demandes del casteller sobre el qual s'intervé.
- Variar la posició del cos (5): adaptar-se, si es possible, a la posició idònia per facilitar l'execució del castell, recol·locant mans, peus...
- Reequilibrar (6): mantenir l'equilibri del cos en tot moment, adaptant-se als canvis que hi puguin haver-hi al llarg del castell.
- Compensar pes (7): redistribuir la força que exerceix el cos sobre la persona de pisos inferiors amb el repartiment de pes corporal.
- Desmuntar manilles (12): De manera ordenada es desfà la formació de manilles.
- Baixar (11): Acció de descendir del castell, anar cap a un punt més baix.

#### Folre:

- Empènyer o tibar (3): exercir més o menys força en funció de les demandes del casteller sobre el qual s'intervé.
- Variar la posició del cos (5): adaptar-se, si es possible, a la posició idònia per facilitar l'execució del castell, recol·locant mans, peus...
- Reequilibrar (6): mantenir l'equilibri del cos en tot moment, adaptant-se als canvis que hi puguin haver-hi al llarg del castell.
- Compensar pes (7): redistribuir la força que exerceix el cos sobre la persona de pisos inferiors amb el repartiment de pes corporal.
- Desmuntar folre (13): De manera ordenada es desfà la formació del folre.
- Baixar (11): Acció de descendir del castell, anar cap a un punt més baix.

#### Pinya:

- Empènyer o tibar (3): exercir més o menys força en funció de les demandes del casteller sobre el qual s'intervé.
- Obrir la pinya (14): desfer la formació de la pinya.

Un cop fet un anàlisi dels sotsrols que intervenen en un castell podem veure la complexitat de la pràctica, ja que intervenen fins a 14 sotsrols en l'execució d'un castell, sense tenir en compte el número de persones que podem trobar a cada pis, fet que podria ajudar a augmentar el nombre de sotsrols.

El número màxim (14) es troba en construccions que requereixen de folre i manilles, on directament proporcional augmenta el número de pisos (9-10 pisos) per tant la complexitat d'aquesta construcció augmenta de manera considerable.





## L'ús cooperatiu de l'espai

Com ja s'ha indicat anteriorment els castells fan ús d'un espai estable. Ara bé, la singularitat d'aquesta pràctica està en que el desplaçament dels castellers es fa sobre els cossos dels altres participants que es converteixen un lloc de pràctica, na superfície per al qual passar per enlairar amunt el castell. A diferència d'altres pràctiques on l'espai té una projecció en horitzontal, en el cas dels castells la projecció dels desplaçament es fa sobre l'eix vertical, buscant la màxima alçada i solidesa de la construcció. L'ús d'aquest espai humà, comporta superar una sèrie de dificultats entre els quals es destaquen:

- Garantir una bona estabilitat del cos, aconseguint una bona rigidesa de tren inferior i superior, facilitant l'execució de la resta de castellers de pisos superiors i/o inferiors.
- Aconseguir un bon repartiment del pes corporal cap a la resta de participants del castell.
- Control de la força a exercir cap als altres castellers durant el desenvolupament del castell.

## Relació amb el temps

Els castells són una pràctica que finalitzen una vegada s'ha carregat i descarregat la construcció; és a dir, el seu sistema de finalització es basa en la categoria de tasca finalitzada. Tots els participants realitzen accions ordenades temporalment en funció del lloc que ocupen en el castell. La intervenció és consecutiva, uns darrere dels altres, començant pels que formen la pinya i finalitzant per l'enganxa.

## Tipus de construccions

En funció del nombre de persones que trobem a cada pis del castell i de l'alçada, és a dir el número de pisos, el castell tindrà una nomenclatura específica, a més a més d'una major o menor dificultat.

Tenint en compte el nombre de persones a cada pis, els castells es classifiquen en 3 grans grups; pilars, castells simples i castells compostos basant-nos amb la proposta de Brotons (2001) i Chumillas (2005).

A continuació podeu veure una taula on queden recollits totes les construccions castelleres, feta a partir de les construccions més comunes realitzades fins al moment (temporada 2015), a partir de Brotons (1995):





Taula 1. Construccions castelleres. Elaboració pròpia.

	Nº persones	Nº de pisos						
		4	5	6	7	8	9	10
Pilar	1	p4	p5	p6	p7f	p8fm	-	-
Simple	2	2d4	2d5	2d6	2d7	2d8f 2d8*	2d9fm 2d9f*	-
	3	3d4	3d5	3d6	3d7	3d8	3d9f	3d10fm
	3xs	3d4xs	3d5xs	3d6xs	3d7xs	3d8xs	-	-
	4	4d4	4d5	4d6	4d7	4d8	4d9f 4d9*	4d10fm
Compostos	3a	3d4a	4d5a	3d6a	3d7a	3d8a	3d9fa	-
	4a	4d4a	4d5a	4d6a	4d7a	4d8a	4d8fa	-
	5	5d4	5d5	5d6	5d7	5d8	5d9f	-
	7	7d4	7d5	7d6	7d7	7d8	7d9f	-
	9	9d4	9d5	9d6	9d7	9d8	-	-

\*Aquestes construccions són de màxima dificultat ja que s'elimina el folre o manilles. Aquests castells requereixen un model específic de treball degut a la seva alta dificultat tècnica.

En vermell estan indicades les construccions que habitualment només es realitzen a l'hora d'assaig. La resta de construccions tant es poden trobar en un assaig com en una actuació convencional.

En funció de cada tipus de construccions es prendran unes decisions o unes altres a l'hora d'assajar-lo, i es tindrà en compte la dificultat de cada construcció. A més alçada més dificultat, per tant, voldrà dir que a assaig si es vol fer un treball d'aprenentatge o de perfeccionament a nivell de canalla es realitzaran proves de poca alçada per facilitar la tasca del pom de dalt i d'aquesta manera obtenir millors resultats. En canvi si el que es vol fer és assajar construccions més complicades l'alçada d'aquestes augmentarà, i proporcionalment augmentarà el nombre de decisions, ja que hi hauran més participants.

Un altre factor a tenir en compte en els castells compostos és el número d'estímul que reben la canalla. En aquest tipus de construccions participen moltes més persones i en conseqüència més nombre de canalla. Podem trobar en la mateixa construcció fins a 6 dosos, 3 acotxadors i 3 enxanetes que participen simultàniament. Aquest factor pot tenir influència en la presa de decisions i en l'execució del castell, ja que cada persona pot rebre més estímuls que poden condicionar la seva pràctica. En la Imatge 1 podem veure fins a 7 membres d'un pom de dalt intervenint simultàniament en un mateix castell.

En conseqüència de l'elevat nombre de persones en un castell, hem de tenir en compte l'alta complexitat d'interaccions, ja que tot el que faci cada integrant del castell es pot veure afectat per la resta de castellers i per tant en el desenvolupament del castell. Pot dependre d'assolir l'èxit o no de l'execució correcta o incorrecta d'una sola persona i en un castell de màxima dificultat són molts els integrants d'un castell. És directament



proporcional el nombre de persones amb el nombre d'interaccions, i la complexitat d'aquestes. Per fer-nos una idea, completar de manera segura un castell com pot ser un 3d9f calen unes 300 persones, però per exemple per fer un 3d10fm, un pis més que l'anterior, caldrien per anar bé unes 700 persones.

Per tant, una colla a l'hora de determinar quin castell farà, a part de valorar si tècnicament el pot fer, sempre dependrà del nombre de persones que es sigui. A major alçada i n° de persones per pis, major serà el nombre de persones necessàries, i òbviament la dificultat tècnica també augmenta.



*Imatge 1 Pom de dalt dels Moixiganguers d'Igualada. Autor: Pau Corcelles*

### 1.5 Conclusió de l'anàlisi de la lògica interna del castells

Un cop fet un petit però eficaç anàlisi de la pràctica castellera podem fer una síntesi dels conceptes més importants.

Tenint en compte la classificació en CAI, no hi ha presència d'adversaris ni d'incertesa i per tant és una pràctica cooperativa estable. A més, podem afegir que és una pràctica sociomotriu.

Segons la xarxa de comunicació motriu és exclusiva estable, ja que en tot moment es sap qui són els companys i no varien al llarg de la pràctica.

Referent a la xarxa d'interacció de marca, la pràctica castellera forma part d'una xarxa cooperativa, ja que l'èxit s'assoleix mitjançant la cooperació dels participants.

I per acabar, en al xarxa de canvi de rol sociomotor és fixe, ja que durant el castell no hi ha canvi de rols, la pràctica és estable.

Per tant, tenint en compte tots els conceptes anteriors, podem afirmar que la pràctica castellera és **cooperativa** ja que dependrà de tots els integrants del castell aconseguir descarregar-lo, assolir l'èxit dependrà de tot el conjunt de castellers.



## 2. Estructures d'aprenentatge

Després de realitzar un anàlisi exhaustiu de la pràctica castellera mitjançant un anàlisi de la lògica interna, i extraient uns resultats molts clars, que afirmen que és una pràctica 100% cooperativa, és hora de buscar quins mètodes d'aprenentatges encaixen millor a l'hora d'ensenyar a fer castells, fixant-nos en aquest cas, únicament en els més petits d'una colla castellera, la canalla.

Cada colla utilitza sistemes diferents, en funció de les necessitats de cada nen/a i de cada situació. Per això ens cal conèixer quines estructures d'aprenentatge podem trobar, i a partir d'aquí desenvolupar la que més ens interessi.

Velázquez et al. (2010) citant a Echeita (1995) defineix estructures d'aprenentatge, com el conjunt d'accions i decisions que els docents o persones encarregades han de prendre davant el fet educatiu. Ja sigui decidint el tipus d'activitats a realitzar, el grau d'autonomia, el reconeixement del treball o la manera d'aconseguir els objectius.

Es poden identificar tres estructures fonamentals d'aprenentatge; individualista, competitiva i cooperativa.

### Individualista:

- Objectius: Han d'aconseguir-los fent tasques de manera individual de la manera més ràpida i precisa possible.
- Nivells de cooperació: No existeix. De fet, les ajudes estan mal vistes pels docents.
- Interacció: L'èxit està atribuït al propi esforç o capacitat. Treballen de manera autònoma, sense interacció amb els altres. Nivell d'habilitat social nul·la.
- Avaluació de resultats: avaluació basada en objectius i criteris individuals.

*"Si m'esforço molt aconseguiré fer-ho bé"*

*"Ho he aconseguit! Si la Maria no ho ha aconseguit no es cosa meva, és ella que s'ha d'esforçar més."*

### Competitiva:

- Objectius: Han d'aconseguir-los fent tasques més ràpides i precises que els seus companys.
- Nivells de cooperació: no pot existir competició intergrupalsense que existeixi col·laboració intragrupal. Sempre hi quant es parli de competició entre doso més grups. Si la és competició és individual, la cooperació és nul·la.
- Interacció: Evitar l'èxit dels altres. Treballant sols, sense ajudar als altres i fins i tot fent esforços per disminuir el rendiment dels altres. El nivell d'habilitat social es basa en la comparació.
- Avaluació de resultats: Basada en normes. Classificatòria, del millor al pitjor.

*"El meu èxit implica la teva derrota, per tant el teu fracàs facilita el meu triomf."*

*"Si t'explico una cosa que jo sé, pot ajudar-te a superar-me."*

**Cooperativa:**

- Objectius: Han d'aconseguir-los fent tasques amb grups reduïts i heterogenis, desenvolupant les tasques assignades i preocupant-se de que els demès del grup també ho aconsegueixin.
- Nivells de cooperació: Nivell màxim.
- Interacció: els alumnes estimulen l'èxit dels demès i que també és el seu propi. Alt grau d'interacció entre els membres d'un grup o entre grups.
- Avaluació de resultats: avaluació basada en criteris. Progrés individual i grupal.

*"El teu èxit em beneficia, el teu fracàs em perjudica, però també el meu èxit et beneficia i el meu fracàs et perjudica."*

Si relacionem les tres estructures d'aprenentatge exposades amb els resultats de l'anàlisi de la lògica interna dels castells, l'estructura cooperativa és la que més característiques comparteix. Per tant, a priori, podem pensar que per treballar de forma cooperativa, és necessari que l'aprenentatge sigui cooperatiu. Així doncs, anem a conèixer més en profunditat en que consisteix un procés d'aprenentatge on la cooperació hi pren el paper més important.



### 3. Aprenentatge cooperatiu

Parlar d'aprenentatge cooperatiu suposa referir-se a un concepte interdisciplinar, amb una pròpia filosofia de treball, amb unes tècniques específiques i un complex plantejament de la situació d'aprenentatge. A continuació podeu trobar una descripció detallada de què és l'aprenentatge cooperatiu, aquest es pot traslladar o aplicar en qualsevol tipus de situació d'aprenentatge; en una escola, en un equip de bàsquet o en el cas d'aquest estudi en els castells. Dependrà de les necessitat i/o objectius de l'aprenentatge.

La metodologia educativa que segueix es basa en el treball en grups, habitualment petits i heterogenis. Segons Curto, Gelabert, González i Morales (2009) on ens parlen dels grups heterogenis, diuen que a l'hora de crear-los hem de tenir en compte el major número d'aspectes possibles; motivació, nivell acadèmic, sexe, raça, habilitats socials... Curto et al. (2009, p. 10) ens diuen que “siempre habrá algo que aprender de los otros, y seguramente, dichos aprendizajes serán mucho más significativos que los obtenidos en otras situaciones.” Nombrosos estudis afirmen que treballar en grups heterogenis multipliquen els nivells d'aprenentatge, sempre i quan estiguin ben estructurats.

A més a més dels grups heterogenis, perquè els participants puguin aprendre de manera cooperativa, els grups han de ser estables. Això vol dir que s'han de conservar durant un període de temps. Això permetrà establir una major confiança entre els membres del grup, augmentar els nivells de seguretat, reducció del temps d'organització i afavoreix que els grup es conegui millor i en conseqüència pugui treballar de manera més eficient.

En aquests grups cada individu treballa amb els seus companys per millorar el seu propi aprenentatge i el dels altres. A diferència del treball en grup, en l'aprenentatge cooperatiu cada persona també és responsable de l'aprenentatge del seus companys, i no només del seu.

Els germans Johnson i Johnson (1999) citats al llibre de Velázquez et al. (2010) ens parlen d'un seguit de condicions que han de ser presents en el desenvolupament d'una activitat grupal per evitar conductes negatives. Aquests són els components claus en una situació d'aprenentatge cooperatiu:

- **Interdependència positiva:** Els aprenents tenen dues responsabilitats; desenvolupar les tasques proposades orientades a aconseguir un aprenentatge personal, i a la vegada assegurar-se que tots els membres del grup aconsegueixen aquest aprenentatge. Si l'alumne surt beneficiat el grup també, i si és el grup el que surt beneficiat l'alumne també hi guanya.  
Implica que els alumnes entenguin que la seva feina beneficia al grup i viceversa. D'aquesta manera han d'unir esforços per aconseguir els èxits, adonant-se que els esforços de cada membre del grup són indispensables per l'èxit conjunt, així evitant que els membres més desmotivats o desavantatjats no treballin o es distanciïn.



- **Interacció promotora, “cara a cara” o simultània:** Animar, incloure i pensar en “nosaltres” i no en “jo”. Es busquen situacions que permetin als components del grup treballar junts i aconseguir ajudar-se, animar-se, recolzar-se...  
Ens dona com a resultat l'ajuda entre diferents persones, el debat de idees i pensaments, compartir coneixements i recursos amb el resta, l'empatia entre els membres del grup, la motivació per esforçar-se pel mutu benefici... Per aconseguir una interacció promotora és necessari que hi hagi una interdependència positiva.
  
- **Responsabilitat individual:** Cada alumne, de manera individual, s'ha d'esforçar al màxim per aconseguir les tasques proposades i els objectius marcats per beneficiar al grup. Cada persona entén que els seus esforços són imprescindibles per a l'èxit grupal.  
Per comprovar si existeix aquesta responsabilitat individual es poden fer avaluacions de forma individual per determinar quins alumnes estan aconseguint els objectius plantejats, o preguntant als alumnes quines tasques està desenvolupant el grup i valorar el seu nivell de participació i implicació.
  
- **Les habilitats interpersonal i de grup:** Si ajuntes varies persones i els hi dius que han de cooperar no sempre pot funcionar. No naixem amb els coneixements necessaris per relacionar-nos amb un grup, cal un aprenentatge d'habilitats socials entre els membres del grup.  
Les habilitats socials són la clau de la productivitat d'un grup. Com més hàbils socialment siguin els alumnes i com més insistència facin els docents en aquestes habilitats, major serà el nivell d'assoliment dels objectius en grups de treball cooperatiu. Johnson i Johnson (1999) en el llibre de Curto et al. (2009) ens proposen que combinant interdependència positiva, recompensa acadèmica per la implicació del grup, i recompensa pel nivell d'habilitats socials, promou un major nivell d'assoliment.
  
- **El processament grupal o autoavaluació:** Tal i com ens diuen Johnson, Johnson and Holubec (1984) primer hem de tenir clar què és un procés. Ens diuen que és una seqüència d'accions en un temps determinat per aconseguir un objectiu marcat. Seguidament Johnson et al. (1984, p. 7:3) defineixen el processament grupal com un procés on “members reflecting on the group's work and members interaction to clarify and improve members efforts to achieve the groups goals and maintain effective working relationship”  
Els membres del grup reflexionen sobre la seva tasca i les interaccions dutes a terme, per clarificar els seus esforços per aconseguir els objectius i mantenir les relacions de treball, descrivint si les ajudes per part dels companys han resultat útils o no, i prendre decisions sobre quines actuacions i accions faran igual i quines canviaran.



Tal i com ens diu Metzler (2005) aquest procés s'ha de dur a terme en cada sessió i el docent en les primeres classes ha de donar més importància al fet d'aprendre a treballar de manera cooperativa que no pas a aconseguir l'objectiu marcat.

M.W. Metzler (2005, p. 261) "the processing should be planned part from each lesson, particularly in the early part of cooperative learning unit. [...] teacher takes an active role in teaching students how to work well in groups in order to reach their shared goals."

Velázquez et al. (2010) ens planteja que també resulta útil, a part de l'autoavaluació que es puguin fer els alumnes entre el grup, que el docent observi la conducta del grup i la seva organització i de tan en tan facin una avaluació compartida entre docents i alumnes, on intercanviïn els seus punts de vista sobre el procés d'aprenentatge, dificultats, compromís, objectius complerts...

### 3.1 Tipus de grups d'aprenentatge cooperatiu:

Segons Johnson et al. (1984) existeixen 3 tipus de grups d'aprenentatge cooperatiu:

- **Aprenentatge cooperatiu formal:** Són grups que es mantenen iguals des d'una sessió fins a setmanes. Cal tenir una estructura clara de funcionament. Els participants d'aquest grup estan plenament involucrats en les tasques a desenvolupar.
- **Aprenentatge cooperatiu informal:** Són grups que duren pocs minuts en una sessió. Són grups utilitzats per dur a terme demostracions o suports visuals, per tal de focalitzar l'atenció dels participants i així aconseguir que coneguin bé de què anirà la tasca, quin material necessiten i quina actitud han de mostrar.
- **Grups de base cooperativa:** són grups heterogenis que es mantenen durant un període llarg de temps. El principal propòsit dels integrants del grup és ajudar a la resta, donant suport i encoratjant a desenvolupar les tasques plantejades. Es creen forts vincles entre els membres del grup.

Un cop definits els tipus de grups que podem crear, anem a veure els tipus de grups que ens podem trobar un cop plantejem activitats. Anem a fer un anàlisi intragrupal.

Cooperar no significa fer grups d'alumnes i que realitzin tasques individuals mentre dialoguen amb la resta de companys, tampoc que realitzin tasques individuals i un cop acabades vagin a ajudar a la resta de companys del grup, o tampoc que uns membres del grup facin les tasques i la resta només posi el seu nom. Per que existeixi cooperació cal que hi hagi interdependència positiva, i els membres del grup han de fomentar i aconseguir que hi hagi un aprenentatge per part de tots els integrants del grup. En conclusió, no tots els grups d'alumnes afavoreixen l'aprenentatge cooperatiu, per això Johnson et al. (1984) i Velázquez et al. (2010) ens mencionen quatre grups d'aprenentatge en funció de les interaccions dels membres del grup:





- **El grup pseudoaprenentatge:** Els participants estan assignats per treballar conjuntament però ells no mostren interès. Creuen que seran avaluats de manera individual. Superficialment parlen entre ells per interessos propis, ja que es mostra una actitud molt competitiva. “The result is that the sum of the whole is less than the potential of the individual members.” Johnson et al. (1984, p. 1:9). Els alumnes traurien més rendiment del seu aprenentatge si treballessin sols.
  
- **El grup d'aprenentatge tradicional:** Els participants estan assignats a treballar conjuntament i ho accepten. Creuen que seran avaluats de manera individual i no com a membres del grup. Busquen informació dels altres, però no tenen motivació en ensenyar ni compartir amb la resta. Hi ha participants que opten per no fer res, i d'altres que es senten explotats. “The result is that the sum of whole is more than the potential of some of the members, but the more hard working and consciencious students would perform higer if they worked alone.” Johnson et al. (1984, p. 1:10)
  
- **Grup d'aprenentatge cooperatiu:** Els participants estan assignats a treballar conjuntament i estan disposats i il·lusionats a fer-ho. Creuen que seran avaluats amb els esforços del grup.  
“The result is that the group is more that a sum of its parts and all students perform higher academically than they would if they worked alone.” Johnson et al. (1984, p. 1:10)
  
- **Grup d'aprenentatge cooperatiu d'alt rendiment:** És un tipus de grup que compleix amb tots els criteris necessaris per ser un grup d'aprenentatge cooperatiu i que a més a més, obté un rendiment superior a l'esperat inicialment. El que diferencia aquest tipus de grups de la resta, és el nivell de compromís dels membres que el componen, cap a la tasca i també cap a la resta de companys. Ja que els interessos van més enllà de la vessant acadèmica. Els participants més que companys són amics, i per tant l'ajuda que un ofereix a la resta de vegades va més enllà i afecta a totes les facetes de la vida.

Vists els 4 tipus de grups en que es pot arribar a treballar, i sabent les diferències entre ells, en un aprenentatge cooperatiu el que es buscarà serà de treballar en els dos últims explicats anteriorment, i a la llarga tendir a arribar a aconseguir un grup d'aprenentatge cooperatiu d'alt rendiment, per tal d'obtenir encara millors resultats.





### 3.2 Què es vol aconseguir amb l'aprenentatge cooperatiu?

En el moment en que un docent o la persona responsable del grup, decideix dur a terme sessions d'aprenentatge cooperatiu és perquè vol:

Velázquez et al. (2010)

- **Aconseguir un seguit d'objectius determinats en una tasca.** La diferència en un model competitiu o individualista és la manera de fer-ho.
- **Que els participants tinguin com a referents els seus companys en el seu aprenentatge i a la vegada que serveixin com a referent d'aprenentatge dels seus companys.** D'aquesta manera l'aprenent que necessita ajuda no sempre recorre al docent, sinó que pot fer-ho amb al resta de companys. D'aquesta manera el docent s'allibera de certes responsabilitats en els participants i pot centrar-se en coordinar el procés, ajudar als grups que ho necessitin i a fer una avaluació de la tasca.
- **Que s'ajudin mútuament per aconseguir múltiples solucions als problemes plantejats.** Ajudarà a desenvolupar les habilitats comunicatives i socials (expressió oral, comprensió, síntesis, regulació...) dels membres del grup, ja que hauran de donar la seva opinió i visió de cada situació, respectant la de la resta i consensuant una decisió comuna. També afavoria al desenvolupament de la creativitat i pensament lateral, ja que un mateix problema pot ser solucionat des de diferents punts de vista.
- **Ser capaços de treballar en grup, distribuint tasques, rols i responsabilitats.** Això permet a tots els membres del grup conèixer les diferents tasques a desenvolupar per a cada rol, a responsabilitzar-se de la seva tasca, i en el moment en que es canvien els rols hi una clara evidència d'empatia, on afavoreix la presa de consciència de la tasca de les altres persones.
- **Desenvolupar unes bones habilitats socials que permetin resoldre els conflictes d'una manera constructiva.** En el moment en que varies persones expressen la seva opinió per resoldre una situació es poden generar conflictes, que tractats de manera constructiva, poden afavorir molt en el desenvolupament personal i de grup. Millorant molt la capacitat comunicativa, i desenvolupant habilitats socials tals com la capacitat de dialogar, el respecte pels torns de paraula, la valoració i acceptació d'opinions dels altres... Afavorint la reconceptualització del coneixement, arribar a consensos creatius i un major domini del què s'està discutint.



- **Desenvolupar aspectes afectius cap als seus companys, actituds democràtiques i motivadores per a l'aprenentatge.** Pel fet de treballar de manera cooperativa es crearan vincles afectius entre els companys, derivats pel fet de treballar junts per resoldre problemes comuns. Afavoreix que tots els membres del grup progressin en el seu aprenentatge i siguin conscients d'aquests progressos, i a la vegada cada participant se senti més motivat per al tasca i fins i tot demani realitzar tasques més complexes.

### 3.3 Aprenentatge Cooperatiu vs Treball en grup

A l'hora de parlar de treball en grup o aprenentatge cooperatiu, els dos conceptes impliquen el fet de treballar amb més persones, és a dir en un grup. Però és el mateix aprenentatge cooperatiu i treball en grup?

Per començar, el concepte grup el podríem definir com un conjunt de persones que comparteixen un fi comú i on existeixen unes interdependències entre els membres d'aquest.

Velázquez (2013) indica que un aprenentatge cooperatiu sempre implica el treball en grup, però el fet de treballar en grup no sempre implica treballar de manera cooperativa. En el primer s'hi afegeix un aprenentatge individual en tots els membres del grup, per tant l'aprenentatge no esdevé només de la pròpia interacció entre els membres del grup, sinó de la qualitat d'aquesta.

Un altre tret que els diferencia és la preocupació o la implicació de cada membre del grup. En un aprenentatge cooperatiu cada persona es responsable del seu aprenentatge però també del dels altres. Velázquez (2013) fent referència a Ovejero (1990) estableix nou diferències entre el treball en grup i l'aprenentatge cooperatiu, que queden sintetitzades en al següent taula (Taula 2):



Taula 2. Comparació Treball en grup vs Aprenentatge cooperatiu. Elaboració pròpia a partir de Velázquez (2013).

Treball en grup	Aprenentatge cooperatiu
Interès pel resultat del treball	Interès per aconseguir el màxim rendiment del grup; Interdependència positiva
Responsabilitat grupal	Responsabilitat individual
Grups homogenis	Grups heterogenis
Un líder	Lideratge compartit entre tot el grup
Decisió lliure d'ajudar la resta del grup o no	Responsabilitat d'ajudar la resta del grup
Objectiu: aconseguir la tasca assignada	Objectiu: aprenentatge màxim de tots els membres del grup per aconseguir la tasca assignada
Es dona per suposat que els subjectes tenen habilitats interpersonals	Ensenyament d'habilitats socials
Intervenció i observació del professor al grup ocasionalment	El professor intervé directament i supervisa el grup
No es dona importància en com treballa el grup	Manera de treballar estructurada

Per tant, podríem dir per concloure, que la principal diferència entre treball en grup i aprenentatge cooperatiu és que en el primer els membres del grup interactuen per compartir informació i presa de decisions per aconseguir la tasca, sense que hi hagi necessàriament un esforç conjunt dels participants, en canvi en l'aprenentatge cooperatiu l'esforç coordinat de tot el grup resulta necessari per aconseguir l'objectiu marcat, i per tant implica un aprenentatge individual de tots els participants.



## 4. Metodologia

### 4.1 Abans d'investigar

Abans d'iniciar qualsevol estudi resulta necessari definir els objectius a assolir, i en base aquests buscar quina és la millor manera per aconseguir-los. Una bona manera resulta establir quina és la millor tipologia d'investigació que es durà a terme per assolir-los.

Un dels objectius d'aquesta recerca consisteix en conèixer en profunditat la manera de treballar i el procés d'E-A de la canalla en diferents colles castelleres. Per obtenir millors resultats i poder aprofundir més, no és suficient una metodologia observacional, perquè obviaríem molts detalls no observables i altament importants en aquesta investigació. Per això els relats d'experiències de la mà dels responsables de la canalla seran molt més enriquidors.

Per això, si ens basem en que extraurem la informació de les persones responsables de canalla, Rodríguez, Gil i Garcia (1999) afirmen que una forma adequada de conèixer les veritables realitats i significats dels subjectes, respectes les seves pròpies experiències, són els estudis qualitius. Aquests mètodes han de confiar plenament en les expressions subjectives dels significats donats pels subjectes estudiats.

### 4.2 Metodologia qualitativa

Un cop clara quina és la millor metodologia per aconseguir informació, i d'aquesta manera assolir l'objectiu de l'estudi, cal conèixer quins trets diferencien aquesta metodologia de la resta, i d'aquesta manera poder comprovar que s'ajusta perfectament a les necessitats de la investigació.

Cohen, Manion and Morrison (2003) remarquen alguns dels trets més característics de la metodologia qualitativa. Comencen dient que ens permeten obtenir significats detallats d'accions o situacions no observables, així com actituds, intencions i comportaments. Per tant encaixa perfectament amb el què volem aconseguir amb la recerca.

Tot i així, afirmen que hem de tenir present que l'activitat humana construeix els seus propis significats, i per tant les realitats són múltiples, per això hem de saber identificar i indicar quins resultats són del nostre interès.

Les metodologies qualitatives tenen una gran varietat de tècniques per aconseguir la informació necessària. Hi ha estudis qualitius altament estructurats abans de la recerca i en canvi n'hi ha que s'adapten més al moment, a la situació o als participants, i per tant s'adapten més a com aconseguir la informació. Les metodologies més emprades són les notes de camp, l'observació dels participants, entrevistes, diaris... Cada una ens pot anar bé per aconseguir uns resultats diferents, així que cal saber distingir què volem i d'aquesta manera quin instrument ens pot anar millor.



### 4.3 Instruments per obtenir informació

Com hem vist en les metodologies qualitatives hi ha un ampli ventall de possibilitats per obtenir informació. Després de valorar quin instrument ens pot ser més efectiu per aconseguir la informació necessària ens hem decantat cap a l'entrevista, ja que ens permetrà conèixer de primera mà la situació, el funcionament i les característiques de cada colla, fent-ho des d'una besant molt més pròxima i personal.

Taylor i Bogdan (1984), tot citant a Benney i Hughes justifica l'ús de l'entrevista per aquesta recerca, ja que la defineix com "l'eina per excavar". És precisament un dels objectius d'aquesta recerca, "excavar" per aprofundir en les colles castelleres i poder conèixer-les millor.

Cohen et al. (2003) ens recomanen que si a l'hora de realitzar un estudi qualitatiu, el que volem utilitzar és una entrevista, la que més s'utilitza és la semi estructurada. Per això es va decidir optar per aquest tipus d'entrevistes, realitzant-les a les persones responsables de la canalla de diferents colles castelleres, elles són les persones que millor coneixen la metodologia d'E-A de cada colla.

Taylor i Bogdan (1984) proposen que l'entrevista qualitativa ha de ser flexible i dinàmica. Han estat descrites com a no directives, no estructurades, no estanderitzades i obertes. Són també anomenades com a entrevistes en profunditat.

Taylor i Bogdan (1984, p. 101) ens les defineixen com "Entrevistas cualitativas en profundidad entendemos reiterados encuentros cara a cara entre el investigador y los informantes, encuentros éstos dirigidos hacia la comprensión de las perspectivas que tienen los informantes respecto de sus vidas, experiencias, o situaciones, tal como las expresan con sus propias palabras"

### 4.4 Tipus d'entrevistes

Un cop definit que el què volem utilitzar són les entrevistes semi estructurades cal conèixer millor quines característiques tenen, per tal de poder-les dur a terme d'una forma clara, efectiva i fiable.

Començarem diferenciant tres tipus d'entrevistes en profunditat estretament relacionades entre si, basant-nos en el llibre de Taylor i Bogdan (1984).

Primer podem trobar les que anomenem com a història de vida o autobiografia sociològica on l'investigador el que busca és aprendre les experiències destacades de la vida de l'entrevistat. Aquest presenta la visió de la seva vida amb les seves pròpies paraules.

Un altre tipus d'entrevista en profunditat es dirigeixen a l'aprenentatge sobre esdeveniments i activitats que no es poden observar directament. En aquest tipus d'entrevista els entrevistats són els informants, actuant com a observadors de l'investigador. No només han de donar informació sobre la seva visió, sinó que també sobre què passa realment i la manera en com altres persones ho perceben. Aquest tipus d'entrevista és el que encaixa més amb el propòsit d'aquesta recerca.



I per acabar, l'últim tipus d'entrevista en profunditat té com a finalitat el de proporcionar un camp ampli de situacions, persones o gamma d'escenaris. S'utilitza per estudiar un número relativament gran de persones en poc temps.

Optant per un tipus o altre d'entrevista en profunditat, amb diferents propòsits, les tècniques bàsiques són iguals en els tres casos. En tots els casos l'entrevistador estableix rapport amb els informants, desenvolupant una comprensió detallada de les seves experiències i perspectives.

Un tret distintiu de les entrevistes qualitatives en profunditat és l'aprenentatge sobre el què és important dels informants; els seus significats, perspectives i definicions. Cal comprendre com veuen les coses. Per això cal tenir cura en com organitzem i com es desenvolupa l'entrevista. No podem plantejar preguntes directives al principi, ja que l'entrevistador crea una tendència mental als informants sobre el què és important que parlin, i això pot condicionar, i molt, en el què ens informin finalment, i per tant pot resultar impossible arribar a conèixer la manera que tenen realment de veure les coses.

L'entrevistador qualitatiu ha d'aconseguir trobar maneres de que la gent comenci a parlar sobre les seves experiències i perspectives sense estructurar la conversa ni definir el què l'altre ha de dir.

Una de les millors maneres per començar l'entrevista és amb preguntes descriptives, on convides a l'informant que t'expliqui, descrigui o enumeri experiències, esdeveniments, persones o sentiments. En el moment en que els informants mencionen experiències específiques, es pot demanar que desenvolupin més la idea o que ens proporcionin més detalls sobre el tema. Segons Taylor i Bogdan (1984) una tasca de l'entrevistador és d'ensenyar a ser un bon informant a la persona que està entrevistant, procurant que contínuament proporcionin descripcions detallades de les seves experiències o del tema en qüestió.

Per tenir una bona organització de l'entrevista és recomanable portar una guia de l'entrevista. No és protocol estructurat, sinó una llista de les idees generals que és volen estudiar en aquella entrevista. En funció del desenvolupament de l'entrevista, l'investigador decideix com estructurar, com enunciar i quan formular les preguntes. Taylor i Bogdan (1984, p. 119) "La guía de la entrevista sirve solamente para recordar que se deben hacer preguntas sobre ciertos temas."

A l'hora de realitzar les entrevistes als responsables de canalla, es va seguir una guia d'entrevista on quedaven recollides totes les preguntes i/o temes a tractar durant la conversa. Es pot trobar a l'annex 3.

#### 4.5 Anàlisi de contingut

Un cop realitzades les entrevistes, les quals es poden trobar totes a l'annex 1, cal tenir present que tindrem molta informació qualitativa i hem de ser capaços d'utilitzar-la de manera eficaç, aconseguint el màxim profit dels resultats extrets de l'entrevista.

El material qualitatiu en gran mesura està format per conductes simbòliques, verbals i actitudinals. Per això és precís idear mètodes per tractar aquesta informació. Cal



categoritzar-la i ordenar-la. A l'hora de categoritzar, utilitzarem el concepte anomenat "anàlisi de contingut" on Cartwright, D.P. (1989, p. 391) ens el defineix com "una tècnica de investigació cuya finalidad es la descripción objetiva, sistemática y cuantitativa del contenido manifiesto de la comunicación."

Cada categoria pot presentar diferents variables diferents, per això és necessari codificar les entrevistes a partir d'un seguit de normes definides prèviament, on quedarà clar quines característiques ha de mostrar cada tipus de categoria. La especificació explícita del sistema de categoria és essencial per fer l'anàlisi.

Cartwright, D.P. (1989) remarquen la importància de determinar un seguit de normes que ajudin a definir quins continguts pertanyen a una categoria o a una altra. Per això, cal tenir present les unitats d'anàlisi que es faran servir. N'existeixen dues, la primera és la "unitat de registre" que és el segment específic del contingut que es caracteritza per la col·locació en una categoria determinada. La segona és la "unitat de context" que és l'extensió més ampla del contingut que pot examinar-se al caracteritzar una unitat de registre. En la codificació d'una entrevista amb respostes obertes la resposta a una sola pregunta es considera normalment com una unitat de registre, en canvi un conjunt de preguntes relacionades entre elles és la unitat de context.

Per extreure resultats de les entrevistes realitzades a responsables dels equips de canalla de diferents colles castelleres, utilitzarem unes taules d'elaboració pròpia on quedaran recollides totes les dades i categories que volem analitzar. Les normes que determinaran en quina categoria van unes dades o unes altres, seran extretes del punt anomenat "estructures d'aprenentatge" i "aprenentatge cooperatiu".

#### 4.6 Participants

S'han entrevistat un total de 8 persones responsables de canalla de diferents colles castelleres. Una colla de 7 i mig (Colla 8), tres colles de 8 (Colla 5, colla 6, colla 7), dues colles de 9 (Colla 3 i Colla 4) i dues colles de 9-10 (Colla 1, colla 2).

S'han entrevistat a 3 de les millors colles castelleres del moment, capaces de fer construccions d'alta dificultat, es a dir, de gamma extra. Són colles que regularment fan castells de 9 pisos, i fins i tot en grans diades castells de 10 pisos. (Veure justificació de les colles a l'Annex 2)



## 5. Resultats

Després de dur a terme entrevistes als responsables de canalla de diferents colles castelleres, passarem a extreure'n el contingut fent una "radiografia" de cada entrevista, per tal de clarificar tota la informació recollida i així poder fer un posterior anàlisi dels resultats obtinguts.

Les següents taules són un reflex de les opinions i experiències expressades per part dels responsables de canalla en les entrevistes.

En la Taula 3. Estructures d'aprenentatge, ens mostra a partir d'evidències extretes de les transcripcions de les entrevistes, cites que indiquen característiques d'un tipus o altre d'estructura d'aprenentatge, altrament anomenat unitats de registre. Per determinar en quina categoria va cada unitat de registre s'ha fet seguint les normes o característiques indicades en els conceptes teòrics explicats anteriorment. Podem trobar-nos amb al possibilitat que una unitat de registre pugui pertànyer a més d'una categoria, per tant possiblement no coincideixin la suma total d'unitats de registre amb la suma de les unitats de cada categoria. Per protegir la identitat i l'anonimat de la colla i de les persones entrevistades, s'utilitzarà la nomenclatura de Colla X i responsable de canalla X.

Taula 3. Estructures d'aprenentatge. Elaboració pròpia.

Taula 3. Estructures d'aprenentatge							
Colla	Nivell	Individual	Competitiu	Treball grupal	Cooperatiu	Unitat de registre	Observacions
1	Castells de 9-10	X	X	X		<b>En un assaig quan ensenyeu a la canalla a pujar qui se'n encarrega de fer-ho?</b> Els tècnics i també tenim els col·laboradors que ens donen un cop de mà, però sempre hi ha algun tècnic.	En l'aprenentatge cooperatiu el tècnic guia el procés d'aprenentatge, però els alumnes o castellers aprenen i s'ensenyen entre ells, no ve donat per una persona externa al grup.
				X		Una cosa que fèiem sempre, abans de fer un gamma extra, era visualitzar el que anàvem a fer. Ens assentàvem en rotllana, sisens, setens i la canalla, i ens agafàvem de les mans, tancàvem els ulls i aleshores jo anava	Tècnica de relaxació i concentració grupal.





					explicant [...] la qüestió és que mentalment ja havien fet el castell.	
		<b>X</b>		<b>X</b>	<b>I entre la canalla s'ajuden a aprendre?</b> A vegades sí, però no és la costum. Normalment no.	
		<b>X</b>	<b>X</b>		<b>Fèieu activitats competitives a l'assaig?</b> Fèiem per exemple pilars cronometrats però sense competir amb ningú, és per practicar de pujar ràpid. Li dèiem has tardat tants segons. Mai aprenien de forma competitiva.	
				<b>X</b>	<b>Creus que feu activitats cooperatives?</b> Més que activitats, fem coses a nivell tècniques que si no cooperes no funcionen. Fem activitats que han de cooperar entre ells, però no a gran escala. [...] També fem pilars o castells amb els ulls tapats, i designem una persona del pom que fa de guia.	
			<b>X</b>	<b>X</b>	<b>Les zones que treballàveu en grups, quin criteri seguíeu per crear els grups?</b> Mirem que quedin equilibrats per posicions.	En l'aprenentatge cooperatiu els grups busquen la màxima heterogeneïtat, i en aquest cas per millorar-los, també s'hauria de tenir en compte el nivell tècnic dels integrants.
		<b>X</b>			<b>I dins els grup hi ha interaccions entre els membres del grup?</b> No, perquè tampoc són grups formats com a grup. [...] Aquests grups varien sovint, i per tant no donem tanta importància.	



Colla	Nivell	Individual	Competitiu	Treball grupal	Cooperatiu	Unitat de registre	Observacions
2	Castells de 9-10	X		X		<b>En un assaig, quan feu poms o ensenyeu a pujar qui s'encarrega de fer-ho?</b> Normalment ho fan les persones que havien estat canalla, gent de tronc.	
				X		<b>Feu grups entre la canalla i que s'ensenyin entre ells?</b> De vegades, si que fem que si algun nen li costa fer alguna cosa li demanem a algun altre que l'ajudi. Li diem "a veure com li expliques tu".	Falta d'interdependència positiva per ser treball cooperatiu, tot i que es podria arribar a considerat treball cooperatiu informal.
		X				<b>Quan arriba algun nen nou a la colla, qui s'encarrega d'ensenyar-li?</b> Una persona que ja havia estat canalla.	
		X	X			<b>Feu activitat d'aprenentatge competitives?</b> Sí, sobretot amb el pilar. Fem pilars amb els ulls tapats, cronometrem castells, de jocs pocs però si que ho fem de tecnificació.	
		X			X	<b>Feu algun treball en grup on hi hagi la canalla sola treballant? Feu activitats cooperatives?</b> No, durant l'assaig de grans, els més petits seguim fent poms, però després ja fem coses per entretenir-los.	
		X	X			<b>En un castell que poden ocupar la mateixa posició varies persones, el que no l'acaba fent s'enfada amb la resta?</b> Sí, ens passa molt i sobretot amb l'enxaneta del pilar. Aleshores cal fer-li entendre de que s'ha fet gran i que cal fer el canvi. Tenim dues bessones que les dues fan d'enxaneta i entre	Falta d'interacció promotora possiblement donada per una falta d'interdependència positiva per ser treball cooperatiu.



						elles són molt competitives, diuen “me germana fa el 2d9 i jo no...”	
		<b>X</b>				Si venen nens que no faran castells grans a partir de les 11 els hi diem que es calcin perquè ja no faran cap prova i molts cops els costa d'entendre. [...] A més també els és una motivació; Quan milloris i en sàpigues més et podràs quedar tot l'assaig!	La resta de grup no es preocupen per si millora o no. Falta d'interdependència personal i de grup.
Colla	Nivell	Individual	Competitiu	Treball grupal	Cooperatiu	Unitat de registre	Observacions
3	Castells de 9	<b>X</b>		<b>X</b>		<b>En un assaig qui s'encarrega d'ensenyar a pujar o a fer poms?</b> Tenim varis grups, jo per exemple me'n encarrego del que serien els poms sencers, quints, dosos, acotxador i enxaneta	
				<b>X</b>		<b>La canalla s'ajuden entre ells a aprendre a pujar?</b> Potser més aviat fent de model, fas passar l'enxaneta veterana i el nou s'hi fixa, i després ho repeteix.	
					<b>X</b>	<b>La canalla s'ajuden entre ells a aprendre a pujar?</b> Els que si que s'ajuden molt son els dosos, sempre intentem posar un de nou i un de veterà i si que s'ajuden entre ells, li diu com s'ha d'aixecar, com ha de posar els peus, com s'agafa... Un cop tens el nou ensenyat ja està.	Aprenentatge cooperatiu informal.



Colla	Nivell	Individual	Competitiu	Treball grupal	Cooperatiu	Unitat de registre	Observacions
			<b>X</b>			<b>Feu activitats de manera competitiva a assaig?</b> Ho fem molt de manera puntual, [...] fem competicions de barres, els agafes tots i al final de l'assaig, fem proves per veure qui puja més ràpid i valorant de manera subjectiva si ho fan prou fi o no.	
4	Castells de 9	<b>X</b>	<b>X</b>			<b>Quan teníeu decidit quin castell faríeu, li informàveu al nen o nena?</b> El que si que vam fer amb el 4d9f va ser dir als del pom que havien pensat amb ells per fer-lo, que si treballaven bé i s'ho guanyaven l'acabarien fent, sinó en buscaríem un altre.	
				<b>X</b>		<b>Que fèieu a la zona "fem pinya" a l'hora d'assaig?</b> Fèiem jocs, rocòdrom, i quan s'acostava alguna actuació important fèiem relaxació o visualització dels castells. Era una zona més per millorar la confiança de la canalla, i cohesionar.	Treball d'emocions i relaxació.
		<b>X</b>				<b>Quan s'ha d'ensenyar a un nen o nena a fer poms o barres, qui li ensenya?</b> Depèn. Normalment quan entrava un nen nou anava amb una persona de l'equip tècnic. Cada persona de l'equip tècnic s'ocupava d'un perfil de nen.	
					<b>X</b>	<b>S'ensenyen entre ells?</b> Sí, per exemple quan fem poms, agafo nens que ho fan bé, [...] i li presento al nen nou, i li	Si es condueix bé el procés d'ensenyament per part del tècnic, podríem estar parlant d'aprenentatge



						dic que “ell te'n ensenyarà perquè en sap molt. A veure com ens posem?”	cooperatiu informal. És un ensenyament recíproc.
			<b>X</b>			<b>Feu alguna activitat més competitiva per aprendre?</b> Sí, fem curses de columnes. Però només als assajos on no fem escola, així pugen els nens que tots saben pujar. Així es pot veure que tots ho poden fer ràpid i bé.	
				<b>X</b>		<b>Creus que feu alguna activitat cooperativa?</b> Fem poms a terra i que els dosos estiguin ajupits i s'hagin d'aixecar, o poms elevats i s'han d'estirar...	No hi ha prou evidències per ser un treball cooperatiu i sí un treball grupal
Colla	Nivell	Individual	Competitiu	Treball grupal	Cooperatiu	Unitat de registre	Observacions
5	Castells de 8	<b>X</b>				<b>En un assaig, quan feu poms o barres, qui s'encarrega d'ensenyar?</b> Tenim una persona que es l'encarregar de l'escola. Son dues persones que ensenyen a pujar a la canalla nova. Sempre és una persona de l'equip de canalla el que ensenya.	
				<b>X</b>	<b>X</b>	<b>Feu alguna activitat on s'ensenyin a fer castells entre ells?</b> No, el que si que fem es que de vegades els que ens saben facin el gest en qüestió i la resta miren com ho fa.	Si es condueix bé el procés d'ensenyament per part del tècnic, podríem estar parlant d'aprenentatge cooperatiu informal.



		<b>X</b>	<b>X</b>			<p><b>I feu algun treball per aprendre a fer castells des d'una vesant competitiva?</b> Ho treballem a les barres, fem a veure qui arriba abans, o els cronometrem. I per exemple amb els 5d8, fèiem curses amb els dos acotxadors, a veure qui es col·locava primera. Fèiem que es cronometressin entre elles, per així també aconseguir picar-se una mica, i així anaven veien com les altres anaven més ràpid i s'havien d'espavilar.</p>	
		<b>X</b>				<p><b>En un castell que poden ocupar la mateixa posició varies persones, el que no l'acaba fent s'enfada amb la resta?</b> Intentem que ells per companyerisme siguin capaços de dir "jo ja el vaig fer diumenge passat, avui li toca a un altre", que per ells no sigui enfadar-se sinó que sigui un treball d'equip. I si a plaça ho fa un i l'altre no, l'altre es mira el castell i quan baixen es feliciten.</p>	No és un aprenentatge cooperatiu, sinó una visió cooperativa del castell. Però en el fons, és un aprenentatge individual d'empatia.
Colla	Nivell	Individual	Competitiu	Treball grupal	Cooperatiu	Unitat de registre	Observacions
6	Castells de 8			<b>X</b>		<p><b>Amb la canalla feu treballs de confiança?</b> Sí, sobretot a la zona on només treballem això [...] parlàvem sobre com t'has sentit en un castell, o fèiem jocs de confiança; fer un pilar i s'havien de tirar i els altres l'aguanten.</p>	Treballs de jocs, vídeos, feedbacks en grup.
		<b>X</b>				<p><b>En un assaig, es fan poms o barres, Qui s'encarrega d'ensenyar-li?</b> Teníem el comitè de benvinguda de canalla, i aquesta persona li fa com de guia. I li ensenya els quatre passos per pujar.</p>	



				<b>X</b>	<b>X</b>	<b>Entre ells s'ensenyen a pujar?</b> El que fem de vegades per explicar els passos, és cridar un nen i li fem fer un pom perquè l'altre s'hi fixi. I li diem "ves més a poc a poc que així li ensenyes a pujar" però sempre hi som nosaltres.	Si es condueix bé el procés d'ensenyament per part del tècnic, podríem estar parlant d'aprenentatge cooperatiu informal.
		<b>X</b>	<b>X</b>			<b>I feu activitats competitives a l'assaig?</b> Normalment no ho fem. No competeixen contra uns altres, sinó que els cronometrem però entre ells mateixos, però mai comparant-lo amb altres persones.	Competitivitat individual per autosuperar-se.
				<b>X</b>		<b>Feu activitats de cooperació i cohesió de grups?</b> Fem acroyoga, fem poms entre ells sobre les fustes d'equilibris. També fem mitja hora que anem a la ludoteca, i allà tenen la caixa de les emocions, tenen una caixa que apunten coses que els hi fan por...	Treball d'emocions i relaxació. Innovació en la canalla castellerà.
Colla	Nivell	Individual	Competitiu	Treball grupal	Cooperatiu	Unitat de registre	Observacions
7	Castells de 8	<b>X</b>				<b>En un assaig, a l'hora d'ensenyar a fer poms o a pujar, qui se'n encarrega?</b> L'equip de canalla	
				<b>X</b>	<b>X</b>	<b>I de vegades ho fan entre ells?</b> Quan de vegades intentes ensenyar a un nen i veus que no se'n surt fas servir a un altre d'exemple. Que li expliqui, però sempre hi ha algú de l'equip de canalla.	Si es condueix bé el procés d'ensenyament per part del tècnic, podríem estar parlant d'aprenentatge cooperatiu informal.



			<b>X</b>			<b>De vegades feu activitats competitives perquè aprenguin a pujar?</b> Sí, de vegades fem barres i a veure qui puja més ràpid. Fem concursos d'equilibris. Tenim uns troncs tallats per la meitat i es col·loquen a sobre i s'han d'empènyer i fer caure els altres	
					<b>X</b>	<b>Treballeu per grups a assaig? Sí Qui s'encarrega de fer-los?</b> Els fem nosaltres, i cada dia mirem que siguin diferents i que quedin compensats, que hi hagi varietat de nens de posicions i de nivell tècnic. No pots posar un grup amb tots de nens nous.	Grups heterogenis, ideals pel treball cooperatiu.
		<b>X</b>				<b>Aleshores, quan arriba un nen nou a la colla com li ensenyeu a fer castells?</b> A l'assaig de canalla, [...] així podem dedicar un temps per a ell per ensenyar-li com fer-ho i si després vol venir a l'assaig general també veurà com es fan els castells més grans.	
Colla	Nivell	Individual	Competitiu	Treball grupal	Cooperatiu	Unitat de registre	Observacions
8	Castells de 7	<b>X</b>		<b>X</b>		<b>En un assaig, qui ensenya a pujar a la canalla?</b> Els de l'equip de canalla, ens repartim i cadascú treballa amb un grup de nens.	





				<b>X</b>	<b>X</b>	<b>I entre la canalla mateixa s'ensenyen a fer castells?</b> No, com a molt de vegades algun nen o nena fa la demostració de com es fa amb algun nen nou, però res més.	Si es condueix bé el procés d'ensenyament per part del tècnic, podríem estar parlant d'aprenentatge cooperatiu informal.
			<b>X</b>			<b>Utilitzeu la competició per ensenyar?</b> De vegades el que fem són curses per veure qui puja més ràpid, o al rocòdrom fem jocs	
<b>TOTAL</b>	<b>21</b>	<b>12</b>	<b>19</b>	<b>8</b>	<b>40</b>		
<b>TOTAL %</b>	<b>52,5%</b>	<b>30%</b>	<b>47,5%</b>	<b>20%</b>			

En la "Taula 4. Característiques responsables de canalla", podem trobar informació referent a característiques de les persones entrevistades. En servirà per tenir una referència de quina formació té cada tècnic, l'edat, experiència, opinions... D'aquesta manera ens ajudarà a fer-nos una idea de cada persona i a conèixer millor la seva trajectòria castellera.



Taula 4. Característiques dels responsables de canalla. Elaboració pròpia.

Taula 4. Característiques dels responsables de canalla									
Colla	Nivell	Formació en educació?	Edat	Sexe	De petit/a havia estat canalla?	Anys d'experiència castellera	Anys a l'equip de canalla	Tret important que ha de tenir un cap de canalla	Tret important que ha de tenir un nen/a per fer castells
1	Castells de 9-10	Sí. Educació primària i Economia	30	H	No	10	2	Saber gestionar un grup d'infants, capaç de cohesionar i motivador.	Tècnica, serenor i consciència del que van a fer.
2	Castells de 9-10	Sí. Educació Social	23	D	No	7	5	Transmetre confiança, idees i ser realista.	La talla, ser valent i confiança amb els altres.
3	Castells de 9	No. Enginyer	30	H	Sí	24	1	Lideratge no autoritari. Empatia i tenir un bon equip.	Que estiguin contents, ganes de pujar i valentia.
4	Castells de 9	Sí. Educació primària	25	D	Sí	6	2	Paciència i ganes.	Valor i ganes, sense ganes no vas enlloc.
5	Castells de 8	No. Fisioteràpia	37	D	No	20	1	Lideratge i confiança amb les famílies Equip de canalla amb empatia i ganes de treballar.	Il·lusió per fer castells.
6	Castells de 8	No. infermera	22	D	Sí	15	1	Il·lusió.	Valor i confiança. Força no, i constitució física arriba un punt que potser no cal.
7	Castells de 8	No. Dret	20	D	Sí	17	1	Saber transmetre confiança	Confiança, en la colla, en el cap de colla, en l'equip de canalla... I ganes de pujar.
8	Castells de 7	Sí. Educació infantil	40	D	No	20	2	Saber transmetre confiança i orgull pel que estan fent.	Valor, i confiar amb la resta de persones.



En la “Taula 5. Característiques d’assaig”, ens ajuda a fer-nos una idea de les característiques de segueixen cada colla a l’assaig. Ens permet conèixer el temps que dediquen a assajar i com ho fan.

*Taula 5. Característiques d’assaig. Elaboració pròpia.*

Taula 5. Característiques d’assaig						
Colla	Nivell	Hores d’assaig setmanals aproximat	Hores d’assaig específic de canalla	Dies d’assaig setmanal	Treball estructurat per zones?	Diferencien assajos de canalla tècnica (la que puja) de la no tècnica (encara no puja)?
1	Castells de 9-10	9h	2h 45’	3	Sí	Sí
2	Castells de 9-10	7h	2h	3	No	Sí
3	Castells de 9	5h	1h	3	No	No
4	Castells de 9	8h	2h	3	Sí	Sí
5	Castells de 8	6h	1h 30’	2	No	Sí
6	Castells de 8	6h 30’	2h 30’	2	Sí	No
7	Castells de 8	5h	1h	2	No	No
8	Castells de 7	5h	1h	3	No	Sí



## 6. Discussió

Un cop fetes totes les entrevistes i l'extracció dels resultats, és hora de posar-los sobre la taula i analitzar el que signifiquen, la rellevància que tenen sobre cada colla, el tipus d'aprenentatge i conèixer què implica cada un d'aquests.

Primer de tot, voldria destacar la visió que m'ha transmès algun dels responsables de canalla després d'analitzar la unitat de context, on expressa que molts cops l'aprenentatge que es proposa als castellers o a la canalla és poc significatiu. Em va sorprendre un comentari que em va dir el tècnic de la colla 1 en l'entrevista duta a terme: “Molts cops es converteix en un: tu puja aquí, i tu mateix sabràs si ho fas bé o no. Es podrien fer coses molt més potents.”

Crec que moltes vegades falta saber el perquè estan fent una cosa, el feedback concurrent o terminal resulten necessaris per una aprenentatge, i considero que la comunicació amb al resta d'integrants del castell molts cops és nul·la o insuficient, i per suposat comporta que el casteller no sàpiga si ho està fent bé o no. És evident que això és un problema en qualsevol tipus de procés d'aprenentatge, ja que comporta un aprenentatge poc enriquidor o poc significatiu per a la persona. En cap moment vull dir que els processos d'ensenyament i aprenentatge que segueixen les colles no siguin els correctes, sinó que intento fer evidents i reals problemes que ens podem trobar en el moment d'ensenyar a fer castells a la canalla o a qualsevol casteller.

Un tipus d'aprenentatge que comporta uns beneficis o millores molt evidents és l'aprenentatge cooperatiu. Aconseguir un aprenentatge personal, i a la vegada assegurar-se que tots els membres del grup aconseguen aquest aprenentatge és un dels trets característics d'aquest model, ens afirmen Johnson i Johnson (1999) citats al llibre de Velázquez et al. (2010). Tots els membres del grup han d'unir esforços per aconseguir els èxits, adonant-se que els esforços de cada membre del grup són indispensables per l'èxit conjunt. Per tant, en el cas dels castells aquest tipus de pràctica encaixa perfectament, ja que tots els membres del castell han d'unir les forces per assolir l'èxit i descarregar-lo, i a la vegada tots els membres que hi prenen part assoleixen un aprenentatge. Seguint els resultats de l'anàlisi de la lògica interna dels castells, en una pràctica cooperativa com són els castells, es realitza aprenentatge cooperatiu entre els seus integrants?

Aparentment, la resposta és d'insuficient. El cooperatiu, és un model d'aprenentatge en que es desenvolupa una bona capacitat comunicativa, tot millorant les habilitats socials, entre els membres del grup, que en aquest cas és la canalla, o fins i tot entre els membres del pom de dalt d'un castell determinat. Aquesta major comunicació comporta uns beneficis directes ja que augmenten els nivells de confiança entre els participants i això repercuteix en un rendiment més òptim. La confiança en els altres és un dels trets que els tècnics de canalla a l'hora d'indicar què és el que havia de tenir un nen/a per fer castells és el que més compartien, així que per aconseguir millorar la confiança entre la canalla, deixant de banda dinàmiques de grup o altres activitats, l'aprenentatge cooperatiu pot ser una bona eina. Si es fa un bon treball es pot aconseguir el que comentava el tècnic de la Colla 3 on deia que “Sobretot per part dels dosos s'estableix un vincle amb els aixecadors, i la complicitat existeix.”



Amb un bon nivell de comunicació entre els membres del grup i amb una idea clara de com treballa el grup, resulta molt fàcil introduir una persona nova, aquesta inicialment haurà d'aprendre a funcionar com a grup de manera cooperativa, però al tenir una responsabilitat individual per aconseguir un objectiu comú, aquesta persona s'integrarà en el grup de manera molt ràpida. Per tant també pot ser un bon recurs per introduir i iniciar un nen/a nou que ve a la colla i vol aprendre a fer castells. Serà un treball recíproc on tan el que en sap com el que s'inicia tindran un aprenentatge. És un estil molt semblant a l'estil C de Mosston (1993) on ens parla d'aprenentatge recíproc. D'aquesta manera s'aconseguirà que aprengui a donar i rebre feedback i a saber interpretar els errors d'execució, així com mica en mica, anar establint vincles amb diferents persones de canalla.

Però tot i els grans avantatges que sembla tenir l'aprenentatge cooperatiu, si ens fixem en la tendència que segueixen la majoria de colles a partir dels resultats extrets de les entrevistes, no es decanten cap al treball cooperatiu. De les 40 unitats de registre només 8 segueixen una estructura cooperativa (20%). La tendència és més aviat cap a estructures individualistes (21 de 40 = 52,5%) o de treball en grup (19 de 40 = 47,5%), que no és el mateix que treball cooperatiu, i en menor escala l'aprenentatge competitiu (12 de 40 = 30%).

La majoria de colles afirmen que aquest últim el fan servir en poques ocasions i simplement com a eina motivadora per animar als nens/es a esforçar-se per pujar més ràpid o per mantenir millor l'equilibri, però mai com recurs per decidir si farà un castell el que ha aconseguit millor resultat. Resulta una bona eina per obtenir millores a curt termini, tot i que s'ha de vigilar fins a quins nivells es porta la competició, ja que pot arribar a provocar por al fracàs, angoixes o frustracions per part dels participants, ens indica Aebli (2001). Per això la balança entre frustracions i èxits s'ha de decantar cap a la banda positiva per evitar que el participant es rendeixi o es desanimi. Per tant cal vigilar amb les activitats competitives en la iniciació dels castells, ja que podem provocar actituds negatives per part dels aprenents. En el cas de la colla 4, només realitzen activitats competitives en els assajos en que tota la canalla és tècnica, és a dir, la que ja sap pujar bé, d'aquesta manera van dir que evitaven descompensacions i frustracions en els castellers.

Per altra banda, el treball individual és força utilitzat per ensenyar a pujar o per ensenyar a fer els passos específics de la canalla. Els resultats de les entrevistes indiquen que és l'estructura d'aprenentatge més utilitzada. És un aprenentatge molt efectiu ja que en qualsevol aprenentatge, una individualització t'assegura que l'aprenent assoleix els coneixements, i si cal, el tècnic pot redirigir al mateix moment el procés per aconseguir l'èxit. Ara bé, en un aprenentatge individual, els participants no interactuen amb la resta, i aquest fet de manera reiterada en la pràctica dels castells pot afectar el rendiment col·lectiu, ja que no es compleix el que s'assolia amb un aprenentatge cooperatiu, la millora de les habilitats socials amb tots els seus beneficis ja esmentats.

Per millorar aquesta interacció molts cops es tendeix a treballar en grup, però el fet d'agafar un nombre determinat de persones i fer-les treballar juntes, no implica que aquest grup funcioni com a tal, i que obtingui beneficis per treballar en grup, sinó que de vegades és tot el contrari. Velázquez (2013) ens diu que treball cooperatiu implica treballar en



grup, però el fet de treballar en grup no sempre significa que es cooperi. En les colles castelleres, he pogut veure que és una pràctica molt habitual el fet de treballar en petits grups, que molts cops tenen una durada de només una prova o una part de l'assaig. Aquest grups pel que he pogut interpretar i veure treballen tots focalitzats en un objectiu comú, que pot ser completar un pom a terra o pujar una barra amb tres persones. Tenen objectiu comú, sí, però moltes vegades no s'evidencia que el què es busca és el màxim rendiment del grup, sense fixar-se tant en els resultats. S'acostuma a valorar més el resultat del treball, és a dir, descarregar la prova a la perfecció o pujar i baixar el millor possible. Sembla que la responsabilitat sigui del grup en qüestió, sense donar importància a la suma de la tasca de cada membre del grup per aconseguir l'objectiu.

Crec que és un model que pot desvaloritzar la tasca que realitza algun casteller, ja que al donar més importància al què fa el grup i no en el què fa cada un pel grup. Pot suposar que algun integrant es desmotivi de la pràctica i decideixi no intervenir en l'assoliment de l'èxit, o intervingui d'una manera més passiva o al marge. Per exemple, en un assaig ens podem trobar una prova d'un pom a terra per provar un acotxador nou, on els dosos ja ho han fet moltes vegades i ja saben fer-ho perfectament. Pels dosos no suposa cap motivació la prova, ja que la seva tasca està desvaloritzada per ells mateixos, no donen massa importància al què aniran a fer, només s'aguantaran en la posició, esperaran que passi l'acotxador i l'enxaneta, sense fixar-se ni preocupar-se en com ho han fet ni ells ni els altres. El tècnic no supervisa en com treballa cada persona del grup, sinó que es fixa més en el resultat de la tasca del grup, i per tant, en aquest cas és decisió lliure d'ajudar a la resta del grup o no per part dels dosos. En aquest cas estariem parlant d'un grup d'aprenentatge tradicional segons les paraules de Johnson et al. (1984).

Podem veure clarament que és un treball en grup, perquè no hi ha cap mena de presència d'interdependència positiva, ja que els integrants del grup no es preocupen de l'aprenentatge de tots els membres, ni fins i tot el d'ells mateixos.

Però, perquè les colles no utilitzen l'aprenentatge cooperatiu com a eina a l'hora d'ensenyar a fer castells als més menuts?

Un dels motius és la falta de formació o informació de les característiques i beneficis d'aquest aprenentatge, lligats molt amb l'experiència a l'equip de canalla (la mitjana d'anys d'experiència fluctua entre 1 i 2 anys). Vists els resultats, el prototip de tècnic de canalla no sempre és una persona amb experiència en educació o amb formació en mètodes d'aprenentatge, però sí amb una bona experiència castellera. Però és suficient? De les 8 persones entrevistades 3 eren mestres i una 4ta educadora social. Puc afirmar que aparentment mostraven una visió de l'aprenentatge diferent de la resta, ja que tenien coneixements i experiència en el tracte educatiu d'infants i joves fora de la seva colla castellera. Els tècnics de la colla 1 i 4 són les úniques colles que estableixen objectius individualitzats a cada membre de canalla, establint un treball específic en funció de les necessitats i amb revisions periòdiques. A la vegada realitzaven un treball específic i diferenciat per a la canalla tècnica de la no tècnica en assajos diferents. Aquests dos models d'aprenentatge eren els més rics en contingut i qualitat de treball, ara bé, repeteixo que això no significa que la manera de treballar de les altres colles no sigui la correcta ja que moltes d'elles tenen resultats molt bons. Simplement remarcar la bona estructuració



i la capacitat d'aplicar la seva formació vers a la canalla de les colles comentades anteriorment.

En els dos casos i també en el de la colla 6, tenien present un factor que poques colles treballen actualment tot i que mica en mica va en augment. És el treball de les emocions. Resulta molt interessant fer treballs de concentració, de control dels sentiments i les emocions en la canalla, ja que d'aquesta manera podem arribar a regular els nervis, la pressió i millorar la concentració abans de fer un castell. Aquestes colles afirmen que aquest treball els funciona molt bé, i que han pogut veure resultats evidents en els seus castellers.

Actualment el treball cooperatiu a les aules de les escoles és força escàs, de fet perquè només fa 15 anys que s'està introduint aquesta pràctica, és a dir, que encara és una novetat per a la gran majoria aquest tipus de manera de treballar. Per tant, crec que no aniria malament una petita formació a l'equip tècnic de canalla per tenir al menys, unes nocions bàsiques de mètodes i estils d'aprenentatge, amb les seves característiques, beneficis i inconvenients.

Un altre factor pel qual no es du a terme aquest tipus de pràctica són les dificultats inicials a l'hora de posar en pràctica les tècniques d'aprenentatge cooperatiu. Velázquez et al. (2010) indica que per poder transformar la concepció de la manera de treballar, cal primer de tot tenir un grup de persones que percebin aquesta transformació com a necessària a més d'una formació adequada i els recursos necessaris per fer-ho. Implementar l'aprenentatge cooperatiu a la colla no és una tasca fàcil. És un procés complex que només el podem entendre a llarg termini. Al principi hi hauran més dificultats que èxits, sobretot derivades de la falta de formació i d'errors conceptuals, però a poc a poc es pot anar fent un procés gradual de transformació d'estructures més individuals o competitives, a unes més eficaces de tipus cooperatives.

Un factor que també ens pot determinar uns millors resultats, òbviament són les hores dedicades a l'aprenentatge. Hi ha colles que inverteixen més del doble o gaire el triple d'hores en el treball específic de la canalla que d'altres colles. La colla 1 o la 6 inverteixen gairebé el triple de temps a assajar només a la canalla que les colles 3, 7 i 8. Crec que és evident la fórmula "quantitat + qualitat = bons resultats". A major temps disponible per dedicar, més opcions i oportunitats tenen la canalla per aprendre, i si a més a més, l'aprenentatge és de qualitat podem obtenir unes millores molt significatives en poc temps. Les colles que dediquen molt de temps a assajar amb la canalla podria ser un bon moment per introduir als seus castellers el treball i aprenentatge d'habilitats socials, per aprendre a treballar en grup i d'aquesta manera poder introduir l'aprenentatge cooperatiu, encara que sigui intercalat amb altres mètodes. Seria una bona oportunitat per posar en pràctica aquesta estructura d'aprenentatge i comprovar els seus beneficis en els castells.

Per tant, per concloure dir que cada colla segueix uns mètodes de treball diferents, amb una estructura i organització algunes molt semblants i d'altres força diferents. Però en el fons a totes les uneix un tret comú. Estan realitzant una activitat cooperativa, castells. I què millor que aprendre a fer una activitat cooperativa a través d'un aprenentatge cooperatiu? Com ja hem pogut veure al llarg d'aquest treball aquest tipus d'aprenentatge té unes peculiaritats i unes característiques concretes, i s'obtenen uns resultats que en el món dels castells pot beneficiar molt. Es pot arribar a aconseguir un grup de canalla capaç





de treballar de manera cooperativa, on ells mateixos siguin referents d'aprenentatge dels seus companys i a la vegada tinguin als seus companys com a referents. Canalla que al treballar de manera cooperativa creïn forts vincles afectius entre els companys pel fet de treballar junts per resoldre problemes comuns. Canalla amb altes habilitats socials, capaces de resoldre de manera conjunta problemes i fer-ho de manera constructiva degut a una bona capacitat comunicativa, amb pensament crític i de respecte cap als demès. Canalla que es motivi per continuar aprenent i compartint els seus coneixements, augmentant el rendiment i aconseguint un clima positiu.

Passar d'un estil com el de la Imatge 2, en que el tècnic de canalla explica com s'ha de fer i els altres s'ho miren i repeteixen el model, a un estil en que per grups s'organitzin i de manera cooperativa assoleixin l'objectiu i el tècnic de canalla guia l'aprenentatge si cal, Imatge 3.

Per això crec que en els castells, una bona manera de realitzar el procés d'aprenentatge és a base del treball cooperatiu degut als grans beneficis que aquest ens aporta a tota la canalla i, individualment a cada membre del grup.



Imatge 2 Estil d'aprenentatge de reproducció de model. Autor:  
Joan Baliu



Imatge 3 Estil d'aprenentatge cooperatiu. Autor: Joan Baliu





## 7. Conclusions

En general els equips de canalla de les colles castelleres tenen tendència a programar aprenentatges poc significatius. Molts cops caldria fer un replantejament del procés d'aprenentatge que s'està duent a terme, i mirar fins a quin punt resulta enriquidor per la canalla, ja que molts cops es tendeix a aprenentatges molt tradicionals, els quals comporten una simple reproducció de models.

L'aprenentatge cooperatiu és de totes les estructures d'aprenentatge la menys utilitzada a l'hora d'aprendre a fer castells. La més habitual és la individualista, seguit del treball en grup. A menor incidència, però superant els nivells de la cooperativa apareix l'estructura competitiva.

L'aprenentatge cooperatiu pot causar uns efectes molt positius en un grup, això sí, cal un bon treball previ per aprendre a treballar d'aquesta manera.

El model d'aprenentatge cooperatiu podria millorar molt la relació entre els integrants de la canalla de cada castell, augmentant considerablement el rendiment d'aquests, ja que s'observarien millores significatives en la comunicació, l'actitud positiva, la confiança ens els altres i la capacitat per resoldre problemes en grup o adaptar-se a noves situacions.

La falta de formació de les persones responsables de canalla, és un dels factors més determinants a l'hora de no aplicar aquest tipus d'aprenentatge, ja que desconeixen els seus avantatges, les seves característiques i el més important de tot, com aplicar-ho.

En varies ocasions si es mostren símptomes d'aprenentatge cooperatiu en un assaig, molts cops els caps de canalla no són conscients de que estan efectuant aquest tipus de treball, i passen moltes coses per alt, algunes tant importants com aconseguir interdependència positiva entre els participants, és aleshores quan el treball passa a ser en grup i no cooperatiu.



## 8. Referències

- Aebli, H. (2001). *Factores de la enseñanza que favorecen el aprendizaje autónomo*. Madrid: Narcea.
- Bonnet, J.P. (1983). *Vers une pédagogie de l'acte moteur*. Paris: Editions Vigot.
- Brotons, X. (1995). *Castells i castellers. Guia completa del món casteller*. Barcelona: Lynx Edicions.
- Brotons, X. (2001). *Diccionari casteller*. Barcelona: Institut d'Edicions Diputació de Barcelona.
- Cartwright, D.P. (1989). Análisis del material cualitativo. En: Festinger, L., Katz, D. i Masullo, E. *Los métodos de investigación en las ciencias sociales* (p. 253-267). Buenos Aires: Editorial Paidós.
- Chumillas, O. (2005). *Els castellers*. Vic: EumoEditorial.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2003). *Research methods in education*. London: RoutledgeFalmer.
- Contreras, O.R. (1998). *Didáctica de la educación física: un enfoque constructivista*. Barcelona: INDE Publicaciones.
- Costes, A. (2004). Els castells evolucionen vers un model esportiu? En: Soler, G. *Repensar els castells*. (P.45-50). Valls: Cosetaina.
- Curto, C. Gelatert, I. González, C. Morales, J. (2009). *Experiencias con éxito de aprendizaje cooperativo en educación física*. Barcelona: Indie.
- Johnson, D., Johnson, R., & Holubec, E. (1984). *Cooperation in the classroom*. Edina: Interaction Book Company.
- Lagardera, F. i Lavega, P. (2003). *Introducción a la praxiología motriz*. Barcelona: Paidotribo.
- Mosston, M. i Ashworth, S. (1993). *La enseñanza de la educación física. La reforma de los estilos de enseñanza*. Barcelona: Hispano Europea.
- Parlebas, P. (2001). *Juegos, deportes y sociedad. Léxico de la praxiología motriz*. Barcelona: Paidotribo.
- Rodríguez, G. Gil, J. García, E. (1999). *Metodología de la investigación cualitativa*. Màlaga: Ediciones Aljibe.
- Taylor, S.J. i Bogdan, R. (1984). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. New York: Paidós Básica.
- Velázquez, C., Bähr, I., Barba, J.J., Casey, A., Dyson, B., Fernández-Río, J., ... Méndez, A. (2010). *Aprendizaje cooperativo en educación física. Fundamentos y aplicaciones prácticas*. Barcelona: INDE publicaciones.



Velázquez, C. (2013). *Análisis de la implementación del aprendizaje cooperativo durante la escolarización obligatoria en el área de Educación Física*. Tesis Doctoral. Valladolid: Universidad de Valladolid.



## Annexos

Annex 1. Recull d'entrevistes.....	53
Entrevista Colla 1.....	53
Entrevista Colla 2.....	58
Entrevista Colla 3.....	65
Entrevista Colla 4.....	70
Entrevista Colla 5.....	74
Entrevista Colla 6.....	79
Entrevista Colla 7.....	83
Entrevista Colla 8.....	90
Annex 2. Justificació de les colles entrevistades .....	94
Annex 3. Guia d'entrevista.....	96



## Annex 1. Recull d'entrevistes

Les entrevistes es van realitzar durant el període de gener – març del 2016, als responsables de canalla de la passada temporada (2015). Per protegir la identitat i l'anonimat de la colla i de les persones entrevistades, s'utilitzarà la nomenclatura de Colla X i responsable de canalla X.

### Entrevista Colla 1

#### **Què et va portar a fer castells?**

El meu pare havia estat un dels fundadors de la colla, i quan em va tenir a mi va deixar d'anar-hi, i érem aficionats. Fins que un dia vaig decidir que volia fer-ne. Fa uns 10 anys.

#### **Quines posicions has ocupat a la colla?**

He fet de soca, diferents posicions de la soca, de segon de castells de 8 i de segon tapat de castells de 9 i de 10.

#### **Havies estat a l'equip tècnic anteriorment?**

No. He estat dues temporades de cap de canalla però mai abans havia estat a la tècnica. Si que vaig ser-hi a la colla universitària on vaig ser cap de colla i on vaig aprendre molt.

#### **Com valors aquest dos anys de cap de canalla?**

Molt bé. Ha estat una experiència molt “xula”, treballar aquest dos anys amb la canalla és una feina molt agraïda i els resultats han acompanyat i la relació amb els pares i els tècnics també, i crec que és molt important aquest triangle tècnics, nens i família, ha funcionat i això ha fet que m'hi sentís molt bé.

#### **Explica'm com funcioneu internament l'equip de canalla?**

Mira, tenim 50 nens, i el fet de tenir tants nens va fer que ens replantegéssim la nostra manera de treballar. Som 10 tècnics, i 4 col·laboradors. Aleshores tenim 2 espais; l'espai de l'escola de castells i el pati. Aleshores es fan dos assajos simultanis. Un pels nens que n'estan aprenent i un altre que és pels nens que fan castells a plaça o que ja estan preparats però encara no en fan.

Aleshores la idea és que els nens del pati puguin passar a l'escola i els de l'escola al pati. Perquè ens trobàvem que els nens que havien de pujar a plaça tenien mancances tècniques o no progressaven correctament i els nens que entraven a la colla feien una o dues proves a l'assaig i no aprenien suficient.

#### **Aleshores dius que treballen en dos espais diferents?**

Sí. Això els dilluns i dimecres. Els divendres treballem tots junts i ho fem al pati. Aleshores el que fem és que treballem per zones, tenim 5 zones. Tenim una graella i cada 15 minuts fem canvi de lloc. En aquesta graella als nens els hi posa en quina zona han d'estar, i pot ser que en algun nen estigui dos cops en una zona i no n'estigui cap en una altra. Aleshores això passa perquè treballem per objectius de cada nen.

Hi ha la zona de columnes grans de dos o tres pisos, la zona de columnes petites que son d'una persona, l'altre és la zona de poms a terra, la zona d'equilibris i confiança, i la zona



de pilars. Aleshores depenent de cada nen feien unes zones o unes altres. En funció de la decisió dels tècnics anava a una zona o a un altre.

Cada dos o tres mesos revisàvem els objectius de cada nen, revisant com estava, i en plantejàvem de nous si era necessari. I aleshores els tècnics estaven cadascú en una zona. I després també hi havia com una sisena zona, que en dèiem el mig, que és on es feien les proves de castells de 4 i 5 netes. Aleshores, aquesta zona no estava pintada a la graella, i els tècnics que estaven en aquesta zona, que era jo i un altre, agafàvem els nens en funció de les proves que anàvem fent.

### **I aleshores com funcionaven les rotacions?**

Cada 15 minuts tocàvem el xiulet i els nens canviaven de zona. Realment ens ha funcionat molt bé, perquè abans també hi havia les zones, però els nens anaven voltant sense ordre i aleshores el tècnic si veia passar algun nen l'agafava i li feia fer alguna prova, però si hi havia algun nen que es passava l'assaig darrere una columna no es fixaven en ell i no feia res en tot l'assaig.

### **Aleshores durant aquestes rotacions la resta de la colla està assajant normal?**

No. Nosaltres el que fèiem de 20h a 21h la canalla i a partir de les 21:15 es posaven a fer proves de 6 i 7 netes. I aleshores la canalla que ha de fer proves en la resta d'assaig en proves de 6 o 7 netes, es queden tot l'assaig, i la canalla que encara no està preparada ja se'n van cap a casa, tot i que els divendres com que hi havia molts fills de castellers es quedaven allà, però teòricament eren responsabilitat dels pares.

### **Era decisió vostra, si un nen es podia quedar tot l'assaig o si ja podia plegar?**

Sí, nosaltres els hi dèiem "quedat mitja horeta més que farem algunes proves", i anàvem parlant una miqueta amb els pares.

Aleshores una cosa que ens anava molt bé, era quedar amb al canalla mitja hora abans de l'assaig, i qui volia sopava, i fèiem jocs entre tots. Era una estona més lúdica que ens anava molt bé per no només fer castells i poder fer cohesió entre la canalla. Aleshores el que també fem els divendres, perquè quan vaig entrar jo vaig veure que hi havia un problema de cohesió i de confiança, en que els nens els hi deien on havien de pujar, ho feien i ja està. Aleshores vam proposar de fer diferents coses per intentar que es sentissin més de la colla i per això cada divendres fèiem una assemblea on explicàvem com havia anat l'actuació anterior, què farem a la següent, quin castells estàvem assajant... Fèiem l'assemblea amb tots els nens i tot l'equip tècnic. A més a més quan algú feia l'aniversari ho celebràvem entre tots, quan algú s'estrenava en algun castell... era com un espai nostre per transmetre informació i parlar de coses.

### **En un assaig quan ensenyeu a la canalla apujar qui se'n encarrega de fer-ho?**

Els tècnics i també tenim els col·laboradors que ens donen un cop de mà, però sempre hi ha algun tècnic.

### **I entre la canalla s'ajuden a aprendre?**

A vegades sí, però no és la costum. Normalment no.

### **I quan arriba un nen nou que no ha fet mai castells qui li ensenyava a aprendre'n?**



Els tècnics.

### **Fèieu activitats competitives a l'assaig?**

Ho fèiem però mai fent com una lliga, fèiem per exemple pilars cronometrats però sense competir amb ningú, és per practicar de pujar ràpid. Li dèiem has tardat tants segons. Mai aprenien de forma competitiva.

### **Creus que feu activitats cooperatives?**

Més que activitats, fem coses a nivell tècniques que si no cooperes no funcionen. Per exemple tenim uns pedals com de circ en què fem poms a sobre amb dosos i acotxador, i han d'aconseguir desplaçar-se sense caure. Fem activitats que han de cooperar entre ells, però no a gran escala. També fem pilars o castells amb els ulls tapats, i designem una persona del pom que fa de guia.

### **En el cas de què en algun castell la mateixa posició la puguin ocupar més d'una persona us heu trobat que algú s'hagi enfadat?**

Sí, però per exemple en castells de 8 sempre intentem que tothom que pugui faci castells. Però per exemple si estem assajant el cinc i a la torre hi poden anar més d'una persona, és a dir, si algú no fa una cosa que sí que ha assajat, es parla amb ell i se li diu que és a llarg termini. I per exemple en situacions com el 5d9, aquí sí que se'ns han enfadat. Aleshores parlem amb ells, i els hi donem els motius pel qual fan el castell o no. La clau és aconseguir que els nens no tinguin més expectatives del compte, per no crear frustracions.

### **Les zones que treballàveu en grups, quin criteri seguíeu per crear els grups?**

Abans de fer els grups, es tècnics fem una llista i decidim cada persona en quines zones ha d'anar. Mirem en quines zones el col·loquem, i també mirem que quedin equilibrats per posicions.

### **I dins els grup hi ha interaccions entre els membres del grup?**

No, perquè tampoc són grups formats com a grup. En el primer torn hi ha un grup, en el segon un altre, van canviant, i per tant no hi ha cohesió de grup. Aquests grups varien sovint, i per tant no donem tanta importància.

### **A l'hora de decidir qui pujava en algun castell qui ho decidia?**

Nosaltres els tècnics ens trobàvem cada 15 dies; cap de colla, pinyes, troncs, canalla... i cada 15 dies ens trobàvem l'equip de canalla. Una setmana uns, una setmana els altres. Aleshores jo preguntava quines intencions hi havia per les properes actuacions i després ens trobàvem amb els de canalla i decidíem tan a curt termini com a llarg termini qui acabaria fent els castells. Però si anàvem a alguna actuació i teníem previst fer alguns castells i finalment no els fèiem doncs això ho decidia jo, i abans de començar l'actuació



ho parlàvem entre tots i si havíem de canviar alguna cosa la canviàvem sense cap problema. En el fons ho decidíem entre tots però si hi havia discòrdia ho decidia jo.

### **Un cop decidir quin castell faríeu i qui pujaria, informàveu al nen o nena quin castell faria?**

No, l'informàvem el mateix dia d'actuació. Però si anàvem a actuacions amb castell grossos sí que els hi dèiem, però en actuacions més petites no, perquè molts cops no sabíem si aniríem a fer el 3 o el 4 per exemple. I depenent de l'actuació que féssim és que el màxim nombre de nens fessin castells.

### **I en castells més complicats us repetien nens?**

Sí. Amb el 5d9f sí que hem pogut fer canvis, de 4 dosos ho podien fer 6, i els hi dèiem abans d'hora. Però amb el 3d10fm, 4d10fm, 2d9fm i p8fm hem estat molt limitats, ja que pujaven els més bons. Hem tingut discussions, ja que dèiem que algun altre nen ho podia fer, per exemple la rengla del 3d10, però el cap de colla ens deia que no, que puja el més bo. Que amb tronc ho fan, igual que amb altres posicions del castell i que per tant canalla també. Jo ho entenc, però mira tenien algun altre a punt, per si el que el que pujava es feia mal.

### **Al llarg de la temporada heu tingut problemes d'indecisió o por de canalla?**

No, en els dos anys no hem tingut cap problema. Al contrari, hem agut de baixar els ànims, per sort no hem agut de treballar la por. Mira, nosaltres ens plantejàvem fer el 3d10fm per festa major (juny - juliol), sabíem que era molt poc provable, i aleshores quan els hi vam dir a la canalla que no el faríem es van enfadar. No en tenien prou en fer el 5d9f, i el 2d9fm. Són uns motivats. Per ara ha sigut un tema molt fàcil. Els hem agut de transmetre una mica, el respecte cap als castells, siguem conscients del que anem a fer, gaudim i anem a descarregar-lo.

### **Diguem una característica que hauria de tenir un nen o nena per poder fer castells.**

Primer de tot, ha de tenir tècnica. Però també crec que és molt important per descarregar els castells és la serenor. Ha de saber què va a fer, la importància, ser conscient del paper que farà per afrontar un gran castell. Un nen, no ha de ser inconscient. Han de ser molt conscients del què van a fer; un gamma extra, en quin moment és crític el què han de fer...

Una cosa que fèiem sempre, abans de fer un gamma extra, era visualitzar el que anàvem a fer. Ens assentàvem en rotllana, sisens, setens i la canalla, i ens agafàvem de les mans, tancàvem els ulls i aleshores jo anava explicant; "ara sortirem a fora, hi haurà la pinya tancada, pujarà el folre..." anava narrant una mica tot el que podia passar, fins que arribàvem a baix i cantàvem. I ells amb els ulls tancats visualitzava per a on pujava o baixava, i jo també els hi deia "ara baixarà una hòstia a la dreta, ara la gent cridarà..." la qüestió és que mentalment ja havien fet el castell.

### **Sempre se'n encarregava la mateixa persona?**

Sí. Sempre ho feia jo. Ens anava molt bé. De fet els nens ho demanaven. Només ho fèiem en castells de gamma extra. En castells més petits no ho fèiem, potser si algun nen s'estrenava fèiem alguna cosa semblant amb ell/a.





## **I ara la pregunta al revés. Què creus que ha de tenir una persona responsable de l'equip de canalla o un cap de canalla?**

Més que tenir habilitats tècniques ha de saber gestionar un grup d'infants. Ha de saber tractar amb la canalla, les famílies, i aconseguir cohesionar tota la canalla. Perquè, jo abans de posar-me a l'equip de canalla, no sabia com era un pom de dalt, i per això vaig buscar un equip tècnic que sabia cobrir aquestes mancances meves, però si em diguessin de triar entre molta tècnica o tenir l'habilitat de motivar, cohesionar la canalla, tiraria més per la segona. Tenir molta tècnica i no saber tractar els infants no funciona. Perquè aleshores tractes als infants com a adults, i se't passen coses molt importants com pot ser, fer crits de guerra, cantar cançons a l'autocar mentre es va cap a l'actuació...

### **A les actuacions, la canalla com l'organitzeu?**

Ens col·loquem on podem. Però sí, la canalla veuen els castells, ens col·loquem en un lloc on puguem veure l'actuació, no ens posem al camí de pas de les ambulàncies i aleshores estem tota la canalla junts. Però a les actuacions no venia tota la canalla, no érem 50, perquè només en pujaven 10. Aleshores els hi vam dir que no calia que vinguessin a totes les actuacions, perquè al final els nens que no feien castells ens n'havíem d'ocupar l'equip tècnic i prou feina teníem. A les actuacions érem uns 30. Convidat a venir ho estava tothom. Nosaltres no negàvem a ningú a no venir a les actuacions, ni formar part de la colla ni de la canalla. No si val venir només quan pujo.

### **Creus que us ha faltat mai material didàctic o formació en alguna persona de l'equip de canalla?**

Jo crec que sí. Ens ha faltat material, que segur que existeix però que nosaltres no l'hem buscat, per treballar de formes diferents els castells. De fet, crec que ho hem millorat nosaltres el fet de fer proves de més qualitat que no pas quantitat, i potser no cal fer proves senceres, potser cal treballar amb els dosos torts per fer un treball més específic. Crec que en general falta molt treball pedagògic a assaig, tan amb nens com en adults. Perquè molts cops es converteix en un, tu puja aquí, i tu mateix sabràs si ho fas bé o no. Es podrien fer coses molt més potents.

### **Com doneu el feedbacks en un assaig?**

La idea és que sempre es donin. Tan en coses bones com en les dolentes. La teoria era aquesta, a la pràctica potser ho fèiem un 50%. Perquè el nen baixava de la prova i tu ja estaves pensant en la següent. És una cosa, que sempre dèiem els tècnics que havíem de treballar, ni que fos per dir, "ho has fet molt bé" o "com t'has sentit?". Crec que això és molt important per la visió del nen, ja que ell veu si els importa el què fa, si has treballat amb un o amb un altre... i a nivell tècnic també és molt útil, ja que aprenen a expressar com es senten, com han treballat...



## Entrevista Colla 2

### **Edat? A què et dediques?**

Tinc 23 anys i sóc educadora social. Actualment estic treballant en un CRAE a Reus.

### **Què et va portar a fer castells? I quan fa d'això?**

Des de sempre que a casa es parlava de castells. A casa meva el meu avi era d'una colla i el meu d'una altre, però jo sempre m'havia posicionat cap al costat de l'avi i era seguidora de la colla. Ara deu fer uns 6 o 7 anys que vaig entrar a la colla amb camisa i he estat castellera activa, així com també fa 5 anys que estic a l'equip de canalla.

### **I quines posicions has ocupat dins de la colla?**

Sempre he fet de pinya, en actuacions puntuals he fet de crossa, però mai he pujat o he fet altres coses. També he estat de la part social de l'equip de canalla.

### **Amb tots aquests anys que has estat a l'equip tècnic, heu tingut algun imprevist o algun problema que no us l'esperàveu?**

Mira, aquest any. A sant Fèlix ens plantegem fer el 2 net amb un nen que no havia fet mai castells grans des de que és enxaneta. Havíem fet el 4 net, ell s'havia estrenat a dosos, i en aquell moment li diuen que ha de fer el 2 net, ell sabia el què era aquell castell i ens va dir que no, no el volia fer. Aleshores castellers claus van anar a parlar amb ell i li van dir "Som qui som i aquest castell l'hem de fer, i amunt". Nosaltres hem pecat molt sobretot amb el tema dosos del tema de la por. Perquè de dosos no en tenim tants i sempre tirem dels mateixos, és a dir el mateix et fa el 4, el 2 i el 3d10, per exemple aquest any un nen ens ha fet els 3 castells grans, i teníem la por que si es feia mal ens quedaven sense. Són nens que ho han portat bé, perquè aquest any no hem caigut gaire i no han tingut gaire por. Veníem d'uns anys que quèiem molt. Aquest any hem introduït una peça nova a la colla que es una psicòloga. La colla no ho sap gaire, els pares sí que els hi vam plantejar. És una psicòloga que ve de Terrassa, havíem de fer moltes sessions amb ella i finalment per problemes de temps només en vam poder fer una. Vam treballar sobretot les pautes que han de seguir els nens. Si als assajos fem un seguit de coses, estirament, faixes... a l'actuació seguim el mateix ordre perquè sinó sembla que sigui una cosa diferent. Aleshores també ens va donar pautes sobre el tema de la visualització, tot i que també són tècniques que ja coneixíem ja que altres cap de canalla ja les havien aplicat. Cal dir però que d'aquests psicòloga no n'estem treient massa profit, sobretot ens va servir pel tema d'establir unes pautes, perquè nosaltres sí que canviava molt el què fèiem a l'assaig del què fèiem a actuació. En actuacions importants fèiem estirament o xerrada i en canvi a l'assaig no? Doncs ara en tots els assajos i actuacions fem la mateix rutina.

### **I per exemple en actuacions com Santa Úrsula feu les mateixes coses que en un actuació de menys importància?**

Ara, ho estem intentant, perquè el que ens va dir la psicòloga és que els nens veuen que aquell dia passa alguna cosa diferent, fem castells grans, tothom està més nerviós... I sobretot amb el més petits si no els hi dius res i fa la rutina de sempre, és com un dia normal i no se'n adonen.



## **Quan un nen/a ha de fer un castell important, se li diu? Ell sap quin castell farà?**

És un tema que hem parlat molt nosaltres com a equip. Depèn del nen. N'hi ha que et trucaran, el demanaran que els hi diguis... Però en dies importants tothom sap que anem a fer, els nens saben a què pujaran... Però també hi poden haver-hi diades com Sant Fèlix que per exemple vam fer el 2 net i no ho sabia ningú... Però ho acostumen a saber, els dosos sí, i aixecadors i enxanetes algun espavilat t'ho preguntarà però el que no, ja no cal dir-li, no en són conscients, són molt petits i no és necessari. Per exemple amb el rebombori del 3d10, tenim dues bessones que una va d'aixecador i una d'enxaneta, i elles sabien la importància de fer aquell castell, i elles mateixes saben tota la propaganda teníem molt clar el què havien de fer, i no tenien por. Ara bé, l'any que ve, ja hi veurem. Si són capaços de fer-ho tot sense que et diguin que no potser no cal que sàpiguen el castell que han de fer. Per exemple el dia de sant Fèlix amb el dos net vam estar mitja hora parlant amb l'enxaneta perquè no el volia fer, i en canvi per Santa Úrsula fem primer un intent de dos net, i es fa mal a la cuixa, el portem a l'ambulància, i ell deia que no podia moure la cama, i ja el donàvem per descartat. "Segur que no pots tornar a fer el dos?" "L'hem de fer?" I el va acabar fent. Hi ha dies que ho saben que ho han de fer. De vegades se'ls hi diu i ha vegades que no. I a vegades en actuacions petites si que no hi ha problema en dir-ho, el problema és que costa més saber qui pujarà perquè s'acaba decidint a l'últim moment, per així poder estrenar gent nova...

## **I a l'hora de decidir qui puja cada castell com ho feu? Decisió del cap de canalla?**

En aquest tema és decisió de l'equip tècnic de canalla. Estem separats en tècnica i social. I sí, la decisió és seva, per mides, alçades... però sí que de vegades que preguntaran a la part social si veuen que el nen està preparat, et demanaran un consell, però la decisió és del cap de canalla.

## **I el cap de colla hi té alguna cosa a dir?**

Amb nosaltres el cap de colla hi està molt implicat. És un més. Ve a totes les reunions.

## **I ell parla amb la canalla? Els hi diu quins castells es faran?**

Amb els nens a les actuacions no hi acaba de parlar. Però el que sí que fa és a les actuacions reunir tot el tronc del castell, des de segons fins a l'enxaneta. I els fa un més. Ell també ha estat cap de canalla anys enrere i sap el què han de fer. De vegades també parlen cap de canalla i cap de colla per decidir coses junts.

## **I com esteu organitzats? M'has dit que hi ha una part social i una de tècnica. Com funcioneu?**

Nosaltres treballem junts, sí que de vegades en reunim per separat, però d'altres tots junts. Acostumem a anar tots a una, perquè no és un equip molt gran, està format per unes 7-8 persones, entre social i tècnica. I també hi ha molts assajos que venen persones de la colla que havien estat canalla i també passen a formar part de la tècnica perquè si tenim algun dubte ens ajuden. El que sí que és veritat és que de vegades funcionem per separat. Per exemple a principi de temporada fem assajos dissabte a la tarda i la part social ens encarreguem de preparar jocs i la part tècnica preparar l'assaig.

## **Però la part social també feu fer poms?**



Sí, però enlloc de fer castells de 5 nets, fem poms a terra, o ensenyem a pujar als més petits, a les barres... Però a l'hora de fer proves més tècniques amb castells de 5-6 ja se'n encarreguen més la part tècnica.

### **En un assaig, quan feu poms o ensenyeu a pujar qui s'encarrega de fer-ho?**

Normalment ho fan les persones que havien estat canalla, gent de tronc.

### **Feu grups entre la canalla i que s'ensenyin entre ells?**

De vegades, sí que fem que si algun nen li costa fer alguna cosa li demanem a algun altre que l'ajud. Li diem "a veure com li expliques tu". Ara estem intentant involucrar més als quintes.

### **Quan arriba algun nen nou a la colla, qui s'encarrega d'ensenyar-li?**

Una persona que ja havia estat canalla. Però com que som dos grups, la tècnica i la social, ens ho repartim entre els dos grups. Si ha de fer poms a terra ens n'encarreguem nosaltres, quan ha de pujar més amunt se'n encarreguen les persones que ja havien estat canalla.

### **Feu activitat d'aprenentatge competitives?**

Sí, sobretot amb el pilar. Fem pilars amb els ulls tapats, cronometrem castells, de jocs pocs però sí que ho fem de tecnificació. Coses per exemple "Tens 3 segons per estar a dalt". També juguem al mocador casteller, has d'agafar el mocador des de dalt d'un pilar.

### **Feu algun treball en grup on hi hagi la canalla sola treballant? Feu activitats cooperatives?**

No, durant l'assaig de grans, els més petits seguim fent poms, però després ja fem coses per entretenir-los.

### **En un castell que poden ocupar la mateixa posició varies persones, el que no l'acaba fent s'enfada amb la resta?**

Sí, ens passa molt i sobretot amb l'enganxa del pilar. Aleshores cal fer-li entendre de que s'ha fet gran i que cal fer el canvi. Si podem un dia ho fa un i un dia ho fa l'altre.

### **I aleshores durant l'assaig com ho treballeu?**

No són gaire conscients del castell que fan. El que sí que per exemple tenim dues bessones que les dues fan d'enganxa i entre elles son molt competitives, diuen "me germana fa el 2d9 i jo no..." diuen coses així de vegades.

### **I quins dies assageu, quantes hores feu a la setmana?**

Mira, abans que comenci la temporada i fins a Sant Joan, canalla fem assajos dissabtes a la tarda, i aleshores dimecres i divendres com tothom. Un cop passat Sant Joan que els nens han acabat l'escola s'introdueix un assaig el dimecres una hora abans de tothom. Aleshores els dilluns també hi ha assaig de pilar i 2, i aquets any també hi hem introduït els castells nets. Castells a la xarxa..., Aleshores en aquest assaig només hi van els nens que han de pujar. Realment tots els nens només hi van els dimecres a l'hora d'abans, i després els nens que encara no poden fer castells de 8 ja se'n van cap a casa. I els divendres és complicat, perquè hi ha dies que et venen tots.



## **I als assajos de dilluns els hi diem vosaltres que han de venir? Ho és decisió seva de venir?**

Els hi diem nosaltres. Tu fas el pilar o el dos, i per tant has de venir. És com un assaig voluntari. El dimecres i divendres ja és obligatori.

## **I s'ho prenen malament?**

El dia que més els costa és el divendres. Si venen nens que no faran castells grans a partir de les 11 els hi diem que es calcin perquè ja no faran cap prova i molts cops els costa d'entendre. I moltes vegades als que els costa més d'entendre és als pares. Els nens ho acaben entenent. A més també els és una motivació; quan milloris i en sàpigues més et podràs quedar tot l'assaig!

## **I durant l'assaig què feu?**

Ens dividim. Normalment comencem fent poms a terra i el cap de canalla fa castells de 5, aleshores quan ell ja pot pujar un altres pis, aleshores hi ha una altra persona que comença amb els castells de 5. És a dir anem pujant de pisos, comencem amb poms a terra, després de 5 i després de 6. Quan som molta gent també fem barres. Ens va mol bé, aquest sistema de rotació, fer poms a terra, quan et criden vas a fer castells més alts... ens funciona bé perquè no estan parats. Abans treballàvem dos. Un feia poms a terra i l'altre castells i els nens s'estaven molta estona sense fer castells, i es passaven l'estona corrent o fent soroll... és una manera de fer assajos més dinàmics.

El que vam començar fer l'any passat en els assajos que es feien molt llargs, era de parar a mig assaig i fèiem com una mitja part, i l'aprofitàvem per fer jocs o activitats que no tinguessin res a veure amb els castells. Això ens ho va dir la psicòloga, que ens va dir que no podíem pretendre que els nens ens estiguessin tanta estona per feina, i sense fer soroll. Però si que es veritat que ens tallava molt l'assaig, però sinó és molt complicat tenir-los tota l'estona funcionant, i quan no funcionen l'estan "liant". Per tant el que fem ara és intentar tenir el màxim de canalla implicada assajant.

## **Aleshores, quan comença l'assaig general què feu?**

Normalment, és quan introduïm més la part social i portem jocs o fulls per pintar, però també anem assajant amb canalla castells de 5 o 6 nets, mentre la resta de la colla pot estar assajant castells de 8, però fins que no passen a assajar folres o castells més grans nosaltres no parem de fer els nostres castells.

Però ens hem adonat que funciona molt el mòbil o el simple fet de pintar i dibuixar en un paper.

Però de vegades costa, per exemple el divendres que acabem tant tard, els tenim de les 9 fins a la 1 assajant! I no poden estar tota l'estona rendint per igual.

Acostumen a començar a les 21, 21:30, els més petits venen a sopar a la colla, però hi ha dies que acaben rebentats perquè acabem molt tard.

## **Aleshores, quan assageu o estan pintant, estan en un lloc tancat o apartat, o estan amb la resta de la colla?**



Això és un tema que vam parlar molt amb la psicòloga. És un tema de confiança, ells si veuen que el castell està assajat i està bé, pujaran. Però si no el veuen mai i els hi diuen de pujar i es mou una mica, ens diran que no. La canalla estem dins el local en una zona, però no està tancada ni res, el més complicat de tot és el silenci. És un dels temes que hem parlat molt els últims anys, i hem estat partidaris d'assajar tots junts, així veuen com va tot, i si un castell cau, doncs intentem explicar què ha passat i veure que els castells cauen i que no passa res.

### **I durant l'assaig en una prova molt important, la canalla què fa? I l'equip de canalla?**

El que passa en proves tan grans és que la majoria anem a la pinya, i la canalla s'ha de quedar o sola o gairebé sola. Ells ho saben, al principi se'ls hi diu què assajarem i saben si hi hauran proves importants i que hauran d'estar en silenci. A més a més de vegades en Manel, el cap de colla, crida a la canalla perquè callin, nosaltres ja els hi diem que callin si no volen que el cap de colla s'enfadi, i abans que comenci la prova els hi diem quina prova farem i que és molt important el silenci... i acostumen a portar-se molt bé.

És que crec que aquest any tenim una canalla excepcional, els hi agrada molt fer castells, s'ho passen molt bé, i es porten molt bé.

### **Creus que això ha influenciat en que hagueu fet al millor temporada de la història?**

Si, jo crec que els nens siguin conscients del que fan és molt important, jo crec que si que ha sigut el millor any és perquè estan molt motivats, la majoria són fills de castellers, i a casa els hi diuen que han de fer castells. Mira hi ha una família que el pare és casteller de tota la vida, ha fet tots els castells a tronc, i a casa tenen quadres penjats amb les fotos dels castells, aquest home sempre li diu a la seva filla que quan ella els faci canviaran el quadre pel seu castell, però fins aleshores hi haurà el quadre del castell que va fer el pare. Aleshores la nena vol fer aquell castell! Molts cops se'ls hi diu que seran els primers en fer-lo.

### **Què destacaries més d'un nen o nena per fer castells?**

Primer de tot, la talla. Després estar un mica boig, ser valent. Però també ha d'estar molt relacionat amb la confiança que tenen amb nosaltres. Per exemple, jo tinc molt de vincle amb l'enxaneta del 3d10, i se que puc parlar amb ell i transmetre-li confiança i calma i puc dir-li "fes les tres passes ràpid, si el pots descarregar bé, però anem a carregar-lo al menys."

### **Creus que són conscients que poden fer castells i caure?**

Sí, tots ja havien caigut en altres ocasions. Però per exemple l'aixecador del 4net prefereix fer el 4net que un castell amb folre, però perquè aquest any el 4net no ens ha caigut cap cop i en canvi els castells amb folre si que n'ha vist caure i diu que li fan por. Per ella el 4 net és com un 4d8. Ella va passar de fer castells de 8 a fer el 4net, i ella deia quan fèiem el 4d8, "i perquè a mi no m'aixequen i ho celebren quan descarreguem el 4d8?" i li havíem de dir que perquè no era un castell gros. I en canvi va descarregar el 4net i tothom la va felicitar i ella ens deia que havia estat el mateix. I nosaltres "no, però si té un pis més!" però ella no se'n adonava i no li donava importància.





## **Aleshores, la pregunta al revés, què creus que ha de tenir una persona que estigui a l'equip de canalla o un cap de canalla?**

Ha de saber transmetre confiança a la canalla i també ha de saber fer tan fer el paper bo com el dolent; ser amic seu o també ser el que s'enfada i rondina. Ser molt real, amb les veritats per davant i saber transmetre idees.

## **Us ha faltat mai a l'equip tècnic formació o material didàctic?**

Sí, sobretot aspectes més tècnics que no tots coneixem de sempre. Si que pots anar a preguntar-los a qui sigui, però sí que és veritat que potser sí que cal una mica de formació per a tot l'equip d'aspectes més tècnics. Però sí que et trobes que hi ha coses que no saps solucionar, com el tema de la por. Et trobes que et venen nens vomitant, marejats o que no es troben bé, perquè saben que han de fer un castell límit. I això ara que tenim els castells assajats, abans que a assaig queies i els tiraves a plaça igualment... L'any passat per Santa Úrsula, els va venir la nena que ens anava de dosos a tots els castells i al pilar que s'havia passat tota la nit vomitant, i que no es trobava gens bé. Finalment va fer tots els castells però...

També hem pecat molt de posar sempre els mateixos nens als castells límit, però vaja, fas amb el que tens...

## **I a les actuacions com ho feu? Teniu la canalla tota junta?**

A plaça no es veuen els castells. Normalment estan a dins l'ajuntament jugant o pintant, però no els veuen. Si ens ho demanen sí que els hi deixem veure però des de la porta, mai sortirem a la plaça. I si cau, anem cap a dins. A les actuacions de Valls tenim l'ambulància allà on tenim la canalla i si algú es fa mal el porten allà. I a sant Fèlix igual.

## **I a l'hora de fer el castell, qui va a buscar la canalla?**

El cap de canalla si pot ho fa, però acostuma a pujar. Aleshores tenim distribuït que cada persona de l'equip de canalla porta un nen o nena a coll fins al castell. Amb cada nen tens un ritual. Amb cada nen juguem bastant amb la confiança, qui té més confiança amb ell o ella és el que s'encarrega de portar-lo fins al castell, així també sabem interpretar la cara que fa i podem saber com està o com es troba. I a l'hora de fer el castell qui tira amunt la canalla és la persona que s'encarrega del castell, o si hi ha algú de l'equip de canalla o de vegades fins i tot dependent del castell, el 2 net el 4 net... ja saben quan han de pujar, i hi fan sols.

## **I la canalla, com porta la rivalitat amb l'altre colla?**

Aixecadors i enxanetes gairebé ni es nota, són molt petits i no en fan cas, molts d'ells van junts a classe o comparteixen extraescolars, i potser en dies puntuals han tingut algun problema però no és habitual. ... Amb dosos si que de vegades hi ha més conflicte o a vegades res. Per exemple casi tota la canalla d'aquesta edat fan ballet juntes, i són molt amigues, i en actuacions que actuem junts es passen tota l'actuació juntes. La rivalitat la porten molt bé, és més cosa dels grans. Són força amics. A on és veu més la rivalitat és al pis de quints/sisens (el pis que hi ha sota del pom de dalt).

## **També els considereu canalla?**



Sí, sí. A vegades tens nens de 18 o de 12 anys fent de quints, o nens de 12 fent de dosos. Costa molt posar el límit de qui és o qui no és canalla. No trobem just tallar a dosos i tenir un nen més petit que vagi a quints. Teníem un nen que tenia 12 anys i feia de sisens al 4 net, i ell compartia pis amb gent de 18 anys i sobre tenia nens iguals o més grans que ell, i perquè sigui fort i valent d'estar allà ha de deixar a de ser canalla? No.

**I els nens que venen i no fan castells també els considereu canalla?**

No.

**En general estàs contenta de com funcioneu a l'equip de canalla?**

Sí. Ha millorat molt, anys enrere era molt dictatorial. Els que manaven, manaven i no podries dir res. Ara ja no. No hi ha secretismes, som un equip i funcionem com a tal. Ens acostumem a trobar un cop al mes per parlar de temes de famílies i de canalla. Ara mateix estic contenta de com estan funcionat les coses. Fa molts anys que estic a la colla, i he vist com ha canviat. Ha canviar la colla en general. Abans anaves a la colla i erets un qualsevol, semblava que només importés els que pujaven a tronc. I ara es dona molta importància a totes les posicions i hi ha un reconeixement de la feina que fa tothom.

També intentem no tenir pares a l'equip de canalla, tot i que de vegades amb l'equip social en venen, intentem però que vinguin el mínim possible per evitar conflictes amb pares i fills.





## Entrevista Colla 3

### **Edat? A què et dediques?**

Tinc 30 anys, sóc enginyer tècnic industriat mecànic, i treballo en una oficina tècnica del polígon. A nivell casteller faig castells des dels 6 anys que vaig començar a canalla i a base de pares a fills he fet castells. Tota la vida fent castells i a casa mamant-los. Encara no devia caminar i a casa ja em deien si pujaria als castells. Sóc la quarta generació de castellers.

### **Dins de la colla quines posicions has ocupat?**

Vaig fer d'aixecador i de dosos quan era canalla, i després al cap 99-2000 vaig començar de "mindundi" amb peus a sobre, i després ja vaig passar a fer de girat, de peu de crossa... Dins les posicions al voltant del baix he ocupat pràcticament totes les posicions. I en els últims anys m'he consolidat com a home del darrere en tots els castells. Ara havia trobat la meva posició, però ara actualment com a cap de canalla intento estar a fora, i com el cap de colla i el de troncs acostumen a pujar en tots, jo em quedo a fora a cantar el castell. M'he quedat a fora en absolutament tots els castells d'aquest any.

### **Dins de l'equip de canalla, quina organització teniu?**

Ara estem una mica en fase de canvi. Jo vaig arribar amb una organització que ja estava funcionant, només hem canviat una peça que és el cap de canalla, i el funcionament és que el cap de canalla és el que toca tots els temes, però la funció principal és prendre les decisions de qui puja als castells. Hi ha una dinàmica de funcionament, en que hi havia dos grupets d'assaig, el que jo en dic la quitxalla, que són els que assagen però encara no estan preparats per fer castells de 8, i després hi ha la canalla que sí que et pot fer castells. Els que assajaven més amb la quitxalla feien més barres i pilars, i ja et deien aquest sembla que ja ha millorat. I aleshores el provàvem en un pom a terra, després un pom elevat i així anar progressant. Aleshores pel tema logístic, la canalla se'ls va a buscar a casa. La majoria no té els pares a la colla, i qui els té ja sap que quan nosaltres els agafem ell tenen la tranquil·litat que ens en fem càrrec, i així els pares no fan l'element distorsionador.

### **Quantes persones sou a l'equip de canalla?**

Som tres persones al cap davant, cap de canalla, ajudant i co-cap. Aleshores també tenim 6-8 persones que no et fallen mai que s'encarreguen de temes més logístics, i després en diades importants tenim un matrimoni, que sempre s'ha encarregat de la canalla i ens venen a ajudar. Podríem dir que l'equip de canalla el formen unes 10 persones, i als assajos sempre intento tenir a prop castellers històrics, per consultar, per motivar al canalla... ells han fet totes les posicions en un castell i hi ha aspectes que els dominen més que jo.

### **Aleshores amb la canalla, heu tingut algun contratemps?**

Hem tingut només un problema, només per Santa Úrsula, després del primer intent de 3d10, hi van haver-hi moments crítics. Al segon intent, vam haver de fer canvis. Al primer intent hi anava l'aixecador i enxaneta més petis, i després al haver de fer canvis havíem de vigilar perquè els dosos, si els hi posàvem gaire més pes a sobre malament, era una decisió complicada. Vam haver de canviar aixecador i enxaneta, suposo que al improvisar



a plaça es van adonar de com estava la cosa, i per això van tirar avall. La canalla són més espavilats que nosaltres.

### **Al segon intent, els que no van pujar era perquè s'havien fet mal?**

No, estaven plorant dins l'ajuntament dient que no volien pujar. Era la primera caiguda d'aquells dos. I era una senyora hòstia. Ningú es va fer mal, però ens va perjudicar la caiguda.

Els diferenciem del 2d9fm, de Firagost o de St. Fèlix, perquè aquest dos els vam carregar i per tant ja no els has de tornar a fer, si es poden fer canvis a assaig i assajar-los amb temps, els canvis els assimilen, sinó no. La canalla estava molt més nerviosa per St. Fèlix que no pas a la Mercè a Barcelona. A Barcelona, tota la canalla no va dir res respecte el 2d9fm, estaven tots molt més tranquils... la colla i el cap de colla van saber transmetre la calma necessària per fer aquell castell.

### **Quins dies assageu?**

La canalla, fem dos assajos, el dimarts i dimecres de 7 a 9, i el dimecres de 7 a 8 canalla. El dimarts és només canalla, on fem castells de 5, i algun de 6. Dimecres continuar el que havies fet el dia abans, i després el divendres hi ha l'assaig general, on la canalla assaja fins tard. Intentem poder fer totes les proves primer i després si han de marxar ja poden marxar.

### **Durant l'assaig com funcioneu?**

A l'assaig, intento no fer mai amb quints a terra, sempre intento al menys posar-hi quarts per reforçar-ho més, i el que fem és passar poms i corregir. Els quints els hem d'assajar en castells de 6 mínim. A les barres aprenen a pujar. I en un assaig general, quan som molta gent, aprofitem per fer les mateixes proves que podríem fer un dimarts doncs a dins mentre a fora continuen fent castells. El que passa és que a la canalla els agrada mirar els assajos, veure com van els castells. Dels recursos que tens intentes treuen el màxim. Però clar, de vegades mentre fan proves jo he d'anar a cantar el castell, i no em puc ocupar de la canalla... el que hem de millorar una mica és a optimitzar el temps.

### **En un assaig qui s'encarrega d'ensenyar a pujar o a fer poms?**

Tenim varis grups, jo per exemple me'n encarrego del que serien els poms sencers, quints, dosos, acotxador i enxaneta i intento tenir a prop gent més experimentada de tronc i que em puguin corregir o ajudar, sempre m'ho diuen a mi i després jo a la canalla, ells són sempre un referent. Després també hi ha gent de l'equip de canalla que s'encarrega de fer barres, ensenyen a pujar.

### **La canalla s'ajuden entre ells a aprendre a pujar?**

Potser més aviat fent de model, fas passar l'inxaneta veterana i el nou s'hi fixa, i després ho repeteix.

Els que sí que s'ajuden molt són els dosos, sempre intentem posar un de nou i un de veterà i si que s'ajuden entre ells, li diu com s'ha d'aixecar, com ha de posar els peus, com s'agafa... Un cop tens el nou ensenyat ja està.



### **Feu activitats de manera competitiva a assaig?**

Ho fem molt de manera puntual, en algun assaig on potser no et venen tots els quints, fem competicions de barres, els agafes tots i al final de l'assaig, fem proves per veure qui puja més ràpid i valorant de manera subjectiva si ho fan prou fi o no.

### **I treballem amb grups de canalla?**

Més que en grups, assagem els poms que podries portar a la plaça i a part els que encara no estan preparats per anar a plaça. Puntualment pregunto als que estan assajant barres i si algú està preparat el fem anar amb el grup dels grans per entendre'ns. Fem la separació aquesta dels que podries posar a plaça o no.

### **Feu activitats cooperatives a assaig?**

Potser durant les colònies intentes buscar el punt aquest, però en general no.

### **En algun castell que la mateixa posició la puguin ocupar varies persones t'has trobat mai que els que finalment no hi van s'enfadins?**

Sí, potser amb els més petits és més estrany però amb el més grans sí que passa. De vegades hi ha aquets punt egoista dels castellers de tronc, que si passa amb el grans, com no pot passar amb el petis.

El que s'ha d'introduir és el concepte de que quan s'assaja, assaja la colla i quan es fa un castell, el fa la colla, no el fa una persona, el fa la camisa, l'escut i la colla. Tu tens el privilegi de fer-lo però si acabes pujant o no, no acaba sent tant important com que la colla el pugui fer o no. S'ha d'intentar introduir aquestes conceptes de grup i colla. Hi ha molts factors en si puja un o altre, la competitivitat entre ells si ha assajat més...

### **La canalla es feliciten entre ells pels seus èxits?**

L'altre dia un es va estrenar d'aixecador al 4d8 i a la canalla es respirava un ambient molt positiu. Sobretot per part dels dosos s'estableix un vincle amb els aixecadors, i la complicitat existeix.

### **Posem pel cas que a la colla ve un nen nou. Com l'introduiríeu a la colla?**

Intentaríem que vingués una mica abans d'assaig, perquè juguem a futbol al local, així ja es pot fer amic d'algú, els hi ensenyem a fer pilars de dos, i després ja a les barres, i si el mateix dia ja li fem fer proves d'aixecador o poms elevats. En funció de cada nen evolucions més ràpid o no. Si ens ve un nen més gran, li fem fer barres, i quan ho fa bé, li fem proves de dos a la rengle, i mica en mica li fem fer proves de 4 a quints. El que tenen talla de dosos, amb quints a terra els fem repetir la pujada de dosos i col·locació, quan veiem que es col·loquen bé, ja hi col·loquem aixecador i enxaneta a sobre.

### **Durant l'assaig la canalla està tancada o compartiu espais amb la resta?**

Els grans assagen al carrer i la canalla dintre la sala. I, o estan asseguts jugant amb el mòbil o estan fent castells. Aleshores, els que entre setmana assagen barres no cal que vinguin divendres, perquè no podrien fer proves, però si venen tots traïem joguines, i intentem que estiguin el més tranquils possible.



### **A l'hora de decidir qui puja, qui ho fa?**

Aquest any ho hem fet una mica entre tots. He intentat que tothom pogués assajar tots els tipus de castells, així no hi havia una alineació titular, he intentat que tothom rotés, així si a plaça algú no podia venir o algú es feia mal, almenys tenir recanvis preparats. I a l'hora de prendre les decisions, sí que intentem que sigui presa entre tots, però també dir que hi ha moment que s'han de prendre decisions ràpides i jo com a cap de canalla les prenc i assumeixo les responsabilitats, però sempre em deixo assessorar, pels que porten més anys a canalla. Al pis que he tingut més problemes és a quints, ja que la majoria són nenes i hi ha més problemes més enllà dels castells. Hem tingut petits problemes de conflictes personals.

### **La canalla que ha de fer un castell, li diu abans?**

No, sempre a plaça. Ells ja s'ho imaginin, així com tampoc diem quins castells farem fins que no arribem a plaça. Intento dir-ho tot a plaça perquè tal i com diu la frase "Ets esclau de les teves paraules i amo del teu silenci" i si li dic a algú que ha de pujar i després hem de fer canvis costa més d'arreglar. Ells m'insisteixen però jo no els hi dic.

### **El cap de colla té algun paper a l'hora de decidir la canalla?**

Tenim molt de feedback, entre cap de colla i cap de canalla. Decidim molts cops en funció de les alçades, i el pis de sota del pom, que també és cosa de canalla, per tant nosaltres li diem al cap de colla on haurien d'anar els quints i a partir d'aquí ens adaptem mútuament.

És canalla, tota persona que puja al pom de dalt i el pis que hi ha per sota. I en els assajos de canalla venen tots, i a les sortides extra castelleres també. Les quints son canalla, siguin mares, o tinguin l'edat que tinguin. No és qüestió d'edat sinó de la posició que ocupen.

A la que fan el pas de quarts a castells de 8, deixen de ser canalla.

### **Amb l'equip de canalla, us ha faltat formació o material didàctic?**

Sí. A nivell de psicologia, jo sóc enginyer, jo treballo amb màquines! A nivell tècnic també. He agut de preguntar a castellers que han estat canalla per demanar una opinió o consell, i m'han ajudat molt, durant aquest any he après molt.

A nivell històric l'equip de canalla, sempre s'ha passat la informació i el coneixement de generació en generació. Castellers que ha estat canalla, han acabat sent cap de canalla. La formació falta a tots els nivells, però sempre ho intentes suplir amb els coneixements que un pot tenir de diferents experiències. Cal tenir una mica de mà esquerra amb la canalla, i saber-t'hi portar bé, jo per sort em veuen amb bons ulls. Però sí, si fessin un curset de cap de canalla m'hi apuntaria!

### **Què creus que ha de tenir un cap de canalla?**

Ha de tenir moltes capacitats, però una part important és un lideratge no autoritari. Jo després de cada castell els hi vaig a preguntar un per un, de manera individual com els ha anat el castell. Tu no estàs allà dalt i cal saber veure i escoltar, el que els hi passa allà dalt i saber-ho corregir. Ha de ser un lideratge de baix cap dalt i de dalt cap baix. Que no siguin ordres estrictes. Amb l'únic que els hi fem fer sempre és que els dosos agafin el peu de l'aixecador, a nostra colla dosos agafen peu i quints també.



Un cap de canalla, ha de tenir lideratge, empatia i estar ben rodejat. Tenir un bon equip és vital. I també cal tenir una bona canalla!

### **I ara al revés, què ha de tenir una bona canalla?**

Un bon cap de canalla! Nosaltres un dels millors que tenim, és l'home de gel. No es posa mai nerviós, i en canvi n'hi ha que es posen molt nerviosos i ho fan igual de bé, o més. L'important és que estiguin contents de la importància del que estan fent, sense que es sentin els mega cracks i els imprescindibles. Que tinguin ganes de pujar, si en tenen ganes n'aprendran. La tècnica li ensenyas. La valentia és el més important. La canalla són esponges, aprenen molt ràpid, i de seguida aprenen a fer castells. Prefereixo tenir un nen valent i que mica en mica li hagi d'anar ensenyant a pujar, que no pas tenir un nen molt tècnic però que a cada sortida tinguem problemes perquè no vol pujar. A plaça és on es demostra la feina feta a assaig, si no me la pot demostrar no em serveix de res.

### **I a plaça com us organitzeu?**

Estem en un lloc apartat i acostumem a portar jocs perquè juguïn, i en la majoria de diades la canalla està tancada i no veu els castells. Ni els nostres, perquè no saps mai què pot passar, tampoc pots estar pendent d'ells. El que sí que fem, és que si arribem més tard de les 3 a Valls, anem a dinar tots junts.

### **I a l'hora de fer el castell qui s'encarrega d'avisar-los i portar-los a lloc?**

El cap de colla et diu quin castell anem a fer, i les mes grans ja tenen algú de la colla que els porta a lloc, i els més petits sempre els porta la mateixa persona, perquè si sempre portes la mateixa persona ja coneixes els seus estats d'ànim i la seva reacció. És l'únic que intentem mantenir sempre.

### **Abans de fer el castell teniu algun tipus de rutina?**

Abans de fer el castell, un de complicat, intento que s'agafin quints i tota la canalla, i fem una mica la visualització del castell, el tempo de com anirà tot. Però mai fem res especial en diades importants, perquè si el dia de la diada important els trenquem la rutina és crear i posar més pressió a sobre de la necessària. Per St. Úrsula, l'únic que vam fer, el divendres abans, després d'assaig fer un discurs amb tota la canalla dient que havíem treballat molt bé. El divendres perquè marxessin motivats però no el mateix dia per afegir tensió a la diada.

### **Porten bé la rivalitat que teniu les colles vallenques?**

Massa i tot! Ara hi ha molt bon rotllo entre la canalla. Tots es coneixen, però la rivalitat a la colla la tenen.

### **En general estàs content en com a funcionat la temporada a nivell de canalla?**

Jo crec que sí. La canalla està contenta i la colla també. També dir, que hi ha coses a millorar, però he rebut crítiques bones, potser va costar una mica arrencar, però mica en mica ens n'hem sortit. Vam començar la temporada amb dosos molt grans que han acabat fent de quints, i acotxadors i enxanetes que mica en mica els hem anat provant a dosos. La canalla s'ha renovat molt.



## Entrevista Colla 4

### **Quina organització teníeu l'equip de canalla?**

Érem quatre que estàvem més al capdavant i preniem les decisions i la cap de canalla era la que parlava més de cara al públic i les altres eren més ens ajudaven. Realment era com si treballessin per nosaltres. A l'hora de prendre decisions o parlar de qui pujava ho fèiem entre les quatre. Érem unes 12 persones en total, i n'hi havia un parell que no venien sempre.

### **Quan teníeu decidit quin castell faríeu, li informàveu al nen o nena?**

No, però ells ja ho saben. El cap de colla acostuma a dir quins castells es faran aquell cap de setmana, i ells ja ho poden veure amb funció del que hem assajat, però no els acostumem a dir directament. El que si que vam fer amb el 4d9f va ser dir als del pom que havien pensat amb ells per fer-lo, que si treballaven bé i s'ho guanyaven l'acabarien fent, sinó en buscaríem un altre. Els vam motivar dient-los que serien els primers de fer-lo i que no es podien fer enrere. Això ho vam fer després de diada, ja que primer no ens va anar bé i a la segona vam provar de fer això.

El que ens va passar a la diada és que teníem varis nens que tècnicament ho podíem fer, i fins a ultima hora no vam acabar de decidir-ho i va ser aleshores quan els hi vam dir qui pujava.

Abans de la diada la canalla se'ns va fer enrere amb el 4d9f, aleshores vam canviar el pom a la nostra diada, els hi vam explicar i hi van entendre. L'enganxa que l'havia de fer tècnicament és molt bona, però possiblement va ser error nostre de veure que no estava preparada per fer un castell com aquell. Feia unes setmanes s'havia tirat enrere en un 5d8. Ens va dir que no ho tornaria fer, però és una nena que no canalitza bé la pressió i els nervis.

### **Què fèieu a la zona "fem pinya" a l'hora d'assaig?**

Fèiem jocs, rocòdrom, i quan s'acostava alguna actuació important fèiem relaxació o visualització dels castells. Era una zona més per millorar la confiança de la canalla, i cohesionar. El què ens hem trobat és que en el moment en que la temporada era més forta i calia anar per feina a assaig no podíem dedicar tants esforços, o en el moment en que érem tota la canalla, érem masses. Per això aquesta zona no sempre va funcionar correctament. Tot i així vam notar moltes millores en la relació entre la canalla, nens que no estaven massa integrats van millorar-ho.

El que sí que ens passava és que molts volien estar només al rocòdrom, abans que fer castells, i no podria ser això, i la canalla que feia moltes proves també volia el rocòdrom. Tenim nens i nenes que venen a assaig però estan tota l'estona jugant amb el mòbil o a altres coses i no fan castells. Aquest per exemple no venen de colònies. En canvi els nens que són tabalers sí que poden venir, perquè com si diguéssim treballen per al colla.

### **A la zona fem pinya, també feu treball psicològic?**

Crec que sempre es fa treball psicològic. En la manera d'ensenyar, d'explicar...





### **Quan s'ha d'ensenyar a un nen o nena a fer poms o barres, qui li ensenya?**

Depèn. Normalment quan entrava un nen nou anava amb una persona de l'equip tècnic. Cada persona de l'equip tècnic s'ocupava d'un perfil de nen. Si algun nen era bo, sempre se'l quedava la mateixa, perquè ho feia molt bé, era molt estricte.

### **S'ensenyen entre ells?**

Sí, per exemple quan fem poms, agafo nens que ho fan bé, però que potser ho podria fer millor si s'ho cregués, i li presento al nen nou, i li dic que "ell te'n ensenyarà perquè en sap molt. A veure com ens posem?" i aleshores veies que a la persona li pujava l'autoestima. Aleshores també els intento comparar amb els que ho fan bé, i els hi dic "veus que bé que ho fa, també li va costar aprendre a pujar i ho ha aconseguit". D'aquesta manera el nen nou sent que li fan cas els de la seva edat i la canalla ajuden a que s'integri en el grup.

### **Feu alguna activitat més competitiva per aprendre?**

Sí, fem curses de columnes. Però només als assajos on no fem escola, així pugem els nens que tots saben pujar. Així es pot veure que tots ho poden fer ràpid i bé.

### **I aquest grups qui els feia?**

L'equip tècnic. Un gran un petit, i fèiem els grups més equilibrats.

### **Us heu trobat mai que en un castell que una posició que la poden ocupar més d'una persona, s'acabin enfadant entre ells perquè un la faci i l'altre no?**

No, és curiós però mai ens hi hem trobat. No hem tingut mai problemes amb això.

### **Creus que feu alguna activitat cooperativa?**

El que fem de vegades és caminar sobre una pinya. Ens agafem els adults en fila i la canalla ha de passar per sobre. O per exemple fem poms a terra i que els dosos estiguin ajupits i s'hagin d'aixecar, o poms elevats i s'han d'estirar... Però sí, alguna cosa, l'escalfament, la cançó.. També juguem a l'stop casteller que és la mateixa cosa però quan et toquen et poses a terra com un acotxador i t'ha de passar l'enxaneta per sobre per salvar-te.

### **Què ha de tenir un nen per fer castells?**

Valor i ganes, sense ganes no vas enlloc.

### **I un cap de canalla?**

Paciència i ganes. Moltes vegades et venen nens al local que volen aprendre a fer castells, i tu veus que ho tindrà complicat i has d'invertir molt paciència insistint assaig rere assaig per aconseguir petites millores.

### **Com treballàveu la cohesió de l'equip de canalla?**

Res, no ens centràvem en tenir l'equip cohesionat, sortia sol. Sí que algun dia vam anar a saltar en uns llits elàstics, però fèiem reunions de tant en tant i ja en teníem prou. Quedàvem les quatre i els hi dèiem el què a la resta de l'equip.



### **El cap de colla té decisions sobre canalla?**

Sí, ell és el que mana. Primer vam haver de guanyar molta confiança en ell. Perquè al principi érem noves i no sabíem com ens veien. A ajudar molt el projecte que vam fer. Va ajudar a canviar la visió de la colla, vam canviar el fet de que no es veiessin els castells com un extraescolar. Els nens s'han d'adaptar als adults, i a la colla. Vam millorar molt tècnicament gràcies a això.

Vam canviar al visió de que l'equip de canalla, es veia com l'equip per fer tonteries i fer el burro, i va passar a ser l'equip on els nens venien a treballar i a aprendre, i si no ho feien deixaven de fer castells. Aquest canvi es va notar molt al principi. Alguns pares ens preguntaven perquè no pujaven tots els nens, i nosaltres els hi dèiem que per qüestions de seguretat havien de pujar els millors, i que la resta havien de continuar aprenent.

### **Vau ser canalla de petites? Creieu que és important?**

Sí, vam ser canalla. És important haver estat ser canalla, però no determinant. Pots tenir una visió molt més amplia, molt més rica. Entens molt més als nens.

### **Encara es segueix actualment el mètode que vau implementar?**

Sí, bastant. Tot i que la setmana que ve volem començar a fer un treball més específic, on a cada assaig cadascú hagi d'haver fet per exemple tres columnes, haver pujat a dos castells...

### **Feu treball individualitzat?**

Als nens que saps que no et faran castells de 8 no en fem gaire. Objectius individualitzats per a cada nen sí que en fem, així sabem què treballar amb cadascú. La colla ha crescut, necessitem més nens i el nivell és més exigent.

### **Esteu contentes del resultat?**

Sí, molt. Vam aconseguir fer un canvi de colla. Abans érem una colla més familiar, i ara és més "professional". Primer la gent no s'ho va prendre gaire bé, perquè deien que qui érem nosaltres per fer tants canvis en la manera d'ensenyar la canalla, per deixar de ser com un esplai. Estem orgulloses de veure tot el que hem arribat a fer, i que ha funcionat. Hem fet molta feina per aconseguir-ho. Tothom està content, la canalla, l'equip tècnic... si fas alguna cosa i creus que és bona per la colla, segur que li va bé.

### **Creieu que aquest canvi de mentalitat us ha ajudat a créixer tant en els últims anys?**

Sí, el canvi de mentalitat ha estat en tothom. Canalla, troncs... el projecte va funcionar perquè estava adaptat a la nostra colla, potser en una altra no hagués funcionat. Una cosa bona que crec que tenim en el nostre equip és que fora de la colla ens portem molt bé, i fem moltes activitats; anem a veure assajos d'altres colles, actuacions... D'aquesta manera també aprens dels altres. Mira per exemple a concurs la nostra canalla va ser l'única que els vam deixar a fora a la plaça sense amagar-los. Ens van demanar que ho volien veure, i vam creure que és important que vegin castells grans, que es motivin i normalitzin les caigudes. S'estimen els castells i es motiven entre ells, es comparen amb els altres colles, i els agrada molt.





Ara els que ens va molt bé, es que mica en mica, com que en van aprenent, veuen que hi ha canalla que s'emmiralla amb ells. Veuen canalla d'altres colles, i veuen que són persones iguals que elles, i que elles també poden fer-ho. Han fet moltes amistat amb altres colles.

El que si que no tolerem amb la nostra canalla, són actituds de xuleria, o prepotència, això no ho tolerem i ho aturem sempre que podem.



## Entrevista Colla 5

### Edat ? A què et dediques?

Tinc 37 anys i sóc fisioterapeuta. Fa 20 anys que faig castells. He estat molts anys vinculada amb l'equip tècnic i l'equip de salut de la colla. També he portat l'equip de pilars i troncs. En els castells he anat sempre a pisos de quarts, tot i que algun cop he fet castells de 8 a quintes. He estat cap de canalla aquesta passada temporada.

### Com funcioneu l'equip de canalla?

L'equip de canalla érem 7 persones, dues més adultes i una noia més jove que érem la part més tècnica, després hi havia unes noies que s'encarregaven més de l'escola de canalla, i després tres noies més joves, les quals nosaltres els hi dèiem les seves funcions. Els hi dirigíem la feina a fer al llarg de l'assaig; poms, barres... A l'hora de fer reunions o prendre decisions ho fèiem entre les tres tècniques. Ens va passar però, que aquestes més joves ens van fallar bastant, i no sempre hi eren totes. Això ens va fallar molt. Nosaltres tenim el problema que suposo que tenen moltes colles, que és la canalla no tècnica, o la que no fa castells, i ens trobem que ningú vol fer-se càrrec del que anomenem equip lúdic. No tenim gent que es vulgui ocupar dels nens que no volen fer castells, per això volíem tenir la figura de dues monitores per distreure aquests nens, però no va acabar de funcionar.

### Qui considereu canalla?

Nosaltres separem canalla tècnica de la no tècnica. Tinc una filla no tècnica. Des del primer dia vaig considerar que calia separar-ho. Canalla no tècnica, és la que va als assajos d'escola de canalla, quan aquest veiem que algun destaca els fem venir a la resta d'assajos. És la canalla amb casc pròpiament dit, que no ho són, fins que no ha fet 3 castells de 7 a plaça, dins l'equip tècnic consideren canalla els que poden venir als tots els assajos i fer castells.

### Quins dies assageu?

Dimarts i divendres. Divendres de 20 a 21:30h fem la part d'escola, per una banda assaja la canalla tècnica i en un altre espai del local la canalla que està aprenent, aquests venien 1 hora i mitja a la setmana, aleshores a les 21:30 plegaven i es quedaven només els tècnics. Els assajos de dimarts només ve la canalla tècnica.

En l'assaig d'escola de canalla, compartim espai amb l'escola de tronc i escola de folre. Però bàsicament al racó de canalla es fan estructures de quintes i pom de dalt, pilars de dos sobre troncs inestables. També tenim uns dosos de ferro que fem servir a l'escola, i pilars de 2 pisos també pels nens que comencen.

### I quina organització teniu durant l'assaig?

La idea és que en el racó de poms sobre quintes hi ha algú de l'equip tècnic, i teòricament dues persones més donat un cop de mà, a columnes hi ha una altra persona, juntament amb un de l'equip de tronc, i aquest es coordinen. Pugen de maneres diferents; velocitat, mirant la tècnica... I una altra de les que ajuda està fent pilars de dos sobre superfícies inestables o fent poms a terra, o fent treballs específics d'alguna posició. Aleshores a les 21h quan arriba més gent, fem a la vegada estructures de 5 pisos, i normalment la cap de



canalla està amb les proves del mig, proves que ja portem preparades, la tècnica ja ens passa quins castells es faran tant de 5, 6, o de 7, i nosaltres portem els poms preparats.

### **I durant un assaig general, què feu?**

Els que han de fer el castell al mig el fan, i la resta, si tenim suficient gent es fan estructures de quints a terra, ni que sigui fins a acotxador, i en temporada forta descansen. Ara en pretemporada els exigim més, que surtin esgotats de l'assaig.

### **I la canalla no tècnica què fa?**

Diguem que estan uns al costat dels altres, però tenim els espais visualment molt clars. Intentem que no estiguin junts. El que sí que fem per tancar l'escola, és la bateria de pilars. Al mig, fem un pilar de 2 per a cada nen, tan els tècnics com no tècnics. És una manera de finalitzar l'escola, i els nens no tècnics o els que n'estan aprenent es calcen i ja marxen.

### **En un assaig, quan feu poms o barres, qui s'encarrega d'ensenyar?**

Tenim una persona que és l'encarregada de l'escola. Són dues persones que ensenyen a pujar a la canalla nova. Sempre és una persona de l'equip de canalla el que ensenya.

### **Feu alguna activitat on s'ensenyin a fer castells entre ells?**

No, el que sí que fem és que de vegades els que ens saben facin el gest en qüestió i la resta miren com ho fa.

### **I feu algun treball per aprendre a fer castells des d'una vesant competitiva?**

Ho treballem a les barres, fem a veure qui arriba abans, o els cronometrem. I per exemple amb els 5d8, fèiem curses amb els dos acotxadors, a veure qui es col·locava primera. Fèiem que es cronometressin entre elles, per així també aconseguir picar-se una mica, i així anaven veien com les altres anaven més ràpid i s'havien d'espavilar. Però a l'hora de fer castells a plaça mai, sempre ho fèiem com a joc.

### **Creus que feu alguna activitat cooperativa?**

Ho intentem fer. Però de vegades l'equip tècnic no dona l'abast. Per exemple un cop vam anar a veure actuacions de colles grans i passàvem unes enquestes perquè els nens haguessin d'observar i preguntar a caps de colla d'altres colles, respondre preguntes...

### **A l'assaig de vegades treballeu en grups petits. Quin criteri segueix per fer-los?**

Depèn del que vulguem aconseguir, els canviem sovint. Fem grups que hi hagin nens diversos.

### **En un castell que poden ocupar la mateixa posició varies persones, el que no l'acaba fent s'enfada amb la resta?**

Disgustos amb ells mateixos sí, però els hi expliquem molt perquè un i no l'altre. Si un cap de setmana un fa el 4d8, el següent el farà un altre. Els hi expliquem molt. Fem que ells siguin participants de la decisió. Ho decidim tot absolutament nosaltres, però intentem que ells per companyerisme siguin capaços de dir "jo ja el vaig fer diumenge passat, avui li toca a un altre", que per ells no sigui enfadar-se sinó que sigui un treball d'equip. I si a plaça ho fa un i l'altre no, l'altre es mira el castell i quan baixen es feliciten.



## **Vosaltres ho potencieu?**

Sí. Nosaltres sabem la canalla que tenim, els més bons i els no tan bons. Però parlem amb ells i treuen conclusions de qui pujarà i qui no. Això ens passa perquè tenim molta canalla, i els que no fan castells de 8 venen igual i no passa res.

## **Al llarg de la temporada, heu tingut algun imprevist?**

Aquesta any, per sort ho hem tingut molt controlat. Hem parlat molt amb els nens, els nens que puguen, és realment perquè en tenen ganes. I si hi ha dubtes, en parlem i si cal s'assaja més. Vam començar la temporada molt malament de canalla. No teníem futurs acotxadors. Vam fer dos tallers per a la canalla amb inflables. Fem tallers enfocats a un tipus de canalla, per això posem una barra amb l'alçada necessària. En aquest cas buscaven nens petits. Posem piruletes a l'alçada de pilar de 2, i bosses de llaminadures a l'alçada de pilar de 3. Aleshores, tant és com ho fan, però si veiem que algun nen destaca en fer-ho, o no té gens de por, ens posem en contacte amb els pares.

Aquesta recapta ens va funcionar, ara tenim 6 acotxadors, i tenim l'escola de castells plena.

I el que ens va passar és que l'única nena que teníem d'acotxadora la vam expressar al màxim, i al juny que volíem fer el 2d8f, veiem que dubtava i no teníem del tot clar si ho faria, però no teníem recanvis, els altres encara n'estaven aprenent i no podien fer un 2d8f. A plaça la vam acabar de cremar, va pujar amb ganes, però va caure. Per sort darrere teníem dos o tres que estaven a punt, els vam apretar més, van passar a fer castells de 8, i aquesta nena es va poder relaxar una temporada, en veure que hi havia altres que podrien fer castells, la vam tenir un mes i mig a terra, a l'assaig si que no pujava però a plaça fins que no ens ho va demanar. Ens va demanar de tornar, de fer el 5d8, i va acabar fent el 5d8, i està totalment recuperada. És l'únic que hem forçat una mica la temporada, i la resta han pujat amb ganes i sense por.

## **I quan us ve un nen nou a la colla, què fa?**

Els fèiem venir a assajos d'escola, li ensenyàvem a pujar, fent pilars de 2 i 3, columnes i poms sobre quints. A poc a poc, quan veies que feien un pas doncs fèiem el següent, fins que acabaven fent estructures de 5 o 6. Hi ha nens que evolucionen molt ràpid i d'altres que els costa més.

## **I a l'hora de decidir qui puja a plaça, qui ho fa?**

La preníem les dos tècniques més "potents", juntament amb els caps de colla. Intentàvem sempre variar molt les posicions i que no repetissin nens. A assaig amb castells de 5 i 6 fèiem moltíssimes rotacions i en castells de 7 nets, teníem dos poms, que anaven rotant. A plaça acostumaven sempre a fer el mateix pom els castells de 8, els canvis no agraden però mica en mica han vist que funcionen i ara podem fer servir els dos poms. Sempre hem treballat que cada posició la puguin fer almenys dues persones. En castells límit ja és més complicat.

En el 5d8 tenim 3 acotxadors que el podíem fer, vam fer un "pique" sa entre elles, i s'animaven a pujar i a fer-ho millor, i estaven contentes de fer-lo com si no, sabien que era important per a la colla, i el de menys era qui pujava.



### **Quan sabeu qui ha de pujar li dieu que farà el castell?**

No, sempre els hi diem a plaça. Però una mica ja veuen qui farà el castell, en el moment que a assaig fèiem proves senceres sempre posàvem el titular.

### **Diguem una característica que hauria de tenir un nen per fer castells?**

Il·lusió per fer castells. Sempre he tingut la teoria que aposto pel nen que en dic la “patata valenta”. Prefereixo un nen que sigui una mica “patós” però que en tingui moltes ganes, i encara que necessiti 50 repeticions.

### **I un cap de canalla què ha de tenir?**

Un cap de canalla ha de tenir molt lideratge i molta confiança amb les famílies. I un equip de canalla ha de tenir molt de “carinyo”, empatia i ganes de treballar.

### **Parla'm de la dinàmica que seguia a les actuacions.**

Primer de tot el que fem és anar a buscar lavabos, i a fer les necessitat de tota la canalla. Després parlem amb el cap de colla per saber on ens hem de col·locar, on hi ha les ambulàncies... Col·loquem la canalla a lloc, escalfem i ens enfaixem. Aleshores segons l'actuació, els caps de colla ens venen a dir els castells que farem. Nosaltres portàvem a punt els poms dels 5 castells possibles, però era decisió del cap de colla quin fèiem i amb quin ordre. I després de cada ronda ens deien el següent castell.

Tenim un protocol de canalla i l'equip de salut. Tenim un punt de trobada. Cada nen té un adult assignat que s'encarrega de portar-los al castell i recollir-los. En cas de caiguda els adults saben quin és el punt de trobada amb l'equip de salut per fer valoracions de si està bé o no. Però el nen mai queda sol. Aquest adult no sempre és el mateix, ja ens agradaria. Parlem amb pinyes i utilitzem algunes de les persones de l'últim cordó.

### **L'escalfament que feu a l'actuació, també el feu a assaig?**

Sí. Escalfem a assaig i actuació.

### **I en actuacions especial feu alguna cosa especial?**

Fem el “gusanito”, és un ritual especial en que la faixa és com un cuc, que s'entolla a la cintura i els fa saltar i córrer. Aleshores també tenim un noi a la colla molt de fer espectacles, i li demanem anticipadament perquè vingui abans a fer el “gusanito”. Si hi ha altres colles hi fem tots junts i també fem el que fan les altres colles.

### **Estàs contenta en com ha anat la temporada (de canalla)?**

Sí, en general sí. Tot i que l'any que ve no continuo a l'equip de canalla. El que més he trobat a faltar aquest any, ha estat de tenir un equip que es dediques més a la canalla no tècnica, fet que jo des d'un principi vaig dir que no volia ocupar-me'n, tan en activitats castelleres com extra castelleres. De vegades costa de demostrar la feina feta a assaig. Tot i així hem pogut descarregar el 5d8 i ha estat una temporada castellerament parlant molt bona. Vam, començar justos de canalla, però al final hem agut de tancar l'escola perquè tenim molts nens, i n'hi ha que apunten maneres. La canalla ha treballat molt. No han de treballar en castells de 6 o 7, sinó que és allà on ho han de demostrar. Allà on aprenen de veritat és amb els poms elevats, i aquest equip de canalla des d'un principi vam dir de



treballar-los molt, i ha estat així. El 5d8, quan vam veure que el 2 el tenim complicat, vam decidir apostar pel 5, va ser canalla que vam assajar un pom petit, treballant molt tècnicament i de coordinació del pom, els tempos del castell. Sabien quan i perquè havien de baixar.



## Entrevista Colla 6

### **Quants anys tens? A què et dediques?**

Tinc 22 anys i sóc infermera.

### **Quan fa que fas castells i com vas començar a fer-ne?**

Fa 15 anys que faig castells. Des de petita que hi vam anar tota la família.

### **Com us organitzeu l'equip de canalla?**

Jo sóc cap de canalla i després n'hi ha un altre que està també a l'equip tècnic. Després tenim 6 o 7 persones que són ajudants. I aleshores nosaltres aquest any hem crescut molt i tenim uns 40 nens. Funcionem amb dos grups, el blau i el taronja. Cada mes canviem els grups així treballen amb tots. Tenim tres zones, una que és on fem columnes i rengles, l'altre fem poms, i l'altre és on fem jocs de cooperació, de confiança, fem jocs per guanyar força, rocòdrom, falcons... fem de tots menys castells. Per exemple, pilars i ens passem pilotes, ens posem pesos als peus i mans i fem rocòdrom... Aleshores el que nosaltres fem és que els tenim o en aquesta zona o fent barres i cada 20 minuts fem canvi. Aleshores a la zona de poms, els cridem venen fan el que els hi diem i se'n tornen a la zona on estaven. Això ho fem així perquè l'any passat en aquesta zona estaven molta estona sense fer res.

Nosaltres assagem els dimarts de 19:30h a 21:00h, i l'assaig general comença a les 20:15h, és a dir tenim  $\frac{3}{4}$  d'hora que només som canalla, i després els divendres la canalla comença a les 20h i el general a les 21:0h, és a dir tenim 1 hora només de canalla, i la canalla acaba a les 22h que després van a la ludoteca i els hi fem un taller de castells, on els hi passem vídeos, els hi parlem de com ha anat l'assaig, amb qui actuem aquell cap de setmana... aquesta any hem posat la zona de fer deures, i aleshores quan acabem l'assaig de canalla, encara que l'assaig general no hagi acabat, i van allà i si volen poden fer deures.

### **Aleshores durant l'assaig general la canalla què fa?**

Quan coincidim, ells continuen estan treballant a les zones, i si els cridem per fer un castell el mig el fan i després se'n tornen a la seva zona.

### **Qui considereu que és canalla?**

Nens i nens fins a 15 anys. Si continuen estan al pom encara que tinguis més de 15 anys els fem venir als assajos de canalla. Aleshores aquest any s'ha creat el grup d'adolescents, que fan activitats paral·leles a canalla, que és més que res per activitats socials perquè quedaven molt penjats.

### **Què feu amb la canalla que no vol fer castells?**

Ara mateix no en tenim massa, pràcticament tots s'enfaixen. Casi sempre aconseguim que tots els nens s'enfaixin, com que tenim aquestes altres zones on fem jocs, si no volen fer castells, poden fer aquestes activitats. Fa uns anys en tenim algun i es passaven l'estona de l'assaig voltant pel local, finalment la família es va enfadar i va plegar, perquè vam anar a de colònies i aquests nens que no assajaven no van venir.



### **Vau tenir algun imprevist durant la temporada?**

Sí. Vam fer pujar una nena que acabava de vomitar. Havíem de fer el primer 3d8 de la temporada i 2 minuts abans ens va dir que no volia pujar, i es va posar a vomitar. Vam parlar amb el cap de colla i ens va dir que continuàvem fent el castell, ja estava tothom a punt, pujaven dosos i la nena encara vomitava, i fins que li vaig demanar ajuda a la mare i li vaig dir que no sabíem que fer. Aleshores ella no se què li va dir però la va “cardar” sobre la pinya i va pujar i vam descarregar el 3d8. Després va estar dues o tres actuacions que ho passava malament. A assaig amb aquesta nena va fer vida normal. Els pares ens van dir que no li donéssim més importància de la que tenia. I de fet vam fer així, va ser l'enganxa del 5d8, i l'anàvem distraient abans dels castells i cap problema. Però sí que a assaig de vegades parlàvem amb ella, per veure com estava.

### **Amb la canalla feu treballs de confiança?**

Sí, sobretot a la zona on només treballem això. A la ludoteca, aquesta mitja hora que assagem però que podrien anar desenfaixats miràvem vídeos o parlàvem sobre com t'has sentit en un castell, o fèiem jocs de confiança; fer un pilar i s'havien de tirar i els altres l'aguanten.

### **Si us arriba un nen nou a la colla, què feu?**

A la colla tenim un equip de benvinguda, i a canalla en tenim un d'especialment només per canalla. Quan arriben els agafem, parlem amb els pares i els hi expliquem com funcionem i els hi ensenyem el local i tot plegat. I se'l porta a la zona on estem fent jocs, se l'enfaixa, es descalça i s'està per ell.

### **En un assaig, es fan poms o barres, Qui s'encarrega d'ensenyar-li?**

Teníem el comitè de benvinguda de canalla, i aquesta persona li fa com de guia. I li ensenya els quatre passos per pujar.

Treballem en tres zones, i a cada zona hi ha dues o tres persones de l'equip de canalla.

### **Entre ells s'ensenyen a pujar?**

El que fem de vegades per explicar els passos, es cridar un nen i li fem fer un pom perquè l'altre s'hi fixi. I li diem “ves més a poc a poc que així li ensenyes a pujar” però sempre hi som nosaltres.

### **I feu activitat competitives a l'assaig?**

Normalment no ho fem. No competeixen contra uns altres, sinó que els cronometrem però entre ells mateixos, però mai comparant-lo amb altres persones.

### **I quan treballem per zones, qui s'encarrega de fer els grups? I quins criteris seguíeu?**

L'equip de canalla. Miràvem principalment per posicions, però els anàvem canviant, posàvem els grans i els petits repartits.





### **Feu activitats de cooperació i cohesió de grups?**

Fem acroyoga, fem poms entre ells sobre les fustes d'equilibris. També fem mitja hora que anem a la ludoteca, i allà tenen la caixa de les emocions, tenen una caixa que apunten coses que els hi fan por...

### **I de vegades la canalla treballen ells com a grup sols?**

No ho hem fet mai.

### **Diguem una característica que hauria de tenir un nen o nena per fer castells.**

Valor i confiança. Força no, i constitució física arriba un punt que potser no cal. Confiança amb l'equip i amb la resta de gent que puja, perquè ja pot tenir tota la força del món que si no confia amb la resta no pujarà, per això hi ha vegades que es tiren enrere.

### **I un cap de canalla què ha de tenir?**

Il·lusió, perquè si no en tens ja et pots tirar enrere. Perquè per molt que t'agradin els castells si no estan vivint el que fas no faràs res. Ser cap de canalla et porta molts mals de caps amb els pares i amb els nens. Al final de temporada compensa però de vegades estàs a assaig i penses perquè faig això? I si no és per passió i perquè t'agrada i gaudeixes quan agafes un nen que baixa d'un 5d8, és qual val la pena.

### **A l'hora de decidir qui puja en un castell com ho feu?**

Jo cada setmana envio un mail amb tots els poms, i entre tots els comentem, i casi sempre acabem fent el que diu la gent. Gairebé mai prenc decisions en solitari. I si en alguna actuació he de prendre alguna decisió els hi comento i si els hi sembla bé ho tirem endavant.

### **I li comuniqueu al nen o nena que farà algun castell?**

No, mai el diem fins que no arribem a plaça. Un cop a plaça sabem quins castells farem i amb quin ordre els hi diem, però mai abans.

### **I en actuació, què feu?**

Primer busquem on ens posem, busquem una zona que no quedi molt lluny, però no que no es puguin veure els castells en directe, fem estirament i ens enfaixem. Després els crido a tots i els hi explico l'ordre d'actuació, què farem i fem un crit abans de començar.

### **Aquest estirament els feu també a assaig?**

També els fem a assaig.

### **Com porteu els nens fins al castell? O hi van sols?**

Sempre els portem nosaltres, algú de l'equip de canalla, però mai deixem que els portin els pares.

### **I en actuacions més importants feu alguna cosa especial?**

No. Però a l'assaig abans més un assaig més light, i la resta de l'assaig el dediquem a fer jocs.



### **Creus que influeix que un cap de canalla hagi estat canalla de petit?**

Crec que sóc la primera cap de canalla que abans havia estat canalla. Però crec que no influeix massa. A nivell personal quan algun nen ens diu que no vol pujar els pots arribar a entendre, perquè saps com és aquella situació i si no has estat canalla potser et costa més d'entendre.

### **Com ha anat la temporada a nivell de canalla?**

Ens ha anat molt bé. No se'ns ha fet mai cap nen enrere excepte la nena que vomitava però al final va acabar pujant perquè va voler. Estem molt contents per això perquè cap nen mai ens ha dit que no volia pujar i hem aconseguit tenir un grup de canalla molt maco que confien molt en ells i que estan molt cohesionats.

### **I al llarg de la temporada, heu trobat a faltar formació o material didàctic?**

Sí, amb algun tema que hem tingut algun problema ha esta amb l'alimentació. Tenim nenes de 12-13 anys que sí que es preocupaven més i senties comentaris com "tu no pugues perquè peses més..." amb això teníem planificada una xerrada de nutrició però que al final no vam fer, però sí, és un tema pendent de fa temps.



## Entrevista Colla 7

### **Quants anys tens?**

20 anys

### **Actualment què estàs fent?**

Estic estudiant la carrera de dret.

### **Fa gaires anys que fas castells?**

De que era petita, als tres anys vaig començar, ho vaig deixar als quinze anys i ara actualment n'estic fent.

### **Però quan diem que fas castells volem dir que has estat pujant. Vas ser canalla?**

#### **Quines posicions vas ocupar?**

De tot, vaig començar sent acotxador, enxaneta, dos bé de dos poc perquè aleshores ja vaig marxar, però acotxador i enxaneta molt de temps.

### **Actualment ets cap de canalla, quant temps fa que l'ocupes?**

Des d'aquest any

### **I abans havies estat en l'equip tècnic de canalla?**

No, però sí que és veritat que sempre he estat en contacte amb la canalla, però a l'equip no hi havia estat mai.

### **I com va aquest càrrec de cap de canalla? Et sents còmode?**

Sí, molt còmode amb la canalla

### **Heu tingut algun tipus de problema durant la temporada?**

Bé, des del principi hem tingut pocs nens que feien castells i havia poca canalla i hem hagut d'anar treballant amb els nens i ens hem trobat que hi havia nens que deien que no volien pujar.

### **Ens has dit que al principi teníeu poca canalla, això què vol dir que actualment n'ha vingut de nova o que heu treballat amb els que ja teníeu?**

Jo crec que la canalla que no pujava, els hi faltava confiança, tenien por de pujar, els hi faltava veure que no passava res.

### **Entre el problema de falta de canalla i por, quin és el que més problemes us ha portat a resoldre?**

A veure, ens hem trobat que hi havia canalla que no volia pujar, cada cas l'hem tractat diferent. Hi havia una nena en concret que va deixar de fer castells però al cap d'un temps i va tornar. Després hi havia una altra nena que diu a assaig que sí que vol fer castells però a actuació no vol pujar. Al principi dèiem, doncs mira que no pugi, però hem vist que la nena té ganes de fer castells i hem decidit de treballar-hi més a poc a poc. Depèn de cada nen l'intentem conèixer i tractar-lo com podem.

**A partir de la manera de cada nen treballem d'una manera o un altre?**

Sí, cada nen el tractem de manera diferent.

**I aquests problemes perquè creus que poden aparèixer? Família, companys?**

Sí, tot afecta, hi ha nens que a casa tenen més pressió de la que haurien de tenir. Els nens tots tenen ganes de pujar, però quan veuen que hi ha competitivitat, potser no li diran coses dolentes, però potser sí que li diran, "Oh avui s'ha mogut més que l'habitual oi?".

**I tu com ho detectes això?**

Se'ls hi veu per la cara.

**I com saps si aquest pressió està induïda pels pares o els companys?**

Els pares molts també venen a la colla, nosaltres a principi de temporada ja els hi vam dir que nosaltres treballem amb els nens no volem que crideu ni abans del castell, després ja el celebrareu, però hi ha pares que igualment ho fan. Nosaltres si un nen té por estem amb ell i li diem que no passa res, tranquil, això és una cosa, però si a més a més venen els pares, l'abracen, el nen plora i és fa tot més complicat.

**Aleshores, a part dels pares, creus que gent de la colla també influeix en aquest nens? Gent que de la colla que no formi part de la tècnica.**

Sí, a veure per exemple una ananeta de la colla, li posa molt nerviosa que abans d'un castell tothom li doni ànim i li digui que anirà molt bé, aleshores sempre fem que si ella ha fer un castell, la portem més tard allà, fins que no sigui el moment. Perquè, val sí, tothom li dona ànims i tot això, però a ella li posa molt nerviosa, perquè ella diu, "es que jo ja ho se que anirà bé, no cal que m'ho diguin!" Per això es posa nerviosa.

**En un assaig normal de la colla, com structureu els assajos dins de la canalla?**

Els dimecres de 7 a 8 fem assaig especial de canalla, on fem jocs, i una altra part més tècnica que fem poms i pilars. Aleshores durant l'assaig general estem tancats en l'espai per a la canalla i allà fem jocs o proves petites perquè estiguin distrets durant l'assaig general.

**En un assaig, a l'hora d'ensenyar a fer poms o a pujar, qui se'n encarrega?**

L'equip de canalla

**I de vegades ho fan entre ells?**

Quan de vegades intentes ensenyar a un nen i veus que no se'n surt fas servir a un altre d'exemple. Que li expliqui, però sempre hi ha algú de l'equip de canalla.

**De vegades feu activitats competitives perquè aprenguin a pujar?**

Sí, de vegades fem barres i a veure qui puja més ràpid. Fem concursos d'equilibris. Tenim uns troncs tallats per la meitat i es col·loquen a sobre i s'han d'empènyer i fer caure els altres, i aleshores surt el següent.



### **Treballeu per grups a assaig?**

Sí

### **Qui s'encarrega de fer-los?**

Els fem nosaltres, i cada dia mirem que siguin diferents i que quedin compensats, que hi hagi varietat de nens de posicions i de nivell tècnic. No pots posar un grup amb tots de nens nous.

### **Feu alguna activitat cooperativa?**

Fem una assemblea després d'assaig. Cada divendres després d'assaig parlem tots junts i allà ens diuen en quin castell es senten més bé, si hi ha algun problema, i si algun nen no ho vol explicar obertament el que li passa ho apunta amb un paper i ho pot posar en un bústia.

### **En un castell que poden ocupar la mateixa posició varies persones, el que no l'acaba fent s'enfada amb la resta?**

Sí que s'enfaden, però els hi dones un raonament, però fem els castells molt repartits, sempre intentem que tothom faci un castell.

### **I entre ells es feliciten?**

Sí, quan algú s'estrena li fem un passadís i el felicitem i allà es motiva molt.

### **I a l'hora de decidir quins nens han de pujar com ho decidiu?**

Normalment ho portem parlat abans, i quan el cap de colla ens diu les proves que s'han de fer ho acabem de parlar.

### **Aleshores, quan arriba un nen nou a la colla com li ensenyeu a fer castells?**

A l'assaig de canalla, perquè tampoc li farà res venir a aquella hora i així podem dedicar un temps per a ell per ensenyar-li com fer-ho i si després vol venir a l'assaig general també veurà com es fan els castells més grans.

### **Trobes que us falta material didàctic per intervenir amb aquests nens?**

Sí, perquè aquest any ens han vingut alguns nens però que no han tornat més.

### **I sabeu perquè no han tornat més?**

Els cop que van venir vam estar molt per ells, venien molt motivats... però crec que es molt diferent si quan venen només participen els nens o si també participen els pares. Si els pares venen i s'impliquen més es més provable que es quedin tots.

### **Per tant, l'èxit de la canalla, ve marcada per si la família es queda a la colla?**

Sí, pot ajudar molt

### **De tota la canalla que teniu ara, tots els pares formen part de la colla?**

Sí, de fet moltes famílies hi són perquè van venir perquè el nen volia fer castells i ells s'han integrat i han acabat formant part de la colla.



**I amb tot el que heu anat fent aquest any, estàs contenta de com han anat els resultats?**

Sí, molt.

**Contenta què vol dir?**

Doncs mira, per exemple, aquest dissabte tenim la nostra diada i hem de fer els nostres millors castells, però ens trobem amb el problema que no sabem quina canalla fer pujar, perquè molts ho podrien fer. Tenim tanta canalla que tots ho podrien fer.

**I com ho solucioneu això? Utilitzeu la ronda de pilars?**

Sí, però aleshores la canalla que podrien fer castells de 8 els hi sembla poc. Aleshores has de triar si fer pujar en aquets pilars els nens que no farien res o els que s'han quedat sense fer els castells de 8.

**Ara anem a reprendre un tema que ha quedat penjat abans. Explica'm tot el que tu estàs fent ara amb la canalla qui t'ho ha ensenyat? Com has adquirit el coneixement?**

Crec que des que jo era canalla. Me'n recordo de quan jo era petita, que si tenia por de fer castells el cap de canalla m'agafa i m'apartava i parlava perquè tingués més confiança. De ser canalla n'he après molt.

**I la tècnica de pujar, d'acotxador, l'enxaneta... t'he l'ha ensenyat algú o és de la teva experiència que tenies?**

De la meva experiència, de veure coses...

**Creus que un cap de canalla, és important haver estat canalla abans?**

Jo crec que sí, perquè la confiança i la por, algú que no ha estat mai canalla i no ha tingut mai aquesta por no sap el què és. Però per això pots transmetre a la canalla la confiança necessària.

**Què creus que és el més important que ha de tenir un bon cap de canalla?**

Ha de saber transmetre confiança a tota la canalla.

**Creus que és important, o tu tens la sensació que la canalla amb tu se sent molt segura? Si tu dius endavant ells et segueixen? Si haguessis de posar-ho en una escala el què és més important que ha de tenir la canalla, que hi posaries?**

Confiança, en la colla, en el cap de colla, en l'equip de canalla...

**I després?**

Ganes de pujar

**La tècnica no és important?**

Sí, però hi pot haver un nen molt valent que pugui als castells però no sigui tant fi com uns altres, però passa per davant d'uns altres que hi facin molt bé però no tinguin tanta confiança i no saps si et pujaran.



**Ara imaginat que jo vinc a la colla, i vull aprendre a pujar, tinc la mida ideal per a fer castells. Intenta pautar el que faré des del principi. Què faràs?**

Primer et presentaré a la canalla i a l'equip de canalla, farem jocs perquè es coneguin i aleshores després ja li ensenyarem com es puja un pilar... Però és complicat. Primer hem de tenir clar que vol pujar. Si és així, li farem fer proves d'acotxador, d'enxaneta, pilars...

**I es fa a la vegada ensenyar els pilars i els poms?**

Sí

**A la paret?**

Sí, primer una persona i després més d'una persona.

**I que s'ensenyi primer els passos del pilar o els del pom?**

És diferent, són passos diferents però primer es fan els passos de pilar que són més bàsics.

**I aleshores trieu vosaltres la gent per fer aquest pilars? Teniu un equip de pilars especialistes?**

No, simplement es mira que el pilar estigui reforçat.

**Posem pel cas, comença l'assaig, teniu un grup de persones encarregades d'ajudar a fer pilar amb la canalla o els trieu durant l'assaig?**

Si necessitem alguna persona durant l'assaig li demanem a algú que en aquell moment no estigui fent res perquè en ajudi. Ho fem durant l'assaig.

**Quan feu l'assaig feu jocs, columnes.. però quan és l'assaig de divendres que es fan proves més grans, aleshores teniu un espai per a la canalla?**

Sí

**I aquesta fa soroll? Imaginat que s'estan fent proves de pilar de 6, què fas amb la canalla mentrestant?**

Ja, aquest és un problema que tenim, no sabem que fer i acostumem a fer-los estar quiets i amb silenci, perquè a la que comencem a fer alguna cosa s'esveren i fan soroll.

**Clar, però tu has dit que els hi feu fer jocs? Ja no feu tècnica específica?**

Al principi hi intentem però clar, la canalla entre i surt perquè fa proves a dins i també està cansada.

**Què passa amb els nens que creixen i ja no poden fer de canalla? Un dos que és més alt i comença a pesar i ja no pot fer de dos.**

Si es vol quedar allà amb nosaltres que es quedi, però per exemple hi ha la meva germana, que té la mida de dos i de vegades la fem servir, aleshores està a fora i quan nosaltres al necessitem la cridem i si la necessitem per fer proves a quints doncs ja està a fora.

**Teniu el cas de nens que no puguin fer castells? Què els hi feu fer?**

Doncs aguantar-los!

**I els hi feu fer proves de dosos a terra perquè els hi passi per sobre acotxador i enxaneta?**

Sí, els hi fem fer proves així en van aprenent i estan allà amb tota la canalla i fan les mateixes activitats que tots.

**A la canalla només hi estàs tu? Com us coordineu?**

Som 5, però el que passa és que els dimecres acostumen a ser 2, perquè uns treballen o estan a la universitat. I els divendres acostumem a ser els 5 però com que el dimecres només som dos ho acabem portant tots entre nosaltres dos.

**I aleshores com us organitzeu? Quan us poseu a treballar com us repartiu?**

Ens posem d'acord, ens repartim la feina. Diem va un es posa a fer poms, l'altre fer barres, jo ensenyo a pujar a tal... i cadascú fa una de les feines.

**I aleshores, el cap de colla quin paper i té a veure? Us diu alguna cosa? Pren alguna decisió?**

No s'hi posa gaire.

**Recordes quan erets petita si s'hi posava?**

Jo diria que no, no ho recordo massa, però potser ens venia a dir alguna cosa però no crec que prenguéssim masses decisions...

**I tu creus que és bo o dolent? Hi ha d'haver-hi relació?**

Jo crec que si el cap de colla veu que fem alguna cosa malament ens ho diria...

**I vosaltres sou de la tècnica? Aneu a les reunions? I trobes que al cap de canalla se l'escolta? Com te sents?**

Sí, si hem de fer alguna modificació la fem i no passa res, i si alguna rengla queda massa alta doncs ho parlem amb el cap de colla i ho solucionem. No hi ha massa problemes amb aquest aspecte...

**M'agradaria fer-te una pregunta, si poguessis fer una petició de saber més sobre com s'ensenyen a fer castells a la canalla, quina petició faries?**

Ostres, és complicat! Jo crec que m'agradaria aprendre més sobre el que pensa la canalla i les seves reaccions i com tractar-los.

**L'aspecte psicològic? Emocions?**

Sí, perquè la tècnica es pot aprendre relativament fàcil.

**Una pregunta relacionada amb la tècnica; qui decideix en un cinc on s'agafa l'acotxador?**

Ella.



**Però com ho decidiu?**

En funció de com ella se senti millor

**I vosaltres com li heu ensenyat que d'aquella manera se sent millor?**

Li hem proposat diferents maneres i corregint el que feia i ella ha acabat decidint quina és la manera que li va més bé i se sent més còmode.

**I tu estàs obsessionada en que els dosos no mirin avall?**

Sí, es que és veritat, mira aquesta temporada vam canviar un dos a la torre. Els primers assajos plorava i li feia molta por, i va ser reballar-la perquè no mirés avall i va canviar. Ara mira endavant i bé.

**Si hi ha algun defecte li dieu vosaltres?**

Sí, si veiem que no ho fa bé li diem.

**Per exemple vosaltres a una enxaneta li dieu quan ha d'aixecar la mà?**

No

**I penses que és important o és més importat que ell se senti còmode?**

Sí, crec que s'ha de sentir còmode. Per exemple jo quan feia d'enxaneta ho feia d'una manera i l'any passat els hi van ensenyar d'una altra manera, n'hi havia que ho feien al revés de com ho feia jo. Vaig trobar una tonteria canviar-ho.

**Li dieu què ha de fer la canalla? Per on ha de baixar?**

No, ells ja ho saben. Els que sí que fem és dir quin castell fan i de què van i ells ja saben per on pugen. El que sí que fem és sempre encarar els castells igual a assaig. Aleshores no els hi diem per on han de pujar.

**I a les actuacions?**

Abans de cada castell fem una concentració, els hi diem quin castell anirem a fer, per on pujaran...

**I feu servir portadors per portar la canalla fins al castell? Pugen a la pinya amb una escaleta o és algú qui els puja?**

Sí, pugen amb escaleta. No fem servir portadors. Em fa ràbia, no pot ser que hi hagi una persona que porti a cada nen al castell. Els tractes com si fossis bebès. Deixem a cadascú al seu lloc i ells ja saben per on van. El que sí que m'agrada és quan han fet el castell agafar-los per felicitar-los.

**I qui els agafa?**

Si podem els de l'equip de canalla, nosaltres. Sempre acostumem a agafar acotxador i enxaneta i dosos ja s'espavilen.

**Us plantegeu com afrontar el pas de doso a quints?**

És una mica difícil, perquè és una edat complicada.



## Entrevista Colla 8

### **Quants anys tens? I a què et dediques?**

40 i sóc mestre en una llar d'infants

### **Des de quant fas castells?**

Des de que es va fundar la colla, és a dir fa 20 anys que faig castells.

### **I quines posicions has ocupat?**

He fet una mica de tot, he fet de quarta i de terç, però ara actualment no faig castells per problemes de salut. De vegades canto els castells i me'n ocupo d'aspectes més tècnics..

### **Quants anys fa que fas de cap de canalla?**

Ja fa dues temporades, des de que va començar l'actual cap de colla que m'ho va proposar i vaig dir que sí.

### **I des que ets cap de canalla, heu tingut algun problema o imprevist al llarg d'aquests dos anys?**

No, realment tot ens ha funcionat molt bé. Tota la canalla ha funcionat molt bé, sí que és veritat que altres anys havíem tingut problemes de mals rotllos entre la canalla i algunes que s'enfadaven però aquest any no ha passat res. Mira ara mateix tenim 10 nens que fan castells i 5 que estan en procés d'aprendre i ben aviat ja podran pujar, i entre ells funcionen i s'entenen molt bé. Tots els que puguen ens poden fer castells de qualsevol tipus sense cap problema.

### **Ostres, quina sort. Molt bé, doncs posem pel cas que un nen té por a l'hora de fer castells, com ho tractaríeu?**

Bé, de fet sí que ens ha passat. Aquest any teníem una nena que ens va agafar por després de caure, va caure per culpa de la canalla, perquè es va despenjar el pom a principi de temporada, i aquesta nena ja no ha tornat més. Potser va ser culpa meua de no veure que estava preparada per pujar i la vam posar i van caure. Des de casa seva la seva mare insistia molt en que pugés i feia molta pressió i des de l'equip tècnic també, però en quan va caure la seva mare va deixar de pressionar-la i aleshores es va acabar la pressió per una banda i va ser molt complicat de convèncer perquè tornessin... Ja no van tornar més ni ella ni la mare.

### **Molt bé, dins l'equip de canalla, quantes persones el formeu?**

Som 10 persones.

### **I com us organitzeu? Quina és la teua tasca com cap de canalla?**

Funcionem tots junts. Sempre ens parlem tot el que hem de fer i en repartim les feines a fer al llarg de l'assaig. Uns es dediquen a fer poms, els altres a fer barres i a ensenyar a pujar, d'altres s'encarreguen d'aspectes més físics.. fem treballs amb aquelles pilotes de pilates, saps? Fem coses d'equilibris i a les barres per guanyar força. Cadascú de nosaltres té una tasca a fer. D'altres tenen una funció de fer treballs psicològics, de parlar amb al canalla de tranquil·litzar-los, explicar què farem...



### **Treball psicològic? Qui el fa? I com el feu?**

Sí, algun cosa fem, o al menys ho intentem. Crec que ens ha funcionat molt bé aquesta temporada aquesta manera de treballar. Mira el que fem és que abans de les actuacions, jo visc fora de la ciutat i quan anem a les actuacions em passen a buscar pel meu poble. Tinc tota la canalla al final de l'autobús que m'espera, i quan jo arribo vaig cap allà amb ells. Aleshores el que fem és dir qui puja a cada castell, ho diem així com si cridéssim jugadors de futbol, com si diguéssim, amb el número 10, Messi! Doncs fem alguna cosa així, de dos tancat al 3 tal nen! I tots aplaudeixen i s'animen! Crec que és una bona manera de treure's la tensió, i realment ells ja esperen aquest moment, encara que ja sàpiguen qui pujarà o ja ho puguin intuir.

### **Abans de fer els castells saben quin faran?**

No els hi acostumem a dir fins abans de l'actuació, al bus com et deia ara, però si que es veritat que molt d'ells ja s'ho esperen perquè porten assajant un castell molt de temps i ja s'ho imaginem. Però quan ho diem al bus o abans de començar, quan diem el seu nom es treuen com un pes de sobre. Es nota molt, es concentren més pel que han de fer.

### **I si es un castell límit?**

Fem el mateix sistema, sí, ells ja s'ho imaginem, però saben que no els hi diem fins a última hora. Ens va molt bé el treball psicològic, de vegades intentem reunir-nos amb tota la canalla i expliquem com anirà el castell, com pujarem, quan farà l'aleta... fem una mica de visualització tot junts... De vegades fins i tot també ens reunim amb els quarts o quints i ho fem tots junts. Els va molt bé, perquè veuen que tenen gent forta a sota i es tranquil·litzen més.

### **Quan dius que us reuniu amb la gent d'altres pisos, què els hi dieu? Què feu?**

Saps que passa? Molts cops els nens pugen i no saben ni qui tenen a sota. Per això molts cops els hi ensenyem qui tenen a sota perquè vegin que estan forts i puguin confiar amb ells. És important que sàpiguen al menys com es diuen. Anem allà amb el baix per exemple i li presentem.

### **Per tant, creus que és important el treball psicològic a assaig?**

Sí, molt. De fet crec que a nosaltres ens ha anat molt bé aquest any per això, perquè hem anat introduint treballs de visualització i de confiança entre tota la canalla i ens ha donat molt bons resultats. Ells creuen més en el que fan i es senten més segurs.

### **Si haguessis de posar en una escala quin és l'aspecte més important que li cal a un nen per fer castells quin seria?**

El valor. Crec que han de tenir-ne molt per pujar fins allà dalt, i confiar amb tota la resta de persones que els aguanten. Valoro molt el que fan, no ha de ser gens fàcil pujar fins allà dalt.

### **Per tant l'aspecte tècnic no és tan important?**

Bé, sí que ho és perquè si en un castell algun nen no puja gaire suau els del tronc ho noten i potser els fa treballar més del compte però si que es veritat que si un nen no té por i no



puja massa fi, li donarem preferència. Mira aquest any teníem una nena molt àgil que realment pujava com podia però anava molt ràpid i ella sempre deia “pà arriba, pà arriba!” aquella nena no tenia por de res, i potser al pujar no era la més fineta però ens va acabar fent d'enxaneta al tres de 8, i això que no ho havia fet mai. Per tant de vegades donem més importància a que el nen vulgui pujar que no pas que sigui molt bo tècnicament. Et garanteix millors resultats...

### **Per tant, per tot el que m'has dit la confiança creus que és clau en els castells?**

Sí, del tot. És molt important que confiïn en tot el que es fa. En les decisions que es prenen a l'hora de fer castells, en les persones que tenen a sota... d'aquesta manera t'assegures que fan el que voldran i t'acabaran pujant.

### **Creus que tenen la suficient confiança en tu? Si tu els hi dius que pugin a un castell que no caurà pugen?**

Espero que sí, intento generar la màxim confiança cap a ells. Sí que de vegades estic molt feliç i faig bromes i el tonto amb ells, però ells també saben que quan cal em poso seria i ens concentrem amb el castell i amb el que calgui. Saben que si cal poden venir a parlar del que sigui, quan sigui. Això espero que els hi doni confiança cap a mi.

### **Anem a parlar de l'estructura de l'assaig. Anem des del principi. Posem pel cas que sóc un nen que no ha fet mai castells i vull aprendre'n. Què faré?**

Mira, per la canalla que està aprenent a fer castells fem assajos els dimarts de 19:30h a 20:30h, durant aquesta hora la dediquem a treballar amb aquests nens que no dominen tan el fet de fer castells. Durant aquella hora n'aprenen i després ja marxen, és a dir, fan una hora d'assaig. Mica en mica, a mesura que en saben més ja es queden a la resta de l'assaig i més endavant ja venen als assajos de divendres. També assagem els dilluns pilars.

### **Qui decideix que ja poden venir a tot l'assaig sencer?**

Entre tot l'equip de canalla. Ens reunim i mirem com evoluciona aquell nen, i parlem de si ja pot venir o no a la resta dels assajos, i aleshores ja li diem.

### **En un assaig, qui ensenya a pujar a la canalla?**

Els de l'equip de canalla, ens repartim i cadascú treballa amb un grup de nens.

### **I entre la canalla mateixa s'ensenyen a fer castells?**

No, com a molt de vegades algun nen o nena fa la demostració de com es fa amb algun nen nou, però res més.

### **Utilitzeu la competició per ensenyar?**

De vegades el que fem són curses per veure qui puja més ràpid, o al rocòdrom fem jocs, els hi agrada i s'ho passen molt bé.

### **Pel que fa a l'equip tècnic, creus que us falta formació? Trobes a faltar material didàctic?**



Home, si tinguéssim les solucions a tots els problemes aniria molt bé! Però crec que és una cosa que els hi passa a totes les colles. Saber com funcionar, com entendre els nens, aprendre com ensenyar millor... seria genial saber-ho fer tot bé, per tant si que ens aniria molt bé tenir material, potser d'aquesta manera funcionariem més bé.

I respecte a la formació, tots ho fem molt bé! Però si, si tots tinguéssim un mínim de formació potser sabríem millor com resoldre algunes situacions... però vaja, que ho fan molt bé!

### **Creus que un bon cap de canalla, ha d'haver estat canalla de petit?**

És una cosa que pot ajudar molt, sobretot en aspectes tècnics, ja que sabrà millor com s'han de fer els passos i quina és la millor tècnica. A més que tindrà més empatia a l'hora de relacionar-se amb la canalla, fet molt important. Ara bé, no crec que sigui una cosa que han de complir tots els cap de canalla, jo no vaig ser canalla de petita, més que res perquè quan vaig entrar a la colla i ja no podia ser-ho...

### **Qui decideix quin nen puja?**

Entre tot l'equip de canalla. Després d'assaig mirem com ha anat i ho parlem entre tots. Valorem si aquell nen està preparat per fer el castell i el fa. Tot i que de vegades no tenim gaires més opcions. En els castells més complicats com per exemple en el quatre de 8, teníem bastant clar qui pujava des del principi, però amb castells més senzills, com en el 5d7 per exemple si que juguem més amb qui puja, podem fer més proves amb nens nous i veure com funcionen. També repartim els nens per pujar en pilars.. així tothom fa alguna cosa!

### **Si poguessis triar, imaginat que ens el poder, de decidir quina és la cosa que més t'aniria bé tenir com a cap de canalla quina seria?**

Doncs potser la capacitat de transmetre la confiança necessària per fer qualsevol castell, aquest orgull que jo sempre dic. Que el nen pugés a un castell amb ganes de descarregar-lo i que estigues content i s'abracés a tothom celebrant el que acaba de fer. Crec que és molt important que ells es sentint importants del que fan. Que tinguin plena confiança amb tothom i creguin el que van a fer. Treure aquella "xuleria", aquell orgull bordeus per fer qualsevol castell, per difícil que sigui.

### **Estàs contenta amb els resultats de la temporada a nivell de canalla?**

Si molt. Crec que tot i tenir poca canalla ens hem sortit molt bé. Hem aconseguit tenir un grup de nens i nenes que ens funcionava molt bé i que sabien el què feien. Sense tenir por, ni dubtes a l'hora de fer castells, fet que ajuda molt a l'hora de plantejar-se de fer castells de major dificultat. Per tant podem dir que ha estat una molt bona temporada pel que fa a la canalla.



## Annex 2. Justificació de les colles entrevistades

A l'hora de preparar les entrevistes, un fet que no pot passar per alt, és la selecció de les persones o col·lectius que vols que prenguin part en l'estudi. Cal determinar quin perfil es busca i perquè.

En el llibre de Taylor i Bogdan (1984) ens parlen sobre com seleccionar els informants en una entrevista qualitativa en profunditat. Fan referència que és difícil determinar a quantes persones s'han d'entrevistar en un estudi qualitatiu, però el més important i cal tenir en compte, és el potencial de cada cas o cada persona, per ajudar a l'investigador en el desenvolupament de comprensions teòriques sobre l'àrea a estudiar.

El motiu pel qual s'han seleccionat aquestes colles per conèixer les seves realitat han estat diversos. La mostra de colles seleccionades són de diferents nivells castellers. Colles de 7 i mig (Colla 8), colles de 8 (Colla 5, colla 6, colla 7), colles de 9 (Colla 3 i Colla 4) i colles de 9-10 (Colla 1, colla 2).

S'han entrevistat a 3 de les millors colles castelleres del moment, capaces de fer construccions d'alta dificultat, anomenades de gamma extra. Són colles que regularment fan castells de 9 pisos, i fins i tot en grans diades castells de 10 pisos.

És el cas de la colla 1, agrupació que la temporada 2015 va liderar els castells de 10 pisos (5 descarregats) un dels quals inèdit fins aleshores, el 4d10fm, i aconseguint els millors resultat de la seva història, motius suficients per conèixer al seva manera de funcionar.

Dues colles que no podia obviar, són les de la ciutat bressol dels castells. Dues colles que comparteixen una mateixa afició d'una manera molt especial, amb una rivalitat insuperable i una essència única.

Per una banda la Colla 2, colla que també va realitzar la seva millor temporada, aconseguint registres dignes d'admirar. Una eficàcia impecable amb castells com el 4d9 net (3 descarregats), i una gran varietat de castells de gamma extra.

I per altra banda, la Colla 3, colla que no va obtenir els seus millors resultats, amb un inici de temporada força complicat però que va acabar d'una manera molt digne i amb molt bona feina feta de cara a la següent temporada. Va descarregar en varies ocasions el 2d9fm i va estar a pocs segons de carregar el seu primer castell de 10 pisos.

Una de les altres colles que es va anar a conèixer va ser la colla 4, agrupació que en els últims anys ha millorat de manera exponencial el seu nivell. Passant de fer el seu primer castell de 8 l'any 2010 a actualment fer sovint castells de 9. La temporada 2014 va rebre el premi Aleta pel projecte "Junts anem més lluny", un estudi molt interessant sobre com augmentar la cohesió de la canalla i en conseqüència millorar els resultats.

Les colles 5 i 6 són dues consolidades amb els castells de 8 que aquesta passada temporada van fer un pas més descarregant el 5d8. Són colles d'un nivell molt semblant a la colla de la qual jo formo part, i les quals compartim una realitat molt semblant. Per això creia necessari conèixer la seva metodologia de treball.



Una altra colla que em quedava molt pròxima i que per tant no podia deixar de banda, era la Colla 8. La passada temporada no van tenir massa bons registres pel que fa a castells de 8. Aquesta colla és capaç de fer castells de 8 pisos, però a la temporada 2015 es van veure en molt poques ocasions. Tot i així, els castells de la gamma de 7 els tenen pràcticament tots consolidats.

I per acabar la colla 7 de la qual formo part des de fa més de 10 anys. Creia necessari fer un anàlisi de la realitat més propera, la qual visc i veig el dia a dia. Colla que ha evolucionat molt positivament en els darrers anys, consolidant-se en els castells bàsics de 8 i acompanyant-los en algunes ocasions amb el 2d8f, sostre actual de la colla.



### Annex 3. Guia d'entrevista

La següent guia és la que es va fer servir per dur a terme les entrevistes semi estructurades, val a dir però que la idea inicial d'entrevista va ser modificada degut a un petit canvi en l'orientació del treball.

